

Drets de Ciutadania,
Participació i Transparència

Memòria Àrea 2016

Memòria Àrea 2016

2016

**Ajuntament
de Barcelona**

Presentació

Des del maig del 2015, Barcelona té un equip de govern nou que treballa per un model de ciutat nou. Un equip de govern jove, provinent del món veïnal, associatiu i acadèmic, que ha tingut la sort de trobar-se una institució solvent i permeable als reptes d'una ciutat exigent, diversa i canviant. I no hi pot haver canvi sense fer canvis. Per això vam impulsar l'Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència. Una tinència de nova creació amb una gran responsabilitat: consolidar la nova política a l'Ajuntament de Barcelona.

Partiem del convenciment que són possibles altres maneres de governar que situessin la ciutadania al centre. I hem comprovat com, efectivament, les polítiques més transformadores són les que neixen de la corresponsabilitat i la coproducció de les polítiques entre tècnics, polítics i societat civil. Això ho hem pogut constatar en múltiples polítiques de la tinència, com ara la plataforma de participació ciutadana Decidim o la Bústia Ètica, dues eines que exemplifiquen molt bé l'essència d'aquesta àrea. El repte ha estat i segueix sent majúscul, però gràcies a l'impuls polític, acompanyat de l'esforç de tot el cos funcional, ens n'estem sortint.

La nostra prioritat ha estat incorporar la perspectiva de drets com un element clau en l'articulació de la tinència i del govern en general. No existia una consciència de drets capaç de contagiar la resta d'àrees i hem començat per introduir aquesta perspectiva de manera col·lectiva i transversal. Els drets entesos com la garantia necessària dels drets humans a la ciutat i, també, per exemple, el dret a la pràctica esportiva, independentment de la condició social o del barri de residència. I, tot plegat, ho hem fet amb mirada feminista, incorporant una nova Regidoria de Feminismes que està liderant les polítiques de justícia de gènere en l'àmbit nacional, actuant de manera implacable davant les agressions masclistes i desplegant una nova cultura econòmica: la de les cures.

Les polítiques de llums i taquígrafs i la participació ciutadana han estat l'obsessió del primers anys de mandat d'aquesta tinència. Calia invertir tots els esforços en aprofundir en un govern transparent, amb estructures noves preparades per a la prevenció i la detecció de males pràctiques i instal·lat de ple en la cultura de la rendició de comptes. Un repte que ha anat assolint-se en paral·lel a l'aposta per una democràcia directa, deliberativa i participativa. Des del començament sabíem que el canvi real no seria possible si no posàvem les institucions al servei del veïnat, que calia respostes col·lectives a problemes col·lectius, com defensem des de l'acció comunitària. Per això, també s'ha culminat la revisió del reglament de les normes de participació, per poder convertir en consultes ciutadanes les propostes que sorgeixen des de la ciutadania.

Des d'aquesta concepció, no és estrany que en la nostra tinència s'inclogui l'aposta per fer de Barcelona una ciutat refugi, una referència internacional en l'acollida dels qui fugen de la fam o de la guerra. Estem molt orgullosos d'haver estat la punta de llança en la creació del programa «Barcelona, ciutat refugi», que dissenya una política pública estable per incorporar l'acollida de refugiats a les polítiques municipals; o impulsors de la xarxa Solidarity Cities, en el marc d'Eurociutats, per incrementar la cooperació internacional entre ciutats en aquesta matèria.

Afrontem la segona part del mandat amb energia, més experiència i, sobretot, amb la il·lusió de seguir treballant per una Barcelona, ciutat de drets.

Jaume Asens i Llodrà

Tinent d'alcaldia de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència

Presentació

L'Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència es va crear el 2015, a l'inici d'aquest mandat. Es tracta d'una àrea nova, que estava, de fet, per construir. Al llarg del 2016 s'han anat incorporant els professionals que han començat a desenvolupar els programes establerts a les diferents direccions. L'estiu del 2016, a més, amb el pacte de govern, hi ha hagut canvis nous a l'organigrama, a partir dels quals es va assignar l'ICUB a una altra àrea i s'hi van incorporar tant la Direcció d'Atenció i Acollida d'Immigrants com la de Feminismes i LGTBI. També vam poder disposar de dos comissionats nous, d'un nou gerent a Esports i la meua incorporació com a gerent de l'àrea. Així doncs, la memòria que teniu a les mans reflecteix un any de canvis i de començar a construir les bases dels programes i els projectes dels propers anys.

Crear un discurs aglutinador al voltant dels drets de ciutadania no ha estat fàcil en aquest procés de construcció, amb la suma de direccions responsables de temes molt diversos. Tanmateix, aquest discurs s'ha anat construint i dotant de contingut a mesura que les direccions —i els organismes— han anat avançant i l'han anat compartint. S'ha començat a treballar per dotar, en un futur proper, d'una estructura transversal que ajudi, pel que fa a la comunicació, la planificació i el seguiment i la producció d'actes, a trobar més espais de treball compartit i conjunt.

En aquest sentit, la mesura de govern del Sistema d'Informació Ciutadana, que ha permès una millora rellevant en l'accés de la ciutadania a la informació i en les gestions a l'Ajuntament; la internalització de dos dels serveis de Feminismes —SARA i PIAD—, adreçats especialment a dones víctimes de violència masclista —i llurs fills i filles— i a les dones de la ciutat en general; l'aprovació del programa «Barcelona, ciutat de drets», juntament amb el Pla de formació interna en drets humans; la creació i l'impuls a la plataforma decidim.barcelona, i el procés participatiu del PAM han estat els titulars principals de la voluntat política i l'execució tècnica, des de l'expertesa, dels pilars per una societat democràtica i cohesionada, que s'han concretat en cinc mesures de govern. Alguns grans reptes municipals —i, especialment, el Pla de barris— tenen una repercussió en temes de l'àrea, i troben el suport i el reconeixement i el creixement mutu en algunes de les nostres direccions. Els vuit informes i mesures, com l'Informe sobre l'impuls a les beques per a la pràctica esportiva fora d'horari lectiu o el titulat «Ciutat Refugi, 1 any», presentats a les comissions polítiques, mostren la voluntat de donar compte dels compromisos adquirits i de la feina feta.

La complexitat de l'Ajuntament, amb una organització política i una d'administrativa que no sempre coincideixen, porta, a més, a situacions com el fet que la transparència que dona nom a l'àrea, si bé està subjecta políticament a les directrius del nostre tinent d'alcaldia, administrativament depèn de l'Àrea de Recursos. D'altra banda, la síndica de greuges de la ciutat està vinculada a la nostra àrea, però les relacions entre l'Ajuntament i la síndica es coordinen des de la Direcció de Relacions Institucionals de la 1a Tinència. Així doncs, requereix un esforç de coordinació de compromís transversal i treballar per la fluïdesa entre totes les parts que integren aquesta àrea i la seva gestió.

Afrontem, doncs, el 2017 amb compromís i professionalitat, amb uns fonaments ben establerts i amb una agenda plena de reptes. Gràcies a tots els qui ho heu fet possible.

Marta Clari Padrós

Gerent de l'Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència

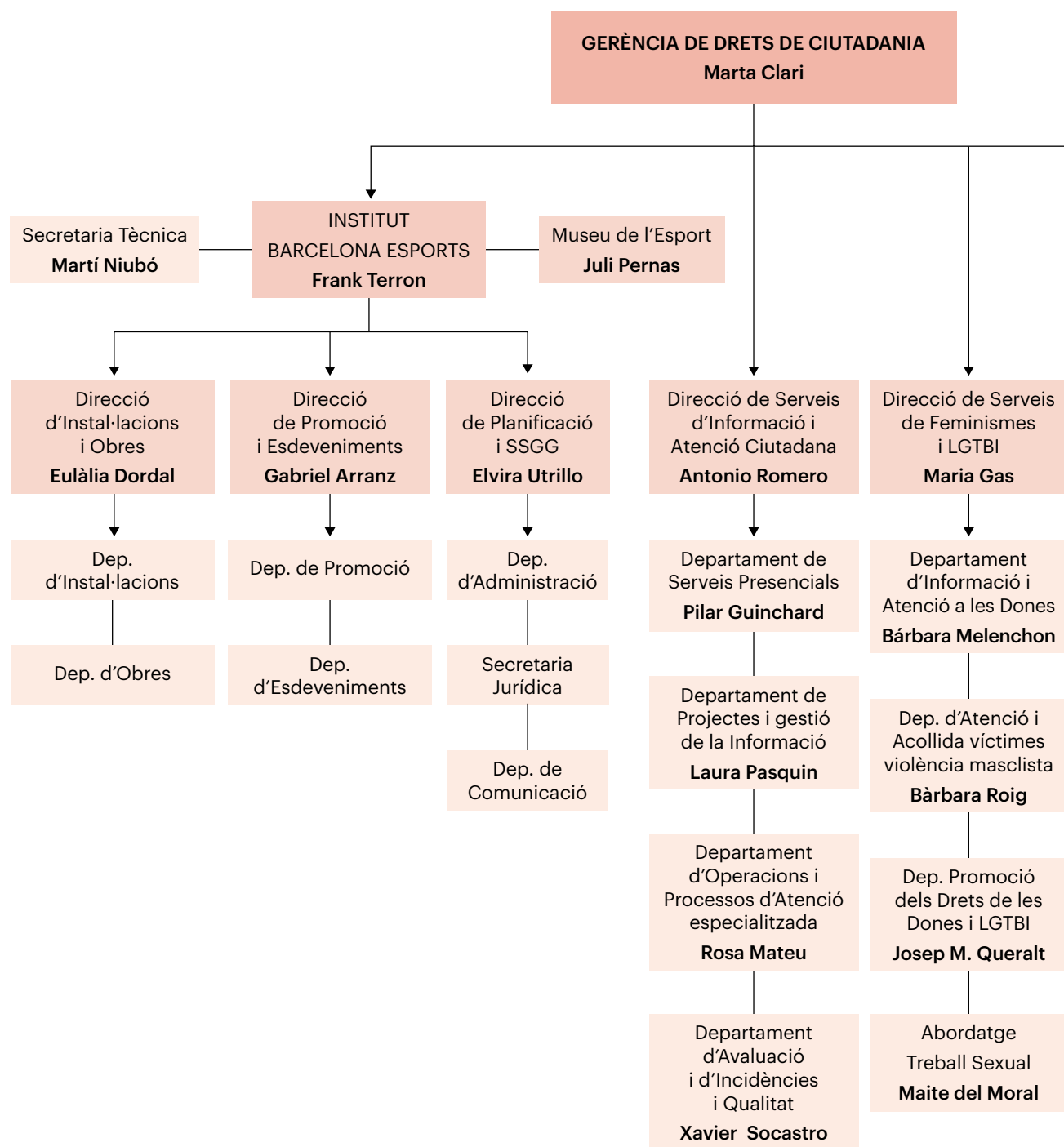
ÀREA

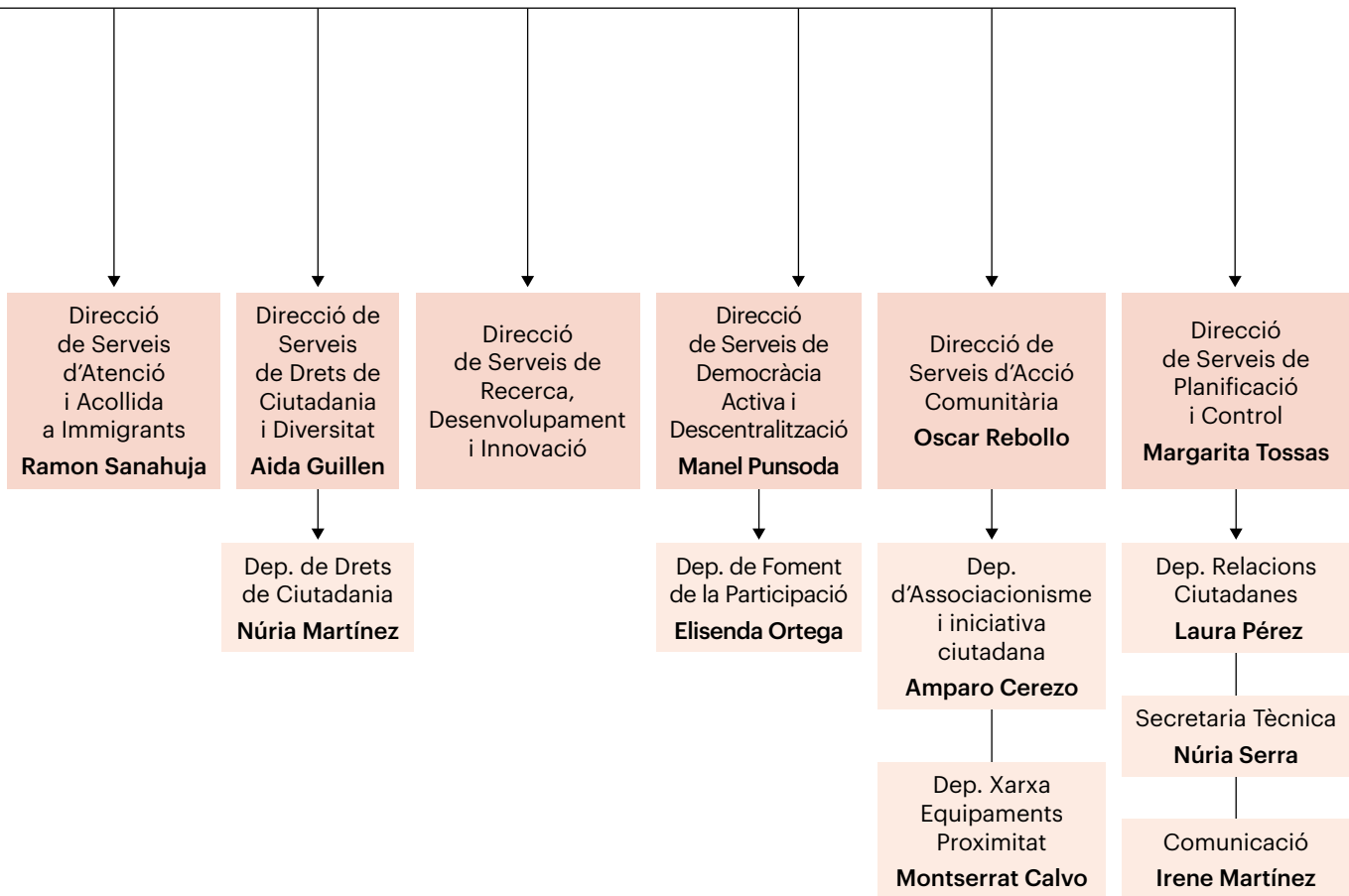
Organigrama actual	6
Despeses	8
Departament de Relacions Ciutadanes	11
Direcció de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana	17
Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI	25
Direcció de Serveis d'Atenció i Acollida a Immigrants	57
Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat	75
Direcció de Serveis d'Acció Comunitària	97
Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització	107
Direcció de Serveis de Recerca, Desenvolupament i Innovació ...	127

ORGANISMES ADSCRITS

Institut Barcelona Esports	143
----------------------------------	-----

Organigrama actual

Despeses

Pressupost executat 2016 Àrea de Drets de Ciutadania Participació i Transparència (euros)

Direcció/Departament	Capítol 2	Capítol 4
Direcció de Serveis de Planificació i Control	50.065,69	-
Departament de Relacions Ciutadanes	164.186,26	144.093,80
Direcció de Serveis d'Acció Comunitària	1.062.028,50	1.176.278,40
Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització	1.220.831,83	246.450,00
Direcció de Serveis de Recerca, Desenvolupament i Innovació	190.471,24	-
Direcció de Serveis de Drets Ciutadania i Diversitat	2.462.530,52	2.614.053,00
Direcció de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana	7.048.766,25	-
Direcció de Serveis d'Atenció i Acollida a Immigrants (0201)	3.587.997,39	2.037.587,50
Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI (0201)	4.599.169,24	2.400.275,35
Sindicatura de Greuges	65.399,00	-
Institut Barcelona Esports	-	25.431.500,00
Institut Municipal d'Informàtica	-	1.934.628,26
	20.451.445,92	35.984.866,31

Capítol 6	Capítol 7	Totals per direcció
419.379,21	-	469.444,90
-	-	308.280,06
-	-	2.238.306,90
-	-	1.467.281,83
-	-	190.471,24
-	150.000,00	5.226.583,52
-	-	7.048.766,25
-	-	5.625.584,89
-	-	6.999.444,59
-	-	65.399,00
-	-	25.431.500,00
-	-	1.934.628,26
419.379,21	150.000,00	57.005.691,44

Departament de Relacions Ciutadanes

El Departament de Relacions Ciutadanes treballa de manera transversal a l'àrea, sota el guiatge de la gerència, i duu a terme la tasca d'enfortir el teixit associatiu de les diverses comunitats presents a la ciutat i donar suport al coneixement i la difusió de les seves cultures.

Contribueix a protegir els trets d'identitat d'aquestes comunitats i també les noves aportacions, tant de persones com de col·lectius de la ciutat, i els facilita canals de participació i d'integració amb l'objectiu que la comunicació sigui oberta, plural i acollidora. Es dona suport a un gran nombre de manifestacions socioculturals sorgides de la iniciativa de ciutadans, associacions i institucions, fent una atenció especial als projectes i els actes propis de col·lectius originaris d'altres països i altres indrets de l'Estat.

Les línies de treball que es desenvolupen són: organitzar i impulsar l'estratègia de suport a l'associacionisme d'aquesta tipologia d'entitats, engegar projectes que impulsin la renovació de les seves pràctiques associatives, difondre entre la ciutadania les seves manifestacions culturals, donar suport a l'organització d'actes propis i de tercers, difondre la memòria històrica i, en general, millorar la seva organització i incidència social.

■ Context

Durant aquest mandat, el departament ha sofert diverses transformacions i canvis que n'han reorientat de manera substancial els continguts.

Pel que fa a la dependència orgànica, ha passat de l'Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència, inicialment de la seva Direcció de Serveis d'Acció Comunitària i, més tard, directament de la Gerència, per tractar-se d'un departament més transversal. Políticament, amb el nou pacte de Govern municipal, s'ha convingut que la representació política als actes de cultura popular sigui a càrrec de la regidora d'Infància, Joventut i Gent Gran, i els actes de les entitats migrades a la comissionada d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat.

L'agrupació de tots els serveis adscrits a l'Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència a la mateixa seu, ubicada al passeig de Sant Joan, 75, ha motivat el trasllat de les dependències físiques del departament, abans situat al carrer de la Ciutat, 3.

El departament ha redefinit el seu encàrrec posant èmfasi en la implicació i la corresponsabilitat del teixit associatiu, i també en la renovació pel que fa als processos i els criteris de suport. Ha traçat el seu mapa d'acció, coneixent les diverses entitats i la seva situació, així com els actors principals que les dirigeixen, i comprenent les problemàtiques i les necessitats que té cadascuna.

També ha obert estratègies de treball noves i ha buscat la complicitat d'altres àrees i serveis municipals. I, finalment, ha definit un pla de treball nou basat en el suport i l'enfortiment del teixit associatiu d'aquestes entitats i col·lectius.

■ Recursos humans

L'any 2016, el departament ha estat integrat per tres persones: la cap del departament, una tècnica (les dues incorporades el desembre del 2015) i una administrativa.

■ Recursos econòmics

Pressupost inicial 2016	
Capítols de despesa	Euros
Béns corrents i serveis	164.896,72
Transferències corrents	144.093,80

■ Activitats

Promoció i coordinació de les produccions socioculturals d'abast ciutadà

Fira d'Abril

Esdeveniment de gran format amb més de 350.000 visites que arriba a la 45a edició. És una gran ocasió per conèixer i donar suport al treball de les entitats andaluses, que, durant uns dies, es dediquen a preparar l'esdeveniment perquè es pugui gaudir d'aquest espai de trobada i convivència. Representa un «pont cultural entre Andalusia i Catalunya», una festa integradora que forma part del patrimoni cultural català.

El 2016, l'Ajuntament de Barcelona va convocar un concurs públic per organitzar aquest esdeveniment, del qual sempre s'havia fet càrrec la FECAC. El Govern municipal va voler afavorir la concurrència entre els interessats per organitzar-la i evitar l'adjudicació directa. Es va reorientar el suport cap a temes de comunicació i difusió.

Corpus i L'ou com balla

L'Ajuntament de Barcelona, al costat de la catedral, ja fa molts anys que va decidir recuperar per a tots els ciutadans una de les festes més antigues i lluïdes que al llarg de la història s'han celebrat a la ciutat: el Corpus. I això ho ha fet a partir de dos dels elements més populars i participatius de la festa, fruit de l'herència col·lectiva dels barcelonins i les barcelonines: L'ou com balla i la processó.

La celebració de Corpus configura una tradició viva de Barcelona. Alguns dels espais més emblemàtics de la ciutat obren les portes, els patis i els claustres i s'engalanen amb flors per participar en aquesta manifestació de la rica tradició popular de la ciutat. En l'edició del 2016, hi van participar dinou espais, en quinze dels quals s'hi va fer ballar l'ou amb què es distingeix de manera singular la celebració a Barcelona.

Les cases regionals, federacions i germandats

Des del Departament de Relacions Ciutadanes s'ha donat atenció i servei a 61 entitats, entre cases regionals, federacions, germandats i entitats religioses, que apleguen un col·lectiu d'unes 19.000 persones, aproximadament.

Tipus d'entitat	Nombre d'entitats
Cases regionals	39
Federacions	9
Germandats i entitats religioses	12
Confederacions	1
Total	61

La concentració d'entitats més gran es troba al districte de Ciutat Vella (16), seguit pels districtes de l'Eixample (8), Sant Martí (7), Nou Barris i Sant Andreu (6).

El Departament de Relacions Ciutadanes és el servei executiu referent de les entitats, des del qual es desenvolupa un treball continuat i en contacte permanent. S'està molt receptiu a les seves peticions i necessitats, tot i que sovint no són fàcils d'acomplir, sobretot pel que fa a temes de cessió de locals municipals. Se'ls ofereix el suport institucional que requereixen per organitzar els seus actes de reconeixement i difusió de les cultures, en les celebracions dels dies de les comunitats autònomes, l'atenció a necessitats específiques que puguin sorgir i l'assessorament en diferents àmbits.

Gaudeixen d'una vinculació doble: d'una banda, pel que fa a l'àrea orgànica i funcional establerta i, de l'altra, territorialment al districte on tenen la seu social i desenvolupen fonamentalment la seva activitat.

Les entitats de nova ciutadania i les festes pàtries

El Departament de Relacions Ciutadanes manté relació amb les entitats de nova ciutadania de la ciutat, llatines (21), europees (2), asiàtiques (3) i africanes (1), bàsicament prestant suport en l'organització de les festes nacionals d'alguns dels col·lectius estrangers amb més presència a la ciutat, commemorant la data de la seva independència d'Espanya, recordant els seus orígens, estrenyent llaços de pertinença i alhora mostrant les seves tradicions més arrelades.

Hi ha entitats que només es dediquen a organitzar la seva festa pàtria i actes de caire folklòric, i d'altres que amb molta voluntat i pocs recursos treballen en temes que es consideren prioritaris per atendre les necessitats del seu col·lectiu (informació i assessorament legals, temes d'estrangeria, formació, ocupació i empenedoria, habitatge, desnonaments, sanitat, violència de gènere, esport, etcètera).

Les festes són els actes que els permeten visibilitzar-se com a país i fraternitzar amb els seus compatriotes. És la via més directa per arribar al col·lectiu; la forma de mobilitzar la seva comunitat és la cultura i, mitjançant aquesta, poden explicar la resta de projectes que fan i donar-se a conèixer.

Durant els mesos de juliol, agost i setembre es concentra a Barcelona la celebració de les festes nacionals dels països llatinoamericans més importants, com ara Bolívia, l'Equador, el Perú, Colòmbia, Hondures, el Brasil, Veneçuela i Mèxic. Les celebracions són jornades festives en les quals hi ha una mostra de la cultura d'aquests països a través del seu menjar, música, danses i altres manifestacions folklòriques. A més, es col·labora en les celebracions d'altres col·lectius asiàtics, com les Filipines i el Pakistan.

Tipologia

Per la seva capacitat de convocatòria podem distingir diverses tipologies de festes pàtries:

- Les de **gran format**, que se celebren al recinte del Fòrum, com el Brasil, al voltant dels 5.000 assistents; Colòmbia, amb 8.229, i l'Equador, amb 11.802. Aquesta última és la festa més nombrosa pel que fa a assistència. Ja fa anys que la festa pàtria equatoriana de Barcelona és la més multitudinària de les grans festes llatines, i és també la mobilització més important de les persones d'origen equatorià a tot Europa.
- Un segon nivell, **de format mitjà**, són les que se celebren al **Poble Espanyol**: Veneçuela, amb 3.173 assistents, el Perú, amb 2.671, Hondures, amb 4.703, i Mèxic, amb 4.417 i 4.260 (es va fer en dos dies).
- El tercer nivell el formen les festes **de format més reduït**, com la de la República Dominicana i FASAMCAT, que van tenir lloc als equipaments municipals de Cotxeres de Sants i Borrell, respectivament. Cal fer una menció especial de la celebració de la festa nacional de Bolívia, que durant els darrers anys s'havia celebrat al Turó d'en Caritg a Badalona, però davant la negativa de l'autorització del permís de l'espai públic, l'organització va decidir, dies abans, traslladar la festa a Barcelona, al Centre Esportiu de la Vall d'Hebron, i va recuperar, així, per a la ciutat, la celebració de la festa pàtria del col·lectiu més nombrós de llatins a Barcelona.
- La resta de festes són de **petit format**, com les de les Filipines, el Paraguai, el Pakistan o Ucraïna, i fins i tot de caire regional, com els *cruceños* bolivians. Se celebren a l'espai públic i l'assistència ronda entre les cinc-centes i el miler de persones com a màxim.

Espai públic

Durant l'any 2016 es va fer una **ronda d'entrevistes amb les entitats per establir un calendari amb la previsió i la distribució de les celebracions a l'espai públic**, així com per oferir informació, orientació i reconducció d'aquest tipus de peticions i llurs condicions. És fonamental la coordinació amb els districtes i amb el Departament de Relacions Ciutadanes perquè les entitats presentin les sol·licituds d'ocupació de la via pública amb l'antelació adequada.

Coproducció amb tercers

La gerència de àrea va encarregar la producció o coproducció de nous projectes associatius que amplien la incidència social i la qualitat democràtica de les formes associatives: actes en reconeixement de valors ciutadans i culturals, en defensa dels drets humans, de memòria històrica, etcètera.

Participació i assessorament de la definició d'objectius i necessitats en matèria d'informació, documentació, organització d'actes, promoció i difusió.

Suport a les entitats

Econòmic

El tipus de suport econòmic que reben aquestes entitats a través de l'Ajuntament és, bàsicament, mitjançant la convocatòria general ordinària de subvencions per a projectes, activitats i serveis de districte i de ciutat.

El 2016 la convocatòria es va fer dins de l'àmbit temàtic de cultura —foment de la cultura popular i el patrimoni immaterial—, per una quantitat total de 132.011 euros, dels quals 85.400 van correspondre a 33 sol·licituds presentades per cases regionals, federacions i germanats; 39.111 a sis sol·licituds presentades per entitats i federacions llatines i 7.500 a un conveni cultural.

Pel que fa a les subvencions extraordinàries, es van reconduir a poc a poc i es van anar regularitzant mitjançant la petició per convocatòria general ordinària de subvencions, alhora que s'està treballant i guiant perquè les entitats siguin cada cop més autònomes.

Comunicació i difusió, infraestructures d'actes

A banda d'això, algunes entitats han rebut fins ara també ajuts directes en temes de difusió d'activitats (producció de programes i cartelleria, inserció d'anuncis municipals a les seves publicacions), serveis d'infraestructura pel muntatge d'activitats.

Recerca d'espais

Es col·labora amb les diferents entitats per poder oferir-los un marc adequat per a les seves activitats i convocatòries, existeix un prec per utilitzar els salons nobles de l'Ajuntament, així com diferents espais i equipaments municipals de la ciutat.

Principals aspectes treballats

- Inici del procés de **suport tècnic per a l'enfortiment associatiu i la detecció d'oportunitats de treball** en què han participat nou entitats de cultura popular (cases regionals i federacions) i nou entitats migrades, amb l'objectiu de conèixer millor les necessitats actuals d'aquests col·lectius i identificar oportunitats de col·laboració noves que contribueixin a reforçar el paper d'aquestes associacions, tant a escala interna com pel que fa a la seva vinculació amb el territori i la capacitat d'incidència social. Es tracta d'explorar noves formes de suport que vagin més enllà dels recursos que l'Ajuntament aporta actualment, així com connectar aquestes entitats amb els recursos de suport associatiu que ja es presta a altres entitats de la ciutat.
- **Projecte amb Barcelona Activa: ocupació-immigració** per apropar i personalitzar els recursos i els serveis d'orientació i recerca de feina a les entitats de persones d'origen divers. Es van programar sis sessions informatives dels grups a mida, amb perspectives de continuïtat.
- Es va definir un projecte específic per donar a **conèixer els serveis i els recursos** municipals existents per a **entitats immigrades** i treballar en xarxa.

Resum d'activitats de 2016

Actes propis de l'Ajuntament	5
Actes d'entitats de cultura popular	112
Actes d'entitats migrades	28
Actes d'altres entitats	6
Total actes	151
Reserves de salons de l'Ajuntament	7
Reserves de l'Auditori Axa	16
Reserves d'altres espais	8
Total reserves	31
Reunions amb entitats de cultura popular	65
Reunions amb entitats migrades	41
Reunions amb altres entitats	4
Total reunions	110
Total d'activitats	292

■ Reptes del proper any

Com a reptes principals per a l'any 2017 volem destacar:

- Desplegar les accions i els projectes del pla de treball consensuat amb les entitats de cultura popular.
- Promoure i facilitar l'elaboració de projectes compartits entre entitats, agents de la ciutat i serveis municipals en noves estratègies: gastronomia, memòria històrica i recursos.
- Incrementar l'ocupació i la utilització dels espais i els locals de les entitats i buscar noves oportunitats d'ús.
- Impulsar una línia específica de subvencions per a l'arranjament i l'adequació d'aquests espais.
- Promoure la formació sobre enfortiment associatiu, noves estratègies de comunicació i ús de les xarxes socials.
- Potenciar la vinculació territorial i el treball en xarxa perquè les entitats incrementin la seva participació en els esdeveniments del territori i de la ciutat.

Direcció de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana

L'atenció ciutadana té un caràcter de prioritat marcat a l'Ajuntament de Barcelona. És en aquest entorn que la Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana, any rere any, exerceix la seva activitat de servei a la ciutadania.

Aquest servei es presta d'acord amb unes directrius clares, orientades a satisfer les necessitats actuals, i a la vegada anticipar-se a les futures necessitats de la ciutadania de Barcelona.

En aquesta línia, durant l'any 2016 hem continuat millorant i consolidant els nostres serveis, n'hem posat en marxa de nous i n'hem millorat l'accessibilitat amb el reforç de canals de comunicació nous, d'acord amb les oportunitats noves que generen les noves tecnologies i la realitat social actual de la ciutat.

■ Missió

La Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana és la responsable del sistema de canals i mitjans a través dels quals l'Ajuntament dona resposta a les demandes d'informació i orientació de la ciutadania, facilita la realització dels tràmits administratius i atén els suggeriments i les comunicacions d'incidències a la ciutat i els serveis municipals.

La **missió** de la direcció és, a través de la informació i l'atenció ciutadana, fer àgil, senzilla i transparent la relació entre la ciutadania i l'Ajuntament, i que la ciutadania pugui exercir els seus drets i deures de la manera més fàcil i efectiva.

El sistema d'informació i atenció ciutadana és complex i adaptat a les necessitats de la ciutadania. Està format per una gran diversitat de canals i eines, tant presencials com no presencials.

A través d'aquests canals i eines es pot:

- Gestionar tràmits municipals.
- Fer consultes sobre el que hi ha i el que passa a Barcelona, i com desplaçar-se per la ciutat.
- Rebre informació sobre els serveis i les activitats municipals.
- Obtenir informació sobre tràmits i gestions públiques.
- Opinar, comunicar incidències i fer suggeriments sobre la ciutat i els serveis municipals.

■ Canals d'atenció

Amb la voluntat de donar un tracte directe i personalitzat, s'ofereixen diversos canals d'atenció: el telèfon 010, el web barcelona.cat, el telèfon del civisme 900 226 226, els serveis al telèfon mòbil, les oficines d'atenció ciutadana i els quioscs (terminals d'autoservei electrònic per a la tramitació municipal i informació sobre Barcelona) distribuïts per diferents espais de la ciutat.

■ Abast del sistema d'informació ciutadana

- Informació administrativa principalment de l'Ajuntament, però també de la Generalitat i el Govern d'Espanya (aproximadament 800 tràmits).
- Agenda d'activitats: culturals, esportives, fires... (més de 600 actes al dia).
- Directori d'administracions públiques, allotjament, cultura, educació, esports, sanitat/salut, restaurants, mercats... (més de 20.000 punts).
- Transports, pàrquings, Bicing, parades de taxi, talls de trànsit...
- Treballs a la via pública.
- Queixes i reclamacions (i agraïments) (més de 1.000 temes possibles).
- Comunicacions informatives personalitzades: afectacions a la via pública, canvis de tarifes a l'àrea verda, nova xarxa d'autobusos, preinscripcions i matrícules, vacances d'estiu, «Benvingut nadó»...

■ Eines d'atenció ciutadana

El sistema de gestió d'incidències i reclamacions de l'Ajuntament (IRIS) recull les peticions de la ciutadania sobre el funcionament de la ciutat i la prestació dels serveis públics municipals, així com les consultes efectuades mitjançant el canal web. És un sistema implantat a tota l'organització municipal i que està certificat amb la norma ISO. L'Ajuntament posa a disposició de la ciutadania diversos canals per poder presentar aquestes peticions, com ara els canals presencials, el canal telefònic, el canal web, l'app de bústia ciutadana, els fulls de queixes i suggeriments, així com les instàncies registrades sobre els temes recollits al sistema. Ofereix també més de 1.000 temàtiques diferents per presentar les seves peticions i dona resposta a aquestes demandes.

El sistema Agenda i Equipaments de l'Ajuntament de Barcelona (ASIA) manté la informació del «que hi ha» a Barcelona, tant equipaments públics com equipaments privats d'interès públic (hospitals, farmàcies, restaurants, comerços, locals d'oci...) i del «que passa» a la ciutat (esdeveniments, activitats lúdiques, cursos, tallers, manifestacions, talls de trànsit...). Aquest sistema dona servei al personal d'informació del 010 i de les oficines d'atenció ciutadana, que hi cerquen la informació demanada per les persones interessades, els diferents webs municipals i altres aplicacions municipals que fan ús d'aquesta informació.

El sistema ITACA és la base de dades que conté el catàleg de tràmits disponibles de l'Ajuntament de Barcelona. S'integra tècnicament dins del Portal de Tràmits de l'Ajuntament i, per tant, és consultable per la ciutadania (24 hores al dia, els 365 dies de l'any). Indica els diferents canals disponibles per a cada tràmit: telemàtic, presencial, telefònic, mòbil i quiosc. A més a més, ITACA inclou

la relació de tots els protocols interns d'atenció i tramitació dels operadors de la Direcció d'Atenció Ciutadana (900/010/OAC/OAE) en la seva relació diària amb la ciutadania.

El sistema CRM (Customer/Citizen Relationship Management), que s'integra amb diferents sistemes d'informació municipals per recollir les interaccions que la ciutadania té amb l'Ajuntament (sol·licitud o enviament d'informació, tramitacions, atencions i serveis). Personal informador de les oficines d'atenció ciutadana i del 010 utilitzen aquest sistema com a escriptori unificat d'atenció. Això els permet accedir a la fitxa dels ciutadans i ciutadanes que atenen, obrir les aplicacions de tramitació arrossegant les dades identificatives i de contacte del ciutadà i mantenir un registre de les atencions dutes a terme. També s'utilitza aquest sistema per enviar comunicacions informatives personalitzades a les persones que en donen consentiment, d'acord amb la informació del seu domicili i de les seves interaccions amb l'Ajuntament recollides al sistema.

■ Recursos humans

La Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana tenia, el 31 de desembre de 2016, 246 treballadors i treballadores.

Departament	Persones
Direcció de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana	6
Departament Projectes Gestió Informació	8
Departament de Serveis Presencials	201
Departament Operacions i Processos Atenció Especialitzada	21
Departament Avaluació d'Incidències i Qualitat	10
Total	246

■ Recursos econòmics

Pressupost executat 2016	
Capítols de despesa	Euros
Béns corrents i serveis	6.078.081,57

■ Activitats

Aspectes destacats

L'any 2016 ha estat un any de **canvis en l'organigrama de la direcció**. En concret, el mes de febrer s'hi va incorporar un nou director de Serveis. Durant aquest any, també van canviar de responsable el Departament d'Atenció Presencial i el Departament d'Operacions i Processos d'Atenció Especialitzada.

El juny del 2016 es va aprovar la **mesura de govern per millorar els serveis d'atenció ciutadana 2016-2018**. La mesura parteix de la consideració que una administració democràtica ha d'estar plenament al servei de la ciutadania i, per tant, ha de facilitar la realització dels tràmits necessaris

per a la vida a la ciutat en la complexitat de les societats actuals. La mesura es basa en el respecte profund pel temps del ciutadà i en la promoció de la interoperativitat o la relació efectiva entre les diferents àrees municipals i les diverses administracions públiques. Les línies d'actuació són les següents:

- Potenciar i incrementar els mitjans d'atenció no presencials per reduir el temps ciutadà per fer tramitacions administratives. En aquest aspecte, és clau la posada en marxa, el 2017, de la gratuïtat del telèfon 010.
- Implantar la cita prèvia i renovar l'equipament tecnològic a les oficines d'atenció presencial.
- Impulsar una revisió del model d'atenció ciutadana a l'Ajuntament i reforçar el coneixement dels serveis d'informació i atenció ciutadana.
- Millorar el sistema d'incidències i reclamacions municipals (IRIS).
- Millorar el sistema d'informació d'agenda i equipaments de la ciutat, el sistema CRM i els serveis temàtics d'atenció ciutadana, com són l'Oficina d'Atenció a les Empreses i l'Oficina de Troballes.

L'any 2016 es va convocar una **vaga** (que no es va arribar a materialitzar) a les oficines d'atenció ciutadana, que no es basava en la recerca de millores a escala sindical o salarial, sinó principalment en la recerca de millores en les condicions de treball i en el servei que s'ofereix a la ciutadania.

Aquest clima d'inquietud laboral es va poder reconduir amb la posada en marxa d'un seguit d'actuacions de millora en l'atenció presencial, molt vinculades a la mesura de govern per millorar els serveis d'atenció ciutadana. Les millores en l'atenció presencial són les següents:

- Des del 5 de setembre de 2016 està en funcionament la **cita prèvia**. Encara que ja estava disponible per a alguns tràmits, en aquesta data es va fer extensible als tràmits del padró. Es va habilitar el telèfon gratuït del civisme de manera provisional mentre es feien les gestions perquè el telèfon 010 fos gratuït.
- Renovació de l'**equipament tecnològic** de les oficines.
- Millora de la **gestió i atenció a les incidències tecnològiques** amb una línia especial de tractament preferent, implantada de manera pilot a l'OAC de Ciutat Vella.
- Les OAC que no són a les seus de districte (i no tenen servei de Guàrdia Urbana) i les que tenen més afluència de ciutadans s'han dotat d'**agents cívics** de reforç (set agents en total).
- Pel que fa a l'**ampliació de la plantilla de les OAC**, s'han incorporat vint informadors nous a les oficines i s'han reforçat amb personal interí temporal per cobrir les puntes ocasionades per les campanyes puntuals. Dels vint informadors nous, disset ocupen places estructurals, i s'està a l'espera dels resultats de l'estudi de dimensionament de les OAC per veure si les tres places restants també poden ser estructurals.
- El setembre del 2016 es va dur a terme un **procés de mobilitat horitzontal** per donar l'oportunitat als informadors de canviar d'oficina.
- S'han fet **reformes** en bona part de les oficines per posar més peanyes de cita prèvia i més quioscs per habilitar més posicions d'atenció per l'increment de personal.

Pel que fa a la **cita prèvia**, s'ha fet una enquesta (entre novembre del 2016 i gener del 2017) que en detecta una bona acollida per part de la ciutadania.

D'altra banda, aquest any s'ha donat impuls a **accions de millora del circuit d'empadronament**. Malgrat que no es tracta d'una competència de la direcció ni de l'àrea, presenta un fort impacte en l'atenció presencial. Prop del 80% dels tràmits relatius al padró es fan presencialment, la qual cosa, al seu torn, suposa el 60% de les actuacions que es fan des de l'atenció presencial. Per tant, lluitar contra les disfuncions d'aquest circuit és molt important per al servei. S'ha millorat la coor-

dinació municipal i s'ha dissenyat un pla de millora amb els departaments municipals i amb la participació de les entitats implicades. S'ha incidit especialment en la informació sobre l'empadronament sense domicili fix i sense acreditació de domicili.

- S'ha editat **material de comunicació Empadrone't – Barcelona, ciutat de drets**. Impressió de 10.500 fulls informatius sobre el procediment d'empadronament en diferents idiomes. Es van distribuir, a partir del 30 d'agost de 2016, a les oficines d'atenció ciutadana (OAC), les oficines d'habitatge i els centres de serveis socials, a més d'altres equipaments.
- **Formació als treballadors i les treballadores dels diferents serveis d'informació i atenció ciutadana de l'Ajuntament**. S'han dut a terme sessions de formació a serveis de l'Ajuntament. Dues amb personal de diferents departaments (SAIER, habitatge, serveis socials, districtes) i una tercera, més específica, per a caps d'oficines d'atenció ciutadana i responsables dels serveis de la Direcció d'Atenció Ciutadana. Es van dur a terme durant el mes de juny del 2016. Es va fer un taller específic per a les oficines d'atenció ciutadana, amb sessions d'aprofundiment per a totes les persones tramitadores a les oficines (últim trimestre del 2016).
- **Millora de la informació al Portal de Tràmits de l'Ajuntament**.
- **Revisió i ampliació de la documentació per a l'acreditació del domicili de lloguer**.
- **Reforç i modificació del Servei de Comprovació de Residència**.

L'any 2015 es va aprovar la **Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques**, que impulsa l'administració digital d'una forma integral: tant la relació amb el ciutadà, com la gestió electrònica del procediment administratiu, el document i l'expedient electrònic, la interoperabilitat, etcètera. La Llei 39/2015, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, preveu que la tramitació electrònica ha de constituir l'actuació habitual de les administracions públiques, per servir millor als principis d'eficàcia i eficiència, a l'estalvi de costos, a les obligacions de transparència i a les garanties dels ciutadans. **Durant el 2016 es va constituir, per Decret d'Alcaldia, el Comitè IPAC** (Comitè d'Implantació de la Llei de procediment administratiu comú). És un grup de treball que neix amb l'objectiu d'impulsar i establir els criteris de la implantació del procediment administratiu comú a l'Ajuntament de Barcelona. **La Direcció d'Atenció Ciutadana forma part d'aquest comitè i exerceix la coordinació de la Taula Funcional del Model d'Atenció Ciutadana**.

Dades del 2016

Les dades bàsiques d'activitat de la Direcció d'Atenció Ciutadana són les següents:

- 1.293.687 **trucades** ateses.
- 1.151.104 persones ateses a les **OAC**.
- 4.355.525 visitants al **Portal de Tràmits**.
- 290.637 usuaris dels **quioscs**.
- 3.242.749 **tramitacions a través d'OAC, telèfon, web i quioscs**:
 - 2.687.503 **informacions** d'equipaments i agenda de la ciutat.
 - 241.902 **comunicacions** de suggeriments, queixes i incidències.
 - 29.271 atencions a l'**Oficina de Troballes**.
 - 6.004 atencions a l'**Oficina d'Atenció a les Empreses**.
 - 117.743 **comunicacions personalitzades**.
 - 15.085 seguidors a **Twitter** del perfil del 010.

Cal tenir en compte que el sistema d'atenció ciutadana es regeix per un **política de qualitat** i, per tant, la seva activitat està auditada (el marc de referència és la **Norma UNE EN ISO 9001:2018**).

La valoració que en fan els usuaris i usuàries (de telèfon i OAC) el 2016 és de 8,3 sobre 10.

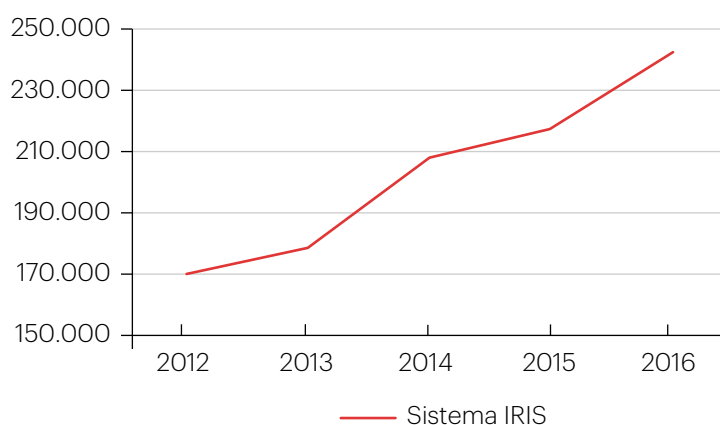
Atencions per canal				
	2013	2014	2015	2016
OAC	1.107.481	1.110.516	1.081.377	1.151.104
Telèfon	1.567.368	1.428.686	1.261.199	1.293.687
Web	2.431.102	2.482.363	3.351.163	4.355.525
Quiosc	264.261	229.071	249.385	290.637

El canal que més augmenta és el Portal de Tràmits, que passa de 905.005 atencions l'any 2011 a 4.355.525 l'any 2016. Tanmateix, també cal destacar que, tot i l'increment de l'ús d'aquest canal digital, les atencions presencials també incrementen un 7% l'any 2016.

Tramitació per canal				
	2013	2014	2015	2016
OAC	1.489.805	1.528.698	1.538.431	1.504.429
Telèfon	460.690	441.486	448.489	559.740
Web	699.190	804.098	878.108	1.115.983
Quiosc	31.584	31.481	33.553	62.597

Sistema IRIS (Incidències, Reclamacions i Suggestiments)

Aquest programa multicanal per gestionar les peticions de servei, avisos, incidències i reclamacions de la ciutadania també presenta una tendència de creixement continuada en els darrers anys, tal com es pot observar al gràfic següent.

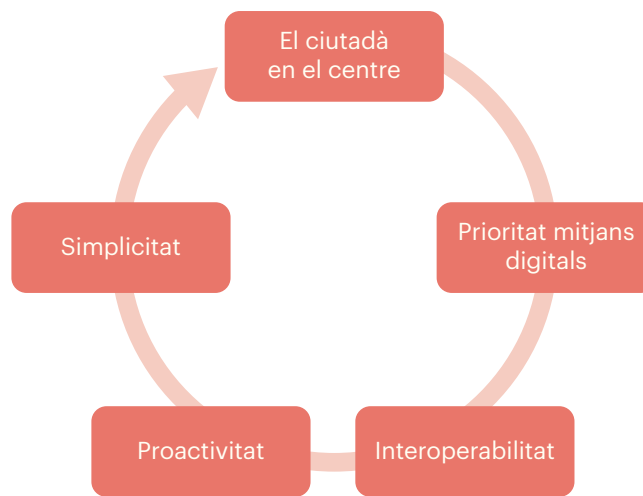
El sistema IRIS ha gestionat 241.902 comunicacions ciutadanes, un 10% més que les rebudes l'any 2015 (en què es van rebre 217.617 comunicacions).

A més d'aquesta evolució, també és interessant destacar que **des de l'any 2012 són 600.000 persones diferents les que han fet ús del sistema IRIS**, de manera que mostra una representació força acurada quant a les inquietuds de la ciutadania barcelonina.

■ Reptes de futur

Revisió del model d'atenció ciutadana de l'Ajuntament

El repte de futur principal és complir el que estableix la mesura de govern per millorar els serveis d'atenció ciutadana 2016-2018. La mesura implica la revisió del model que l'atenció ciutadana, a fi que aquesta atenció esdevingui un veritable espai d'interrelació entre la ciutadania i l'Ajuntament de Barcelona. Els principis d'aquest model nou es troben reflectits en l'esquema següent:

Aquest model nou ens ha de permetre ser més transparents i també impulsar un treball transversal en el conjunt de l'Ajuntament per repensar com es relacionen els diferents serveis municipals que fan atenció ciutadana. Implica incrementar els mitjans d'atenció no presencials per reduir el temps ciutadà per fer tramitacions administratives.

Aquesta revisió preveu:

- L'adaptació a la nova Llei de procediment administratiu comú, per a la qual cosa s'ha creat grup de treball per avaluar l'afectació d'aquesta nova llei en els canals d'atenció ciutadana, establint les mesures necessàries per adaptar-se als nous requeriments i continuar garantint la qualitat de l'atenció ciutadana municipal.
- Elaborar un mapa de la informació i l'atenció ciutadana a l'Ajuntament amb la participació de tots els departaments municipals implicats.

Respecte a aquest model nou d'atenció ciutadana, cal apuntar que hi ha una sèrie de canvis legislatius que obliguen a treballar l'atenció ciutadana des d'un vessant diferent i, en especial, a encaminar-nos cap a una administració digitalitzada.

Per tant, són tres els elements que representen una oportunitat per a la digitalització dels sistemes i de la relació amb la ciutadania: la **Llei 39/2015**, la segona fase de la qual entrarà en vigor el 2 d'octubre de 2018 i que obliga a una digitalització millor; **la mesura de govern**, i el **Pla de transformació digital de l'Ajuntament**.

Aquests elements esdevenen una oportunitat per canviar tant la forma de gestionar l'Ajuntament com la manera de relacionar-se amb els ciutadans i les altres administracions, utilitzant els canals i les eines digitals com a nucli d'aquesta transformació.

Millores en els canals i les eines d'atenció ciutadana

Paral·lelament a la revisió del model d'atenció ciutadana, hem de seguir fent més accessibles, àgils i adaptats a la ciutadania els canals i les eines que posem a disposició de la ciutadania.

- Fer efectiva la **gratuïtat del telèfon 010**. És gratuït des del mes d'abril del 2017.
- Renovar la **centraleta** que dona suport tecnològic a l'atenció telefònica. Es preveu que la renovació d'aquesta centraleta millorarà molt el servei d'atenció.
- Donar impuls al **nou decret de campanyes**. Des de diferents departaments es posen en marxa campanyes adreçades a la ciutadania que en molts casos s'adrecen als mateixos sectors de població. S'està treballant per disposar d'un calendari de campanyes que permeti planificar i coordinar els serveis d'atenció ciutadana i evitar duplicitats. L'objectiu és lluitar contra la tendència a adreçar la ciutadania a l'atenció presencial per a gestions que es poden dur a terme per altres vies.
- Treballar en les **incidències de les aplicacions informàtiques**, que són el punt crític més destacat, ja que es tracta de l'element que més desestabilitza el funcionament òptim dels canals d'atenció. Per millorar aquest aspecte, s'ha constituït un comitè de seguiment amb l'Institut Municipal d'Informàtica (IMI) i comitès de control als proveïdors.
- Millorar el **sistema de gestió d'incidències i reclamacions**:
 - Publicar les dades de les incidències i les reclamacions rebudes en un format explotable per part de la ciutadania (**dades obertes**).
 - Renovar la **tecnologia del sistema IRIS** per adaptar-lo a les eines actuals.
 - Incorporar **eines col·laboratives** en la gestió d'incidències i reclamacions.
 - **Nou decret de regulació del sistema IRIS**.
- Dur a terme la renovació **tecnològica del sistema d'agenda i equipaments de la ciutat (ASIA)**. Aquesta renovació tecnològica té l'objectiu d'adaptar-se als requeriments dels canals web i mòbil, i obrir el sistema per a la introducció d'informació per part d'entitats i equipaments de la ciutat, amb fluxos de validació dels continguts.
- Millorar el **sistema d'informació CRM** (Customer/Citizen Relationship Management):
 - Consolidar el sistema com a font de dades de les atencions a la ciutadania.
 - Establir que les interaccions amb la ciutadania hagin de ser registrades al sistema.

En definitiva, els reptes de futur ens orienten cap a una administració digital, més accessible i transparent, que respecti el temps dels ciutadans i les ciutadanes potenciant els canals no presencials i la interoperabilitat, que fomenti la participació i la corresponsabilitat i que acompanyi i apoderi la ciutadania en seva relació amb l'Ajuntament de Barcelona.

Direcció de Feminismes i LGTBI

La Direcció de Feminismes i LGTBI té com a missió:

- Posar a l'abast de la ciutadania una xarxa de serveis i recursos d'informació i assessorament per a les dones amb la finalitat d'apoderar-les personalment i socialment.
- Garantir l'accés als drets en igualtat de condicions a totes les dones i dins d'aquest objectiu amb un programa de treball específic per a dones que exerceixen el treball sexual.
- Garantir la visibilitat i la igualtat d'oportunitats de les persones del col·lectiu LGTBI per garantir la diversitat sexual i de gènere.
- Treballar per la prevenció, l'atenció i la recuperació de les dones i els seus fills i filles que han viscut violència masclista.
- Atendre i coordinar les actuacions amb dones víctimes de tràfic de persones.
- Facilitar els espais de participació de les dones i les persones del col·lectiu LGTBI.

■ Context

La Direcció de Feminismes i LGTBI estava adscrita a la Gerència de Drets Socials fins al mes de juny del 2016, moment en què —amb motiu del pacte de govern i el nou cartipàs— va passar a la Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència.

A banda d'aquest fet, la decisió de modificar la gestió d'alguns dels serveis adscrits va comportar un redimensionament de l'organització de la direcció i una modificació de l'organigrama.

■ Modificacions d'organigrama

El mes de setembre del 2016 es va aprovar una **modificació de l'organigrama** de la direcció a causa de la modificació del cartipàs municipal del mes de juny, de l'increment de programes que s'han anat gestionant els darrers anys i de la modificació de la gestió dels serveis: Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA) i el Punt d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD).

L'organigrama actual inclou els programes de prevenció del sexisme i d'atenció a les violències masclistes. També inclou una part de promoció de drets, com ara els programes d'accés a drets a les dones que exerceixen el treball sexual i els de promoció de drets de les dones i del col·lectiu LGTBI. Té assignats dos consells de participació: el de les dones i el del col·lectiu LGTBI.

Els departaments que componen actualment la direcció són:

- **Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista:** Impuls, coordinació o gestió dels serveis adreçats a atendre i acollir casos de violència masclista a la ciutat, i la lluita contra el tràfic de dones amb finalitat d'explotació sexual. Inclou els serveis d'atenció a la violència masclista, el Servei d'Atenció i Recursos d'Acollida (SARA), el Servei d'Atenció a Homes (SAH), i tot el dispositiu de serveis d'acolliment a dones i llurs fills i filles. En aquest departament també s'adscriu la unitat nova contra el tràfic d'ésser humans.
- **Departament d'Informació i d'Atenció a Dones:** Impuls, coordinació o gestió dels serveis adreçats a informar i atendre les dones i contra les noves violències. Inclou els PIAD, els serveis, els programes i els projectes de prevenció de les violències masclistes, el Circuit Barcelona contra la violència masclista i els projectes relacionats amb formes de violència noves.
- **Departament de Promoció de Drets de les Dones i LGTBI:** Disseny, impuls, coordinació o gestió i avaluació d'actuacions municipals adreçades promoure els drets de les dones i del col·lectiu LGTBI. Inclou els consells de les dones i del col·lectiu LGTBI, programes adreçats al col·lectiu LGTBI i programes i projectes de promoció de dones, la relació amb districtes i la coordinació de la convocatòria de subvencions.
- **Programa de la Xarxa d'escoles i instituts per la igualtat i la no-discriminació.** Té la finalitat de prevenir la violència i la discriminació vers les dones i els col·lectius LGTBI, i els prejudicis i les falses creences davant la diversitat ètnica, cultural i funcional. Vol incidir en les creences i els valors d'infants i adolescents de 6 a 16 anys, professorat, famílies i entorn educatiu no formal per potenciar actituds i comportaments en les relacions interpersonals que facin efectius els valors d'igualtat, equitat i respecte.
- **Pla d'abordatge del treball sexual:** inclou el Servei d'Atenció Socioeducativa (SAS) i altres projectes relacionats amb la promoció dels drets de les treballadores sexuals.

■ Modificacions de gestió de serveis

Durant el 2016 es va dur a terme el procés per modificar el tipus de gestió dels PIAD i del SARA, que van passar de tenir una gestió externalitzada a efectuar-la amb mitjans propis amb la subrogació del personal que hi treballava. Es va declarar la gestió directa per la Comissió de Govern, el 21 de juliol de 2016, i es va procedir a declarar la successió d'empresa amb data 1 d'octubre de 2016.

■ Plans

Temporalitat	Títol	Objecte
2016-2020	Pla per la justícia de gènere 2016-2020	El Pla per la justícia de gènere és l'instrument per combatre les desigualtats entre homes i dones a la ciutat.
2016-2020	Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere - Mesures per la igualtat	Constitueix l'instrument d'actuació principal de l'Ajuntament per promoure la perspectiva de la diversitat sexual i de gènere i per eliminar les desigualtats i les violències que es deriven de l'orientació sexual, la identitat de gènere i les diferències en el desenvolupament sexual. Es tracta d'un pla transversal que es proposa incorporar i reforçar aquesta perspectiva en totes les polítiques en què sigui rellevant i en el funcionament i l'organització del consistori mateix.

2016-2024	Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat	És l'estratègia que actua sobre les arrels dels processos de feminització de la pobresa i la precarietat, i que implanta mesures per atacar els aspectes més estructurals, com ara la discriminació en el mercat laboral, les desigualtats en la distribució de les càrregues de cura i del treball domèstic, l'accés a l'habitatge o la millora de l'estat de salut.
-----------	---	---

■ Recursos humans

La Direcció de Feminismes i LGTBI va tancar l'any 2016 amb 80 persones adscrites.

■ Recursos econòmics

Pressupost executat 2016	
Capítols de despesa	Euros
Béns corrents i serveis	4.599.169,24
Transferències corrents	2.400.275,35

■ Activitats

Punt d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD)

El PIAD és un servei de proximitat i d'implicació territorial que ofereix informació, orientació i atenció a les dones, de manera individual, grupal i comunitària, amb l'objectiu d'afavorir el seu procés d'apoderament per fer front a les diferents situacions vitals i millorar les seves relacions amb els altres en processos de separació, divorci, dols, crisis i canvis. La ciutat disposa de deu PIAD, un per a cada districte. Tot i que els PIAD no són un servei específic de violència masclista, fan detecció, valoració del risc i acompanyament en la derivació als serveis específics.

Atenció individual (PIAD)			
	2016	2015	% d'increment
Dones diferents ateses	2.667	2.718	-1,88
Dones noves (1a entrevista)	2.005	2.056	-2,48
Dones en seguiment (a partir de la segona entrevista)	1.382	1.418	-2,54
Dones ateses per la psicòloga	601	563	6,75
Dones ateses per l'advocada	967	1.039	-6,93

Durant el 2016 les dades del servei es mantenen estables respecte a les dades dels darrers anys. Pel que fa a l'acompanyament psicològic, el PIAD dona respostes especialitzades a les dones perquè puguin trobar la manera d'utilitzar el seu propi potencial per resoldre els problemes i els conflictes personals i relacionals que viuen. Les dades mostren que hi ha hagut un augment d'un

6,75% de dones diferents ateses, un aspecte que confirma que el servei d'acompanyament psicològic del PIAD és cada vegada més conegut i referenciat dins de la xarxa de serveis.

Entrevistes individuals (PIAD)			
	2016	2015	% d'increment
Entrevistes amb la tècnica referent	4.419	4.638	-4,72
Entrevistes d'acompanyament psicològic	3.251	3.247	0,12
Entrevistes amb assessorament jurídic	1.166	1.266	-7,90
Entrevistes amb professionals per casos	638	796	-19,85
Total	9.474	9.947	-4,76

Pel que fa als usos dels serveis, el 2016 s'ha observat una disminució del 4,76% en el total d'entrevistes respecte a les que van fer les diferents professionals el 2015. Les entrevistes de les tècniques d'informació i atenció general i les de l'assessorament jurídic han disminuït un 4,72% i un 7,90% respectivament, unes dades que estan per sobre del decrement total patit en el nombre de dones ateses per aquests perfils.

El decrement més important del nombre d'entrevistes afecta sobretot les fetes amb professionals per coordinació de casos (-19,85%). Aquestes entrevistes han anat baixant progressivament cada any, fet que mostra la tendència consolidada que el PIAD és un servei finalista que dona resposta a les demandes dins del servei mateix, alhora que rep derivacions d'altres serveis de la xarxa. A més, el nou sistema d'informació telemàtic compartit (Sistema d'Informació d'Acció Social, SIAS) facilita les coordinacions entre els centres de serveis socials i els PIAD, de manera que es poden fer directament en línia, ja que permet l'accés d'altres professionals a molta informació que abans es compartia presencialment o telefònicament.

Intervenció grupal (PIAD)			
	2016	2015	% d'increment
Conducció de grups (sessions) ¹	120	111	8,11
Organització de grups (sessions) ²	644	703	-8,39
Total de participants ³	1.176	1.037	13,40

¹ La conducció de grups fa referència als grups organitzats pel PIAD. Els dirigeixen la tècnica referent i la psicòloga.

² Fa referència a diverses accions grupals (tallers) organitzats pels PIAD.

³ No són participants diferents, les dones poden assistir a diferents grups o tallers.

Durant el 2016 es van conduir un 8,11% més de sessions de grup que l'any anterior. En canvi, hi ha hagut un descens del 8,39% en el nombre de sessions (organització de tallers). El nombre de dones participants total (entre grups i tallers) ha estat un 13,44% més que el 2015.

Intervenció comunitària (PIAD)			
	2016	2015	% d'increment
Xerrades o actes	141	125	12,80
Entitats participants	146	149	-2,01
Participants	11.591	10.218	13,44

Pel que fa a la intervenció comunitària, el nombre d'activitats comunitàries dels PIAD ha tingut un increment del 12,80%, una circumstància que també es veu reflectida en el nombre de participants, ja que s'observa un augment similar en l'augment del nombre d'actes (12,80%). Aquest increment es deu a una millor difusió de les activitats per part dels PIAD, però especialment és resultat del treball comunitari conjuntament amb els districtes, els Consell de les Dones de Districte i les entitats i les associacions de dones.

Altres actuacions als PIAD durant el 2016 han estat:

- La modificació del model de gestió ja esmentada.
- El trasllat del PIAD de Sarrià a una ubicació nova (a la seu del districte).
- El grup de creixement personal del PIAD ha rebut la menció d'excel·lència com a bona pràctica pel Banc de Bones Pràctiques de l'Ajuntament.

Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA)

El SARA és un servei ambulatori d'àmbit de ciutat, de titularitat municipal, d'atenció específica a persones víctimes de situacions de violència masclista, que va iniciar l'activitat el 2014 i incorpora elements innovadors que cap servei del dispositiu existent fins llavors havia incorporat abans: desplega, des de l'inici, tots els aspectes definits al Model d'atenció a la infància i l'adolescència en situacions de violència masclista des del dispositiu públic de serveis socials de la ciutat de Barcelona, en compliment del que estableix la mesura de govern (26/4/2013), i amplia els perfils de les persones usuàries:

- Persones de l'entorn proper de les dones, infants o adolescents i altres persones majors d'edat afectades directament per la violència masclista.
- Infants o adolescents i l'entorn proper afectat directament en cas de mort de la dona per assassinat o per suïcidi induït per la violència masclista, o per qualsevol altra causa, sempre que els calgui un procés de recuperació de la violència viscuda que no hagin pogut fer fins aleshores.
- Adolescents víctimes de relacions afectivosexuals abusives, esporàdiques o de parella, o altres manifestacions de violència sexista en les quals no estan implicats ni la mare ni el pare o l'actual parella de l'una o l'altre.

El SARA ofereix assessorament a professionals i a persones de l'entorn de les víctimes. Disposa d'un equip multidisciplinari (professionals del treball social, l'educació social, la psicologia, el dret i la inserció laboral) que presta una atenció integral per poder treballar els processos de recuperació de les persones ateses, tinguin necessitat de recursos d'acollida o no, i, alhora, és la porta d'entrada als recursos municipals d'acolliment d'urgències i de llarga estada per a dones que viuen situacions de violència masclista i per als seus fills i filles.

L'atenció integral es concreta en un pla de treball adaptat a l'evolució de la situació mentre la dona i els seus fills i filles, o les altres persones ateses, necessitin una intervenció centrada en la violència masclista, independentment que calgui activar o no recursos especialitzats: teleassistència mòbil, renda activa d'inserció (RAI), recursos d'acolliment d'urgència o de llarga estada, entre d'altres.

Servei d'Atenció, Recuperació i Acolliment (SARA)			
	2016	2015	% d'increment
Unitats familiars (unipersonals o de diversos membres)	1.833	1.725	6,26
Dones ateses (víctimes principals de la VM)	1.673	1.483	12,81
Persones usuàries que s'hi adrecen per primera vegada	818	750	9,07
Persones ateses per via d'urgència (casos)	252	190	32,63

El SARA va atendre el 2016 un total de 1.833 unitats familiars (unipersonals o de diversos membres), una xifra que suposa un 6,26% més que el 2015. D'aquestes unitats familiars, 1.673 són dones majors d'edat víctimes principals de violència masclista. La resta poden ser persones víctimes col·laterals, noies i nois adolescents (de 12 a 17 anys) que hi accedeixen directament sense acompanyament de persones adultes, o altres persones pertanyents a diversos perfils de persones destinatàries del servei.

L'any 2016 va proporcionar atenció d'urgència a 252 persones, nombre que representa un increment d'un 32,63% respecte a l'any anterior.

Es van atorgar un total de 82.079,29 euros en concepte d'ajudes a dones i els seus fills i filles, dels quals 70.099,39 es van concedir en ajuts nominals i 11.979,90, en ajuts d'urgència.

Intervenció grupal amb dones, infants i adolescents

La intervenció grupal és una eina especialment útil per promoure canvis, consolidar processos de recuperació i definir projectes de vida exempts de violència. L'any 2016 el SARA va dur a terme un total de quinze projectes grupals diferents, concretats en 21 grups (alguns projectes preveuen dos grups diferenciats que funcionen simultàniament). Alguns es van desenvolupar al llarg del 2015-2016, d'altres es van fer íntegrament durant el 2016 i uns altres s'han iniciat durant el 2016, però s'acabaran el 2017. D'alguns dels quinze projectes, se'n va fer més d'una edició.

Els grups s'han distribuït en tres tipologies:

- Grups psicoterapèutics en l'àmbit social: dotze projectes concretats en vint grups diferents.
- Grup socioeducatiu: un projecte grupal concretat en un grup.
- Activitats grupals socioeducatives: quatre projectes concretats en 22 grups.

Espais d'interconsulta a professionals i serveis

Durant l'any 2016 es van fer un total de 449 assessoraments des del SARA, dels quals 306 es van oferir a professionals i serveis (un 24,82% menys que el 2015). Aquesta davallada es produeix arran de les millores en l'articulació amb altres serveis i professionals. A més, al llarg del 2016 s'han impartit més formacions específiques per a professionals dels CSS i EAIA.

En canvi, els assessoraments no professionals van ser molt superiors als de l'any anterior: 75 assessoraments a ciutadans i ciutadanes (un 63,04% més que l'any anterior) i 68 assessoraments a alumnes per projectes de recerca (un 240,00% més que el 2015).

Assessoraments i interconsultes			
	2016	2015	% d'increment
Centres de serveis socials	105	168	-37,50
SAS (Agència ABITS)	3	2	50,00
SIS	10	7	42,86
Persones sense sostre	1	2	-50,00
CUESB	3	7	-57,14
EAIA	12	18	-33,33
PIAD	5	14	-64,29
SAH	1	9	-88,89
Serveis d'acollida VM públics (ConSORCI SS_BCN i serveis privats conveniats)	3	6	-50,00
Servei de valoració de la dependència	0	0	-
Prohabitatge	1	1	-
SRC i Llars amb suport Pi i Molist	0	0	-
Equip d'intervenció SICART	0	2	-100,00
Reagrupament familiar	1	2	-50,00
Serveis socials municipals	145	238	-39,08
Resta de serveis del Circuit Barcelona contra la violència masclista	161	169	-4,73
Total de demandes	306	407	-24,82

Recursos d'atenció a la infància i l'adolescència que viu violència masclista

Les dades anuals del 2016 mostren un petit augment dels infants i adolescents atesos directament (1,67%), i del número d'unitats familiars ateses per professionals d'infància i adolescència del SARA (5,80%). Es van atendre 26 adolescents que van accedir directament al SARA amb una demanda d'atenció, sense l'acompanyament de persones adultes, una xifra que suposa un 73,33% més que l'any anterior.

Atenció del Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida			
	2016	2015	% d'increment
Total d'infants i adolescents atesos directament	304	299	1,67
Unitats familiars ateses per professionals d'infància i adolescència del SARA	383	362	5,80
Total d'adolescents amb accés directe al SARA (sense acompanyament de persones adultes)	26	15	73,33

Servei de Teleassistència Mòbil per Violència de Gènere (ATENPRO)

És un servei voluntari i gratuït que permet a la dona estar permanentment localitzable, sigui on sigui, i en contacte les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any, amb professionals preparats específicament per donar resposta a les necessitats que pugui plantejar (angoixa, por, tristesa, inseguretats...).

Servei de Teleassistència Mòbil per Violència de Gènere (ATENPRO)			
	2016	2015	% d'increment
Dones amb servei ATENPRO	302	373	-19,03%

S'observa una caiguda del 19,03% en el nombre de dones que disposen del servei de teleassistència mòbil respecte al 2015. Aquest servei està vinculat a una ordre de protecció concedida a la dona, i el motiu d'aquesta caiguda és precisament un nombre inferior d'ordres de protecció concedides al llarg del 2016.

L'acolliment per violència masclista

El SARA és la porta d'entrada als serveis d'acolliment per violència masclista, i és el servei referent en tots els casos mentre dura l'acolliment. Es proporciona acolliment en els casos que reuneixen els criteris d'accés definits a la normativa legal vigent i per la Direcció de Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona. L'any 2016 es van acollir un total de 249 unitats familiars diferents (249 dones, 242 infants o adolescents, 2 infants nets/es de la persona de referència del cas i 1 altra familiar de la dona).

Acolliment d'urgència: un total de 147 dones diferents, i 125 infants, dos infants nets o netes de la dona referents del cas i un altre familiar de la dona, la qual cosa suposa un increment del 4,26% de dones i del 2,46% d'infants o adolescents respecte al 2015.

Acolliment de llarga estada: un total de 102 dones diferents, 117 infants o adolescents, una xifra que suposa un descens del 8,11% de dones i un augment del 7,08% de menors respecte al 2015.

Tot i que l'Ajuntament prioritza que l'acolliment es faci en cases i pisos d'acollida públics o gestionats per entitats especialitzades, quan aquests no disposen de places i cal fer un acolliment d'urgència, és necessari allotjar les dones i llurs fills i filles en hostals, hotels i pensions, fins que quedi una plaça disponible al dispositiu d'acollida. El 2016, el total de persones acollides per aquesta via va ser de 182, de les quals 106 són dones i 76 fills i filles, una xifra que representa un augment del 256,86% respecte a l'any anterior. A més, cal apuntar que una mateixa unitat familiar pot haver estat acollida en més d'un recurs d'acolliment; per tant, no es pot fer una suma dels diferents desglossaments d'urgència i llarga estada.

Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència per Violència Masclista CMAU-VM

El CMAU-VM és un servei residencial d'urgència amb caràcter confidencial per a dones que viuen violència masclista i per als seus fills i filles de qualsevol edat i altres persones dependents, que està en funcionament les 24 hores del dia tot l'any i disposa d'un equip multidisciplinari, integrat per professionals de l'educació social, la psicologia i el treball familiar, en el qual s'aporta un espai de protecció, reflexió i acompanyament temporal. Disposa de deu habitacions amb capacitat màxima per a 27 persones (deu dones i disset fills o filles o altres persones dependents de la dona). El criteri general és acollir en primera instància el CMAU-VM, llevat que la zona de risc de la unitat familiar coincideixi amb la zona d'ubicació del servei o que totes les habitacions estiguin ocupades. La derivació al CMAU-VM la pot fer el SARA, el CUESB i el SAS (ABITS).

L'any 2016 es van acollir d'urgència un total de 147 dones i 125 infants o adolescents, una xifra que suposa un increment del 32,45% i del 2,46%, respectivament. D'aquest total, el CMAU-VM va

acollir 78 unitats familiars: 78 dones i 70 fills i filles (50 infants, deu adolescents i cinc majors d'edat), així com altres persones membres de la unitat familiar, dos infants i una persona adulta). La resta de dones i infants o adolescents es van derivar a altres serveis d'acolliment d'urgència de titularitat privada i la Direcció de Feminismes i LGTBI en va assumir el cost total.

La franja d'edat majoritària de les dones acollides és dels 25 als 39 anys (51,28%), i el 80,26% no tenien feina en el moment d'ingressar al servei. La mitjana d'edat dels fills i les filles acollits va ser de 6,83 anys i, a causa del risc de poder ser localitzats per la persona agressora, un 84% dels infants o adolescents acollits van suspendre temporalment l'assistència a centres educatius mentre va durar l'acolliment d'urgència.

Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència per Violència Masclista (CMAU-VM)			
	2016	2015	% d'increment
Serveis prestats			
Ingressos registrats	74	77	-3,90
Unitats familiars acollides	78	82	-4,88
Dones acollides	78	82	-4,88
Infants i adolescents acollits	70	69	1,45
Total de persones diferents acollides (dones més fills i filles i altres familiars)	151	156	-3,21
Sortides registrades	71	78	-8,97
Casos en actiu el 31 de desembre	10	7	42,86
Àpats servits (esmorzars, dinars, berenars i sopars)	27.735	27.260	1,74
Nombre d'ajuts econòmics d'urgència tramitats ¹	595	1.033	-42,40
Import dels ajuts econòmics d'urgència (en euros)	5.578,50	13.246,24	-57,89
Altres dades			
Mitjana de dies per completar l'exploració, valoració i orientació dels casos ²	15,71	15,57	0,90
Mitjana anual d'ocupació del CMAU-VM	97	90,67	6,33
Estada mínima (en dies)	1	2	-50,00
Estada màxima (en dies)	480	164	192,68
Estada mitjana (en dies)	53	36,73	44,30

¹ Aquestes xifres no inclouen els ajuts en concepte de desplaçaments en taxi per motius de risc, ja que aquest any en desconeixem l'import econòmic corresponent per la modificació en la contractació del servei, que ha passat ha ser centralitzat.

² Conjuntament amb el SARA.

L'estada al CMAU-VM va superar la durada d'un mes en 45 casos (57,69%). La mitjana d'estada al CMAU-VM va ser de 53 dies, mentre que el criteri fixat com a estada màxima d'urgència és de 30 dies, principalment per falta de disponibilitat de places en serveis d'acolliment de llarga estada.

Tipologia de nuclis familiars acollits CMAU-VM (%)			
	2016	2015	% d'increment
Dones soles	44,87	43,90	0,97
Dones amb un fill o una filla	58,14	31,70	26,44
Dones amb dos fills o filles	30,23	19,52	10,71
Dones amb tres fills o filles	2,33	3,66	-1,33
Dones amb quatre fills o filles	9,30	1,22	-112,70
Dones amb cinc fills o filles	-	-	-

Acolliment de llarga estada

L'any 2016 es van atendre 102 dones i 117 menors en serveis d'acolliment de llarga estada. Algunes d'aquestes dones ja estaven acollides abans de l'1 de gener de 2016. Els serveis públics d'acolliment de llarga estada de la ciutat disposen d'un total de 95 places: 27 de les quals a la Casa d'Acollida de Dones, mentre que el servei d'acolliment de llarga estada per violència masclista disposa de deu habitacions. Està gestionat pel Consorci de Serveis Socials de Barcelona (CSS) i finançat íntegrament pel Direcció de Feminismes i LGTBI.

Acolliment de llarga estada en recursos públics¹			
	2016	2015	% d'increment
Casa d'Acollida de Dones (CAD)			
Dones	24	23	4,35
Infants i adolescents	34	21	61,90
Casa d'acollida amb concert			
Dones	30	19	57,89
Infants i adolescents	44	14	214,29
Pis tutelat amb concert			
Dones	4	6	-33,33
Infants i adolescents	7	9	-22,22
Pisos d'acolliment en comunitats de veïns			
Dones	12	10	20,00
Infants i adolescents	14	11	27,27
Pisos VM i Drogues			
Dones	8	14	-42,86
Infants i adolescents	10	7	42,86

¹ Una mateixa persona pot haver estat acollida en diferents recursos al llarg de l'any. Per tant, les dades d'aquesta taula no es poden sumar.

Aquest quadre recull les places gestionades pel CSSBC i les places conveniades o concertades amb entitats privades. A més, durant el 2016 s'hi van afegir altres places d'acolliment:

- Pisos d'autonomia: Llar de Pau: cinc dones i nou fills i filles.
- Cases de llarga estada d'altres institucions: 27 dones i 40 fills i filles.

Servei d'Atenció a Homes per a la promoció de relacions no violentes (SAH)

El SAH és un espai d'informació, assessorament i tractament psicoeducatiu adreçat a homes que exerceixen o han exercit violència envers la seva parella o les seves filles o fills amb l'objectiu de treballar amb ells per eliminar o disminuir els maltractaments i aconseguir unes relacions familiars i de parella més respectuoses i igualitàries.

Durant el 2016 el total de persones que es van atendre va ser de 238 (descens del 5,56% respecte al 2015). Aquesta caiguda només afecta el programa SAH-Homes, amb un total d'un 13,73% menys de persones ateses en aquest servei (-9,94% homes atesos). En canvi, s'observa un increment del nombre de persones ateses en els altres dos programes del servei i és, respecte a l'any anterior, d'un 83,33% en el SAH-Pares i d'un 114,29% en el SAH-Joves.

Es van atendre 47 dones, xifra que suposa un decrement del -24,19%. Aquest volum d'atencions depèn de la intervenció amb els homes, atès que les dones són parelles o exparelles que han d'estar disposades a col·laborar amb el tractament dels homes, la qual cosa en fa imprevisible el nombre.

SAH-Homes

Procedència

El 55,84% dels homes atesos eren espanyols (-21,82% respecte a l'any anterior). La procedència estrangera més freqüent és de l'Equador i la resta de països d'Amèrica Llatina (31,17% del total). L'increment més alt és en els homes provinents del Pakistan (200% respecte al 2015) i de la resta de països de l'Àsia (100% d'increment). L'origen que més ha disminuït és el Perú (-50%).

Edat

S'observa una disminució d'homes joves (de 18 a 25 anys), ja que la majoria són atesos en el programa de joves al SAH, que inclou una part d'aquesta franja d'edat. D'altra banda, hi ha un augment significatiu d'homes atesos dins la franja dels 46 als 55 anys. El 85,06% dels homes atesos tenien entre 26 i 55 anys. La quantitat d'homes de més de 65 anys continua sent una minoria (un 1,9%). La mitjana d'edat ha estat de 41,7 anys. L'home més gran, de 81 anys, i el més jove, de 18 anys.

Durada de la violència

Pel que fa al temps que els usuaris han estat exercint violència, el més significatiu és l'augment dels casos en què la durada és de menys d'un any, seguida dels casos en què és d'entre 1 i 2,5 anys. Es tracta de situacions en què la violència apareix des de l'inici de la relació. És inferior el nombre de casos que exerceixen violència de llarga durada aquest any respecte al 2015. Això fa que hi hagi un bon pronòstic dels tractaments, ja que la durada de la violència exercida és més breu.

Fills i filles

Els usuaris que tenen fills o filles representen el 66,23% del total (65,50% el 2015). La major part dels fills i les filles tenen entre 0 i 10 anys (44,37%), i un 27,92% del total d'homes conviu amb els infants i la parella (el 23,98% el 2015). El 46,75% dels homes atesos tenia assumptes pendents amb la justícia, el 95,83% dels quals per violència de gènere (el 93,14% el 2015).

Altres dades

Durant el 2016 disminueixen els homes atesos en les fases d'acollida (-17,80% més) i de tractament (-17,65%), mentre que augmenten en un 23,08% els homes atesos en la fase de seguiment. Pel que fa a les atencions telefòniques, es van reduir un 56,41% en el cas dels homes, fet que es valora positivament, perquè el nivell de vinculació al servei és més alt quan els homes són atesos presencialment.

Tipus d'atenció al SAH			
	2016	2015	% d'increment
Homes atesos presencialment	154	171	-9,94
Homes atesos telefònicament	17	39	-56,41
Total homes	171	210	-18,57
Dones ateses presencialment, com a (ex)parelles dels homes atesos	47	62	-24,19
Dones ateses telefònicament, com a (ex)parelles dels homes atesos	46	38	21,05
Total dones	93	100	-7,00
Total	264	310	-14,84

Projecte de Prevenció Canviem-ho. Homes per l'equitat de gènere

Grups de pares per a la preparació al naixement (paternitat responsable)

Durant el 2016 es van fer sis grups i cinc seguiments grupals, amb un total de 116 homes diferents. La participació mitjana a les sessions de grup va ser de dotze homes, i de sis homes en les sessions de seguiment. Una de les accions més importants va ser la presentació de la *Guia per la conducció de grups d'homes per una paternitat responsable, activa i conscient*, que pretén ser una eina bàsica per a la realització dels grups per a professionals que vulguin conèixer el treball que es desenvolupa amb homes que seran pares i replicar-ho en altres àmbits d'intervenció.

Centres de menors del Consorci de Serveis Socials de Barcelona

Projecte que va començar el 2015 i que durant el 2016 ha acabat el procés de formació als diferents centres participants. S'han dut a terme un total de set trobades. En una de les trobades es va impartir una formació en perspectiva de gènere i prevenció de violència masclista en nois joves. La resta s'han dedicat a l'elaboració del Protocol per a la prevenció, la detecció i l'abordatge de la violència masclista als CRAE i CA del CSSBCN.

Accions de sensibilització

El nombre d'accions dirigides a la ciutadania ha incrementat i es reafirma la tendència a dedicar bona part de les accions a intervencions de llarga durada, com ara tallers i intervencions grupals.

Accions de sensibilització	2016	2015	% diferència 2016-2015
Xerrada/Comunicació	7	5	40,00
Taula rodona	1	1	-

Treball grupal	2016	2015	% diferència 2016-2015
Tallers	17	12	41,67
Intervenció grupal	14	17	-17,65
Total	39	35	11,43

La primera part de la taula que hi ha a continuació reflecteix el nombre d'assistents a les accions puntuals. Enguany s'ha duplicat l'assistència en aquestes accions (un 55%), i el més rellevant és que la participació, en cas dels homes, s'ha triplicat (de 23 a 92). Pel que fa als tallers i les intervencions grupals, el projecte s'ha estabilitzat.

Assistents a les accions de sensibilització	2016	2015	% diferència 2016-2015
Accions de sensibilització (xerrades, comunicacions i taula rodona)			
Unitats anuals	8	6	33,33
Assistents totals	217	140	55,00
Assistents homes	92	23	300,00
Treball grupal (tallers i intervenció grupal)			
Unitats anuals	30	29	3,45
Total de sessions anuals	97	100	-3,00
Assistents totals (usos)	1.044	1.025	1,85
Assistents homes (usos)	896	909	-1,43

Agència ABITS

L'Agència ABITS per a l'Abordatge del Treball Sexual dissenya i gestiona projectes i serveis per aconseguir l'apoderament de les dones que exerceixen el treball sexual i que accedeixin als seus drets en plena igualtat respecte a qualsevol altra persona.

Servei d'Atenció Socioeducativa (SAS)

És el servei que l'Ajuntament posa a disposició de les dones que exerceixen el treball sexual, especialment les que ofereixen i negocien els serveis a la via pública. Està integrat per diversos professionals (treballadora social, educadores, psicòloga, agent de salut i juristes). Les educadores i l'agent de salut surten al carrer a contactar amb les dones. Es garanteix un mínim de 50 hores de permanència a la via pública (de dilluns a divendres, entre les nou del matí i les tres de la matinada). Es disposa d'una línia telefònica gratuïta, així com d'hores d'atenció sense cita prèvia.

Dones ateses pel Servei d'Atenció Socioeducativa (SAS)			
	2016	2015	% variació
Contactes al carrer ¹	18.762	21.555	-12,96
Atencions	7.608	9.552	-20,35
Dones diferents ateses (amb expedient obert)	356	413	-14,04
Coordinacions amb altres serveis	4.129	8.008	-48,44

Nombre de demandes	9.486	12.612	-24,79
Demandes principals			
Atenció sanitària	27,55%	21,83%	-5,09
Formació i inserció laboral	14,48%	18,13%	-39,90
Tràmits de la targeta sanitària	11,80%	8,50%	4,38
Atenció jurídica	9,50%	9,96%	-28,26
Fills o filles	6,59%	7,10%	-30,17

¹ Les dades de contactes al carrer i de coordinacions amb altres serveis de l'any 2015 s'han modificat, ja que s'ha detectat que en la memòria de l'any passat hi havia un error.

El 31 de desembre el SAS tenia 260 expedients actius (dones amb pla de treball). El nombre total de dones diferents ateses (356) ha disminuït un 14,04% respecte a l'any anterior, i els contactes amb les dones durant les sortides al carrer i les demandes rebudes també s'han reduït, perquè les dones ja coneixen el servei i també ha anat disminuint la seva presència al carrer perquè hi ha menys clientela, fet que ha provocat una mobilitat geogràfica més gran de les treballadores sexuals.

Les coordinacions amb altres serveis han disminuït un 48,44% (han passat de 8.008 el 2015 a 4.129 el 2016). La causa principal ha estat la disminució de dones ateses i la falta i la rotació de professionals (absència de la treballadora social per tres mesos i baixes laborals de diverses professionals de l'equip).

Al llarg del 2016 al SAS es van dur a terme 754 entrevistes socioeducatives, 357 d'atenció psicològica i 953 acompanyaments. Seixanta una dones van rebre atenció psicològica, 24 de les quals van ser ateses per primera vegada el 2016. El nombre d'absències a entrevistes psicològiques concertades ha disminuït, ha passat d'un 25,33% el 2015 a un 22,05% el 2016.

Les 260 usuàries amb expedient actiu al servei el 31 de desembre de 2016 eren majoritàriament dones migrades (90,38%) procedents principalment de Nigèria (48,46%), l'Amèrica Llatina (21,54%) i de Romania (5,77%), i un 9,62% eren autòctones. El 2016 es manté estable el nombre de dones nigerianes ateses pel SAS, i se segueix observant com la seva presència a la via pública resulta predominant enfront d'altres nacionalitats ateses pel servei (com les dones provinents de països de l'Est, sobretot de Romania, que han disminuït substancialment la seva presència al carrer els darrers anys).

Millora de l'ocupabilitat

Per a la millora de l'ocupabilitat de dones que exerceixen o han exercit el treball sexual, es van signar cinc convenis de col·laboració amb tres entitats. Es van atendre 339 dones en aquests programes. En total, 102 dones han aconseguit 155 llocs de treball. Fins a 78 dones van aconseguir feina mitjançant 123 contractes laborals.

En els dos projectes de formació de la Fundació Surt, Dispositiu integral de recol·locació laboral de dones que exerceixen la prostitució (la primera edició s'ha executat parcialment durant l'any 2016) i Dispositiu Integral per a la millora de l'Ocupabilitat dirigit a treballadores sexuals 2016-2017, hi van participar 84 dones; «Anem per feina», mitjançant el projecte Dispositiu especial d'acompanyament per a la incorporació al mercat laboral i al teixit social, va atendre 104 dones; El Lloc de la Dona-Germanes Oblates, en el marc del projecte de formació sociolaboral i el projecte d'emprenedoria Dona Colors, va atendre 151 dones.

Durant el 2016 es va continuar treballant en un context de crisi econòmica i ocupacional. Les opcions d'inserció que ofereix el mercat de treball actual continuen sent de baixa qualitat (sectors precaritzats, contractacions de jornada parcial i de temporalitat curta, salaris baixos, etcètera).

Altres actuacions de l'Agència ABITS

El 2016 es va continuar el conveni de col·laboració amb la Fundació Àmbit Prevenció pel projecte urgències intermèdies i inclusió social, que va atorgar 263 ajuts econòmics a 68 usuàries del servei. Es van impartir cinc tallers per a mares, que van sumar un total de 86 hores i 26 dones participants. El recurs d'habitatge compartit va ser ocupat per una dona i la seva filla menor d'edat de gener a maig; i per dues dones transsexuals de maig a desembre.

Dins la línia de l'atenció a dones que exerceixen el treball sexual en locals, clubs i pisos, el 2016 es va continuar treballant amb els convenis de col·laboració iniciats en anys anteriors. El projecte de l'entitat El Lloc de la Dona-Germanes Oblates, anomenat «De portes endins», va atendre un total de 141 dones i es van visitar de manera regular 51 espais dels districtes de les Corts i Sants-Montjuïc. El projecte amb Creu Roja Atenció social i sanitària a dones que exerceixen el treball sexual a clubs o locals d'altern de Barcelona va atendre 217 dones (119 noves altes l'any 2016) de 70 espais del districte de l'Eixample visitats de forma regular. L'entitat Genera, mitjançant el projecte Prostitució des d'una perspectiva de drets Integrats d'atenció integral a dones que exerceixen la prostitució en espais tancats, va atendre 164 dones i va visitar un total de 34 espais tancats (17 dels quals es van començar a visitar durant el 2015).

La tendència apunta que la demanda d'informació sobre aspectes sanitaris és la principal (gairebé un 63% el 2016, amb un lleuger descens respecte al 2015), seguida de demandes relacionades amb aspectes socials, jurídiques (que han augmentat substancialment), de formació o inserció sociolaboral (s'hi ha detectat una lleugera disminució) i violències (assistència emocional i psicològica, que es manté estable respecte a l'any anterior).

Les nacionalitats de les dones ateses en espais tancats difereix de la nacionalitat de les dones que exerceixen el treball sexual a la via pública. En primer lloc, hi ha dones de l'Amèrica Llatina amb un 60,34% respecte al total, provinents de la República Dominicana, Colòmbia, l'Equador, el Brasil, Veneçuela...; en segon lloc, les provinents de països de l'est d'Europa, amb un 15,33% (principalment de Romania) i, en tercer lloc, d'Espanya, que representa un 8,43% del total. Tanmateix, cal tenir en compte que aquest valor està esbiaixat, perquè es compten les dones a qui s'ha pogut accedir i atendre, no la totalitat de les dones que estan exercint.

En col·laboració amb Metges del Món, es van dur a terme accions informatives i tallers de formació en salut sexual i reproductiva a dones que exercien el treball sexual a la via pública, amb 68 sortides a la via pública, principalment al districte de les Corts. Es van dur a terme 856 intervencions educatives en les quals es van tractar temàtiques com el VIH, hàbits saludables, sexe més segur, es van lliurar tríptics informatius i es van repartir preservatius. El 2016 es va atendre un total de 307 dones diferents de les 236 dones ateses el 2015. Les demandes principals de les dones estan relacionades amb l'assessoria jurídica gratuïta, l'accés a medicació (teràpia hormonal en el cas de les dones transgènere) i els recursos de la ciutat relacionats amb formacions.

La **Taula Tècnica de l'Agència ABITS** inicia el treball en format de subcomissions i es creen la **Subcomissió d'Espai Públic** i la **Subcomissió Laboral**, formades per les diferents entitats i els diversos àmbits municipals competents en la temàtica que calia tractar. L'Agència ABITS va participar en reunions amb els diferents districtes per fer un seguiment dels projectes d'atenció en

espais tancats i de la situació de les dones a la via pública; també va assistir a taules veïnals (districtes Ciutat Vella i l'Eixample). De la mateixa manera, l'agència va ser present en jornades, va atendre peticions del món acadèmic i va promoure la sensibilització i el coneixement del fenomen.

Unitat contra el tràfic de persones amb finalitat d'explotació sexual

Aquest nou servei es va crear durant el 2016 i, si bé no ha iniciat el seu funcionament fins a l'1 de gener de 2017, sí que ha assumit com a part de les seves funcions algunes de les que s'inclouïen abans dins d'ABITS i que ara passen a estar gestionades per la unitat, ja que tenen a veure amb dones víctimes de tràfic amb finalitat d'explotació sexual. Fins a la seva creació el novembre del **2015**, les actuacions referides al tràfic s'efectuaven des del SAS i ABITS.

Durant el 2016, van continuar les sessions mensuals de la Taula Interinstitucional contra el Tràfic d'Éssers Humans iniciades el novembre de 2015 com a espai de treball i col·laboració institucional amb les altres administracions (Delegació del Govern, MMEE, GUB, CNP, Guàrdia Civil, ICD, Fiscalia, Magistratura i entitats especialitzades) i coordinada per la Unitat de tràfic de l'Ajuntament de Barcelona. En el marc de la taula es va elaborar el Circuit BCN contra el TEH amb finalitat d'explotació sexual.

El setembre del 2016 es posa en funcionament la nova **Unitat contra el Tràfic d'Éssers Humans de l'Ajuntament de Barcelona**, amb els objectius següents:

- Garantir l'accés de les persones víctimes de TEH als seus drets fonamentals.
- Atendre de manera integral les persones víctimes potencials del tràfic d'éssers humans, sigui quina en sigui la finalitat, i les persones del seu entorn més immediat.
- Coordinar amb la resta d'actors especialitzats la lluita contra el TEH.
- Impulsar la formació especialitzada sobre el TEH tant a escala general com específica.
- Dur a terme actuacions per a la sensibilització i la prevenció del TEH.
- Oferir assessorament a professionals.
- Actuar com a referent i observatori del TEH a BCN.

La Unitat contra el TEH va participar activament en operatius policials amb l'objectiu de detectar situacions de vulnerabilitat de les dones, oferir atenció social i treballar conjuntament amb els cossos policials per lluitar contra l'explotació sexual i el tràfic d'éssers humans.

Servei d'acolliment i protecció

El 2016 es va donar continuïtat al **servei de representació jurídica per a dones** que volen informació sobre la denúncia de la seva situació de víctimes de tràfic d'éssers humans, principalment amb fins d'explotació sexual; es va concretar en l'assessorament de vint dones i un home, que es van representar de manera gratuïta durant els diversos processos policials i judicials engegats arran de les denúncies presentades. La xifra suposa un increment del 23,5% respecte al 2015 (disset dones). La detecció i intervenció del SAS, les diverses col·laboracions amb les intervencions fetes pels cossos policials i la millora de la seva coordinació, i el treball en xarxa amb la resta d'entitats han estat el motiu d'aquest augment.

En el **programa d'acolliment d'urgència de dones víctimes de tràfic d'éssers humans i els seus fills i filles** de SICAR (Germanes Adoratrius), hi van ingressar catorze dones, de les quals una

va ser acollida durant el 2015 i va seguir en el servei durant el 2016. Un 43% de les dones tenia entre 18 i 25 anys, i un 57% entre 26 i 35; quatre provenien de països de l'est d'Europa, nou de l'Àfrica i una de l'Amèrica Llatina. El 2016 es van mantenir tres pisos per facilitar l'etapa d'autonomia de les dones víctimes del tràfic d'éssers humans. Es van acollir set dones i quatre menors d'edat.

El projecte «**Recuperació, apoderament i inclusió**» (RAI) ofereix una atenció especialitzada a les dones víctimes del tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual. Se'ls ofereix la possibilitat de disposar d'un temps durant el qual poder treballar, amb l'objectiu final de la inserció laboral, la reparació i la recuperació emocional i social de la situació traumàtica viscuda. Durant el 2016 hi van participar onze dones, sis de les quals van ser noves incorporacions durant aquest any i la resta van iniciar el procés en l'edició anterior. Aproximadament un 73% de les dones participants al projecte procedeixen de Nigèria.

Indicadors i actuacions del 2016

- El 47% de les dones amb expedient actiu ateses al SAS presenta indicis de ser víctima de tràfic (140 dones). El 85% d'aquestes 140 dones són nigerianes.
- Durant el 2016 s'ha participat en dotze operatius policials.
- Detecció de menors i múltiples actuacions policials i forenses per abordar aquest tema. Organització d'un operatiu a la ciutat.
- Un total de disset dones han demanat representació judicial i han estat acollides pel servei, 2015; catorze el 2014 i quatre el 2013. Aquest 2016 continuem creixent.
- 156 reunions i coordinacions amb la fiscalia, la jutgessa degana, les entitats i els cossos policials.
- 40 actuacions directes amb dones víctimes de tràfic.
- Cinc xarxes desarticulades amb la participació d'ABITS (tres de nigerianes, una d'albanesa i una de romanesa).

Tallers de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves

Els tallers de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves promouen estratègies educatives, preventives i de sensibilització encaminades a incrementar la conscienciació entorn de la presència de la violència en la quotidianitat. Els temes que s'han tractat als tallers han estat els següents: *Estereotips i identitats de gènere; la idealització de l'amor. Indicadors de relacions abusives; el fenomen de la violència. Conductes agressives; les violències vers les dones. Alternatives.*

El 2016 es va intervenir en deu centres de diversos districtes de la ciutat i de diferents nivells educatius, amb un total de 76 tallers que suposen 438 hores d'intervenció,¹ i es va arribar a un total de 1.783 participants. Durant el 2016 s'han dut a terme divuit tallers més que l'any anterior, xifra que representa un augment del 31,03%. A més, s'observa que el nombre de participants també ha augmentat respecte a l'any anterior (55,31%), correlacionat amb el fet d'haver impartit més tallers.

1. La durada d'un taller és de sis hores, però, a petició d'algun centre educatiu, també s'han fet tallers de quatre hores.

Tallers de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves			
	2016	2015	%
Nombre de tallers	76	58	31,03
Total d'hores	438	383	14,36
Participants	1.783	1.148	55,31
Nois	937	586	59,90
Noies	829	561	47,77
No identificat/da	17	0	-

Circuit Barcelona contra la violència vers les dones

L'Ajuntament de Barcelona i el Consorci Sanitari de Barcelona (CSB) van impulsar l'any 2001 la creació del Circuit Barcelona contra la violència vers les dones, amb la finalitat de desplegar estratègies de coordinació entre diferents àmbits i professionals que intervenen a la ciutat (sanitari, serveis socials, policial, judicial, educatiu, etcètera).

Aquest circuit està format per: Institut de Serveis Socials, Consorci de Serveis Socials, Consorci d'Educació, Consorci de Salut Pública, Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana, Agència ABITS, Fiscalia, Ajuntament de Barcelona.

Durant el 2015 i principis del 2016 s'ha efectuat l'avaluació del seu funcionament per revisar-lo i impulsar-lo. Les millores proposades es van presentar a totes les professionals membres i s'aniran posant en funcionament al llarg del 2017.

Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones

L'acord el va impulsar l'any 2002 el Consell de Dones de Barcelona i es va concebre en el marc del Programa d'accions contra la violència vers les dones. Actualment té 715 entitats adherides, 27 de les quals s'hi van sumar el 2016.

Pel que fa a les activitats de sensibilització promogudes per l'acord, el 2016 es van fer 85 tallers o xerrades, els mateixos que durant el 2015, en els quals ha participat un total de 1.626 persones, un 16,26% menys que el 2015. Dins de l'acte institucional en commemoració del Dia Internacional per a l'eliminació de la violència vers les dones, que va tenir lloc el dia 25 de novembre de 2015 al Saló de Cent, es van ratificar els compromisos de l'acord i es va fer el reconeixement institucional a les associacions, les entitats i les persones de la societat civil que any rere any se sumen a aquest projecte.

Protocol de dol de ciutat contra les violències masclistes

Una de les accions que preveia la mesura de govern d'abordatge a les violències masclistes presentada el novembre del 2015 era l'elaboració d'un protocol de dol, definit conjuntament amb els moviments feministes de la ciutat, que permetés visualitzar el rebuig institucional davant els feminicidis, coordinant els diferents actors implicats en les accions de repulsa contra aquesta xacra social.

El mes de setembre del 2016 es va aprovar el Protocol de dol de ciutat, el qual consta de dues parts: una d'externa, dirigida a la ciutadania en conjunt, en què es defineixen les actuacions que l'Ajuntament farà per mostrar a tota la ciutadania i a les persones familiars pròximes a la víctima el rebuig institucional; i una altra d'interna, en què es defineixen les actuacions, les coordinacions i els rols dels diferents serveis i actors implicats en la intervenció en violències masclistes per donar resposta a la situació de possible feminicidi.

Malauradament, el protocol de dol es va activar el 19 desembre de 2016 per un cas de feminicidi al districte de les Corts.

Comissió de treball per a la definició d'una estratègia contra el sexisme a la ciutat

El 4 de maig 2016 es va constituir la comissió de treball per a una estratègia de prevenció del sexisme. Aquesta comissió s'emmarca en la mesura de govern presentada en el ple municipal de novembre del 2015, en què s'indica la necessitat de definir una estratègia de prevenció contra el sexisme (incloent-hi la perspectiva de gènere i LGTBI), que aglutini i planifiqui el conjunt de les actuacions i els projectes que actualment es duen a terme des de l'Ajuntament i les que serien necessàries en endavant, mirant de potenciar el paper de les entitats. En aquest sentit, s'esmenta la centralitat de l'entorn educatiu per desenvolupar eines de treball amb els infants i adolescents que permetin avançar cap a un model d'intervenció de caràcter preventiu i estructural davant les violències de gènere.

Els objectius d'aquesta comissió són:

- Concretar i compartir el mapa dels diversos programes i actuacions que es fan en l'àmbit escolar a Barcelona en matèria de prevenció de la violència de gènere i l'assetjament.
 - Establir un mapa d'actuacions i recursos pressupostaris que els diferents actors institucionals dediquen en matèria de prevenció contra el sexisme.
 - Fer un diagnòstic de les iniciatives més significatives als centres escolars en matèria de prevenció contra el sexisme i l'assetjament, en què es reculli, especialment, la veu i la valoració del professorat.
- Analitzar i valorar el conjunt de programes identificats a la ciutat i d'altres experiències significatives existents fora de Barcelona.
 - Treballar sobre conceptes bàsics i enfocaments compartits en matèria de prevenció de la violència, el paper del sexisme i l'assetjament.
 - Analitzar i valorar el diagnòstic de ciutat.
 - Conèixer experiències i metodologies significatives en altres ciutats.
 - Concretar els límits i els perills de les intervencions.
- Definir objectius comuns i un full de ruta de la intervenció en els propers cinc anys.

Durant el 2016 s'han dut a terme diverses reunions de la comissió, que ha elaborat un document de diagnòstic.

Promoció i participació de les dones

Premis

XXX edició del premi 8 de Març - Maria Aurèlia Capmany 2016

Amb el lema «Teixint xarxes per a la justícia de gènere», l'edició es va dedicar a promoure iniciatives que contribuïssin a donar suport i visibilitat als processos i les pràctiques d'apoderament de les dones de la ciutat en tota la seva diversitat. El premi del jurat, dotat amb 15.000 euros, es va atorgar al projecte «Amb la música tu pots». «La música com a eina educativa d'apoderament», presentat per Júlia Yúfera Pérez, en representació d'un grup d'alumnes del cicle formatiu de grau superior de tècnic/a en promoció de la igualtat de gènere, amb tutorització i coautoria de la professora del mòdul MP4, «Participació social de les dones».

El jurat va decidir atorgar dues mencions especials als projectes següents:

- «Nusos. Eixos, vincles i polítiques de convivència», presentat per Brigitte Vasallo, escriptora i activista en islamofòbia de gènere i LGTB; Pol Galofré, cineasta i activista trans, i Anna Jódar, treballadora i educadora social.
- «Migròctones. Construint xarxes i aliances entre dones diverses», presentat per Sindihogar / Sindillar, Sindicat de Treballadores de la Llar, conjuntament amb La Bonne, Associació Promotora del Centre de Cultura de les Dones Francesca Bonnemaison.

El premi del públic, dotat amb 1.000 euros, es va concedir per votació popular al projecte «Migròctones. Construint xarxes i aliances entre dones diverses», presentat per Sindihogar / Sindillar, Sindicat de Treballadores de la Llar, conjuntament amb La Bonne.

Premi Joves Creadores

Des de l'Institut de Cultura, en cooperació amb la Regidoria de Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona, es va posar en marxa el **premi Joves Creadores**, amb la finalitat d'impulsar la producció audiovisual feta per realitzadores joves a la ciutat i promovent el tractament de temàtiques d'actualitat amb perspectiva de gènere, com ara les desigualtats laborals entre homes i dones.

El premi està dotat amb 5.000 euros per fer possible la producció d'un curtmetratge (ficció, documentació, animació...). A més, l'estrena de l'obra realitzada es presentarà al Cicle de Cinema de Dones que organitza l'Ajuntament de Barcelona.

S'hi van presentar un total de sis projectes. El jurat va acordar, per unanimitat, atorgar el I premi Joves Creadores al projecte «Les Kellys» presentat per Carme Gomila. En la fase d'investigació i guió, s'ha comptat amb la col·laboració de Sindillar, el Col·lectiu Ronda i l'entitat Punt 6.

II Premi Jove de Còmic Sant Martí, per a la prevenció i l'erradicació de la violència masclista (àmbit ciutat)

El 4 de novembre es va fer l'acte de lliurament del II Premi Jove de Còmic Sant Martí, per a la prevenció i l'erradicació de la violència masclista. Es van presentar 58 còmics al premi: 26 de la categoria A (persones entre 16 a 25 anys) i 32 de la categoria B (menors de 16 anys). El premi del jurat es va atorgar a l'obra *Reacciona*, de Pau Esparó Larrégola (de la categoria A), i a l'obra *Alliberat*, de Mayra Vives Pérez (de la categoria B). El jurat també va atorgar tres mencions especials per cada categoria.

El premi del públic es va concedir per votació popular a les obres *La família*, d'Eloi Martín Rey (de la categoria B), i *No te muevas*, de Judit Saavedra Giraldo (de la categoria A). Paral·lelament a la convocatòria, més de quatre-cents alumnes de secundària del districte han participat als tallers de prevenció de violència masclista a través del llenguatge del còmic.

XI premi 25 de Novembre - Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència vers les Dones

El premi es va destinar a promoure projectes de sensibilització i prevenció d'estereotips sexistes als mitjans de comunicació i les xarxes socials. L'edició 2016 ha ampliat el premi del jurat, que ha estat de 15.000 euros. Es van presentar a la convocatòria un total de vuit projectes. L'acte va tenir lloc el mateix dia 8 de març, amb la presència de la periodista i escriptora Natza Farré com a presentadora.

Projecte guanyador: *Teixint xarxes contra els estereotips*, de l'Associació TRAMA SC.

Menció especial: *Dones valentes: agents d'una informació no masclista sobre les violències sexuals*, presentat per AADAS (Associació d'Assistència a Dones Agredides Sexualment).

En acabar l'acte de lliurament del premi 25N, va començar al mateix espai l'activitat **Fem públic**, un recorregut immersiu en una experiència d'assetjament al carrer. La producció va ser a càrrec de tres entitats feministes: Punt 6, Cooperativa Tècniques i Iridia.

Cicle de Cinema de Dones: «Accions i Resistències»

Durant els mesos d'estiu hem posat en marxa de nou el «Cicle de Cinema: Accions i Resistències» que aquest any s'ha volgut apropar a diferents districtes de la ciutat.

- El cicle es va inaugurar el 29 de juny amb el film *La fuente de las mujeres*, de Radu Mihaileanu, en col·laboració amb la Comissió de Festa Major del barri del Carmel.
- La segona projecció es va dur a terme en col·laboració amb la Comissió de Festa Major del Poble-sec, el dia 18 de juliol, amb la projecció del film *Amerrika*, de Cherien Dabis.
- La tercera projecció es va fer el dia 15 de setembre, amb la projecció del documental *Las sin-sombrero*, de Tània Balló, Serrana Torres i Manuel Jiménez Núñez. A l'acte hi va participar la Sra. Serrana Torres, una de les directores del film, i va tenir el suport del Consell de les Dones del Districte de Gràcia.
- La resta del cicle es va dur a terme el dia 6 i 20 d'octubre a la Sala Phenomena-Experience, amb la projecció dels films: *Sufragistas*, de Sarah Gavron, i *En tierra de hombres*, de Niki Caro.

En el total de les cinc projeccions de què constava el cicle hi han participat 647 persones.

Festes de la Mercè

La Regidoria de Feminismes i LGTBI va situar la carpa **#BCN ANTIMASCLISTA - Còmics contra el masclisme**, en el marc de l'Associa't a la Festa 2016. La carpa es va instal·lar a plaça de Catalunya, i l'espai estava destinat a promoure activitats de sensibilització contra les violències masclistes, especialment adreçades a un públic juvenil. Durant els dos dies es va poder visitar l'**exposició «Còmics contra el masclisme»**, produïda per la Regidoria de Feminismes, amb la finalitat de sensibilitzar el públic adolescent i jove sobre la construcció dels estereotips de gènere

i el paper de les representacions culturals en la reproducció o l'erradicació de la violència masclista. Es van impartir tallers de sensibilització. Van passar per la carpa un total de 4.086 persones i es van rebre 44 demandes comunitàries.

Del 22 al 25 de setembre, es va instal·lar a la plaça d'Espanya el **Punt d'informació i orientació contra les agressions sexistes**, amb l'objectiu d'oferir informació de caire preventiu a les i els joves sobre l'assetjament sexual, centrat principalment en l'oci nocturn. Es tractava d'atendre, de manera individual i confidencial, joves que volguessin explicar una situació i actuar en funció de la demanda. Es van atendre 488 persones per oferir-los assessorament; cinc per agressions durant les festes i sis per agressions abans de les festes. La valoració de l'estand va ser molt positiva per part de les joves, les quals van demanar si podia tenir presència, també, a l'espai Fòrum de concerts.

Exposicions itinerants

Durant l'any 2016 la Regidoria de Feminismes i LGTBI ha promogut la itinerància de les exposicions següents en matèria de promoció dels drets de les dones:

- **«Dones de Barcelona. Itineraris històrics»**, que té com a finalitat donar visibilitat a la memòria històrica de les dones i a les seves contribucions en el sosteniment de la vida pública i privada a la ciutat, durant l'últim segle.
- **«Quanta guerra: dones i guerra civil»**, que recull les aportacions de les dones de la ciutat en el sosteniment de la vida quotidiana, productiva i política durant el període de la Guerra Civil espanyola.
- **«Còmics contra el masclisme»**, amb la finalitat de sensibilitzar el públic adolescent i jove sobre la construcció dels estereotips de gènere i el paper de les representacions culturals en la reproducció o l'erradicació de la violència masclista.

Suport a entitats de Dones

En el marc de la convocatòria anual de subvencions per dur a terme projectes, activitats i serveis de l'Ajuntament de Barcelona, es van presentar a l'àmbit Dones un total de 162 sol·licituds, de les quals van obtenir subvenció 71 projectes. La dotació econòmica destinada va ser de 270.000 euros. El volum més important de les sol·licituds va ser de la modalitat de projectes d'atenció i prevenció de la violència vers les dones, que correspon a un 60,6% del projectes presentats; i en segon lloc, amb un 15%, la modalitat de desigualtats intersectorials. Es va dedicar un 13% del total a projectes de promoció de la participació política de les dones.

Durant l'any 2016 es van establir sis convenis de col·laboració amb entitats en l'àmbit de la promoció, la igualtat d'oportunitats real i efectiva i l'atenció de situacions de desigualtat.

Finalment, també es va donar suport a un conjunt d'actes de promoció i participació impulsats per diferents grups i associacions de la ciutat, com per exemple:

- Jornades Feministes 2016, organitzades per l'Associació Dinamitzadora de la Xarxa Feminista.
- VI Trobada Internacional de la Xarxa Internacional de Periodistes amb Visió de Gènere (XIPVG) a Barcelona, i reunió de la Xarxa Mediterrània d'Informació i Comunicació amb Visió de Gènere.
- Les jornades «Dones &CO», organitzades per Daniela Fabiano i Rosa Zaragoza.
- El cicle de conferències «Amb ulls de dona», organitzat per l'Observatori Cultural de Gènere.
- IX Fòrum Dona i Menopausa, organitzat per Ella i el Abanico.

Programa LGTBI

Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere. Mesures per la igualtat LGTBI 2016-2020

El pla es va presentar al Consell Municipal LGTBI en la sessió plenària del 28 de setembre de 2016 i va ser aprovat pel Plenari Municipal l'octubre del 2016. Vol contribuir a erradicar l'homofòbia, lesbofòbia, transfòbia, bifòbia i intersexfòbia (LGTBI-fòbia) i reforçar els circuits de prevenció, detecció, denúncia i acompanyament de les víctimes; oferir eines de promoció social per a l'assessorament i l'apoderament del col·lectiu; promoure unes polítiques de coeducació que incloguin la lluita contra l'assetjament per raó d'orientació sexual, expressió i identitat de gènere; incorporar la perspectiva de diversitat sexual i de gènere en les polítiques de salut, especialment en els àmbits de la salut sexual i reproductiva de les dones lesbianes i bisexuals, la despatologització de la transsexualitat, la prevenció de les infeccions de transmissió sexual i l'acompanyament a les persones intersexuals amb diferències en el desenvolupament sexual (DDS) i les seves famílies; promoure la inclusió laboral de les dones trans; vetllar pels drets de les persones grans LGTBI i garantir els drets de les persones que sol·liciten refugi a causa de la seva orientació sexual o identitat de gènere.

Aquest nou pla s'elabora després de l'aprovació al Parlament de Catalunya de la Llei per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia i la transfòbia, del 10 d'octubre de 2014. Aquesta llei estableix un marc d'actuació en el qual s'encaixen moltes de les mesures recollides en el pla. El pla representa una aposta més clara per acostar les polítiques d'igualtat dona / home i les polítiques per la diversitat sexual i de gènere. Es vol posar èmfasi en la diversitat del col·lectiu LGTBI i la necessitat d'una mirada interseccional que faci palès que la diversitat sexual i de gènere no es pot entendre al marge d'altres eixos de desigualtat, com la classe social, l'origen o la diversitat funcional. Una altra de les novetats és la inclusió generalitzada de les persones intersexuals amb DDS juntament amb lesbianes, gais, trans i bisexuals.

Procés participatiu del Pla d'actuació municipal 2016-2020 (PAM)

Des de Participació es va convocar un procés de participació presencial i digital en el darrer trimestre del 2016. Es va utilitzar la plataforma decidim.barcelona per integrar les aportacions personals i col·lectives. Grups o entitats, però també les convocatòries de debats a la ciutat, als districtes, als consells sectorials... Tota la ciutadania ha pogut fer aportacions als debats inicials, partint de les propostes elaborades durant els debats. La finalitat era recollir tota la diversitat i la pluralitat amb transparència i traçabilitat de totes les aportacions presentades, i incorporar les aportacions que tenen més consens temàtic o territorial amb un protagonisme especial dels barris i els col·lectius menys visibles.

Xarxes internacionals. Trobada de la Rainbow Cities Network

L'Ajuntament de Barcelona és membre efectiu de la International Rainbow Cities Network des del maig del 2016. Els objectius d'aquesta xarxa són promoure la inclusió del col·lectiu LGTBI, millorar la visibilitat de les accions LGTBI i intercanviar el coneixement i les experiències relacionades amb les polítiques LGTBI aplicades.

Del 4 al 6 d'agost, coincidint amb l'Europride 2016 que se celebrava a Amsterdam, va tenir lloc aquesta trobada de ciutats europees que va permetre compartir idees, experiències i les millors

pràctiques entre els tècnics i les tècniques municipals de polítiques LGTBI de les ciutats participants. Les autoritats polítiques sobre l'actuació local de les ciutats membres van assistir en una trobada paral·lela.

Centre Municipal de Recursos LGTBI de Barcelona

La futura creació del Centre de Recursos LGTBI ja es recull en la mesura 1.1.1 del Pla municipal LGTB 2010-2015. La formulació de la mesura marca la missió del centre i el descriu com «un equipament que ofereixi serveis especialitzats d'atenció directa al col·lectiu i que centralitzi les tasques d'informació, assessorament i generació de recursos per al conjunt de serveis municipals».

Es concep com un equipament obert a tota la ciutadania que, a més dels serveis que oferirà, visibilitza el col·lectiu de persones lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals (LGTBI) i la voluntat de l'Ajuntament de Barcelona i de la societat civil en la lluita pels drets de les persones per poder viure amb plenitud la diversitat sexual i de gènere i, així, contribuir a una societat més justa i més lliure.

El centre aglutinarà la informació disponible sobre el col·lectiu LGTBI tenint en compte, al mateix temps, la singularitat de cadascun dels grups que el formen. L'àmbit d'actuació serà la ciutat de Barcelona.

Durant el 2016, i abans també, en l'elaboració i el desenvolupament tant del disseny com del document funcional, es van dur a terme diversos processos i fases de participació per garantir la màxima reflexió, aportacions, debat i consens, com també una participació equitativa i diversa que recollís la veu del màxim nombre d'entitats LGTBI de la ciutat.

Projectes emblemàtics

Segona edició de l'European Rainbow Cities Conference a Barcelona

La primera edició es va celebrar l'any 2010 a Barcelona en el marc del projecte europeu [AHEAD \(Against Homophobia local European Administration Devices\)](#), cofinançat per la Direcció General de Justícia, Llibertat i Seguretat de la Comissió Europea. El 20 i 21 de maig vam celebrar la segona edició de l'European Rainbow Cities Conference, una trobada europea de reflexió i debat sobre polítiques d'igualtat LGTBI, a la Pedrera de Barcelona. El congrés el van organitzar la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona. El programa es va estructurar d'acord amb tres eixos principals: les polítiques d'igualtat LGTB fora de les grans ciutats, les polítiques trans i els reptes de futur principals d'aquestes polítiques.

«Diversitat en curt» (curts contra l'homofòbia)

El 2016, l'Ajuntament de Barcelona, mitjançant la Regidoria de Feminismes i LGTBI, va impulsar el projecte «Diversitat en curt». Va ser una proposta educativa i artística en favor de la varietat afectiva i per prevenir i lluitar contra la violència envers la diversitat sexual. El projecte s'adreça especialment al món educatiu i consisteix en la realització de cinc curtsmetratges. Tenen una durada màxima de deu minuts sobre diferents aspectes relacionats amb la diversitat sexual i afectiva, i s'han pensat per utilitzar-se en l'entorn educatiu amb alumnes d'educació primària i secundària. Els han dirigit els realitzadors i les realitzadores següents: Isabel Coixet, Judith Colell, Miquel Bosch, Carla Subirana i Isaki Lacuesta. El projecte vol abordar, des de l'àmbit de la prevenció, problemàtiques presents entre els joves, com ara la transfòbia, l'homofòbia i totes les altres fòbies per

orientació i identitat de gènere. I, també, promoure l'entesa i el respecte a la varietat sexual i afectiva. Es tracta de generar reflexions en infants, adolescents i joves d'entre sis i setze anys. S'està elaborant un material complementari amb recursos didàctics per treballar-los a l'aula. Els curtmetratges es van presentar en roda de premsa el 15 de juny; s'han presentat al Fire 2016, el 6 de juliol, i Televisió de Catalunya els ha presentat pel Canal 33, el 10 de juliol. <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/diversitat-en-curt/diversitat-en-curt/video/5610717/>

Contes per a equipaments

El 2016, l'Ajuntament de Barcelona, mitjançant la Regidoria de Feminismes i LGTBI, es va proposar la distribució de contes amb temàtica LGTBI en diferents equipaments educatius de la ciutat. La temàtica del material era la diversitat en l'orientació sexual, la identitat i l'expressió de gènere. La finalitat era distribuir un conjunt de set títols a 47 serveis municipals adreçats a infants, adolescents i les seves famílies. Es va treballar amb la col·laboració de l'IMEB, el Consorci de Biblioteques i Departaments d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona.

Subvencions

En el marc de la convocatòria anual de subvencions per dur a terme projectes, activitats i serveis de l'Ajuntament de Barcelona, l'any 2015 es van presentar a l'àmbit LGTBI 44 projectes, dels quals se'n van subvencionar 32, un 72,7% dels presentats; mentre que l'any 2016 s'han presentat 54 projectes, dels quals s'ha proposat subvencionar-ne 34, un total que representa un 62% dels presentats. Cal destacar que l'import sol·licitat dels projectes va ser més elevat que els que es van demanar l'any passat. No hi va haver modificacions pressupostàries respecte al 2015. El 2015 es van atorgar 98.170 euros en subvencions i el 2016, 100.000 euros.

Convenis

S'han mantingut els convenis bianuals establerts:

- Casal Lambda – import 2016: 14.500,00 euros. S'acaba el 2017.
- Fundació Enllaç – import 2016: 6.000,00 euros. S'acaba el 2017.
- CJB – import 2016: 10.000,00 euros (anual).

L'1 de desembre de 2016 es va fer efectiva la signatura del conveni marc entre l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Universitària Balmes en matèria de defensa dels drets del col·lectiu LGTBI per a la recerca sobre les condicions de vida del col·lectiu LGTBI, en relació amb la seva orientació sexual, identitat i expressió de gènere. Aquest conveni té vigència fins al 2017.

Documentació especialitzada (informes i recerca)

Informe sobre les actuacions de l'Ajuntament de Barcelona en relació amb la Llei 11/2014 per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Direcció de Feminismes i LGTBI.

Formació interna sobre temes LGTBI

El 2016 va tenir lloc la primera edició formativa «La mirada interseccional: com podem abordar els eixos de desigualtat des de l'Administració Pública». L'objectiu de la formació és aportar co-

neixement sobre perspectiva de gènere, intercultural i LGTBI i introduir el concepte *interseccionalitat* com a eina per entrelaçar perspectives, de manera que aporti a les persones participants una mirada més àmplia i precisa a l'hora de desenvolupar projectes locals.

Actes commemoratius

Commemoració del 17 de maig

La penjada del penó LGTBI es va fer al districte de Sants-Montjuïc, a l'exterior de la seu del districte, durant un acte a la sala de plens amb les entitats.

Manifestació el 28 de juny

En la Diada per l'Alliberament LGTBI es va dur a terme un acte central al Parc de la Ciutadella anomenat «Ni peres ni pomes, macedònia». Es va celebrar una manifestació i una festa reivindicativa i popular amb la participació ciutadana i institucional. La programació de la diada es va desenvolupar amb la col·laboració de les 32 entitats que formen part de la Federació CU28J i altres organitzacions que hi col·laboren.

Pride 2016

El 2016 se'n va modificar la data i el recorregut. El nou recorregut ha representat un impacte ciutadà, turístic i de difusió més gran dels diversos col·lectius que agrupen, fet molt ben valorat per les entitats del sector. El Pride de Barcelona ofereix, a més de la desfilada, una mostra d'entitats LGTBI amb activitats diverses. El canvi de data de la desfilada va obligar a ampliar una setmana més les activitats de la mostra. La temàtica escollida en aquesta edició ha estat el suport i la visualització del col·lectiu transsexual. Aquesta reivindicació està alineada clarament amb la voluntat política actual de despatalogitzar la visió del col·lectiu transsexual.

Acte a la Glorieta de la Transsexual Sònia

La glorieta ha esdevingut un espai simbòlic per al moviment LGTBI i un punt de trobada i de reivindicació dels drets del col·lectiu i per recordar el brutal assassinat de Sònia Rescalvo a la glorieta que porta el seu nom des del 2013. Aquest ha participat en la programació de l'acte la Biblioteca Vivent. *Condueix l'acte Rodrigo Araneda, vicepresident del Consell LGBTI.*

Acte reivindicatiu a la plaça de Sant Jaume

Acte organitzat per denunciar l'atemptat d'Orlando.

Festivals, presentacions i jornades

Abordatge feminista de la llei contra LGTBI-fòbia

Acte celebrat el 21 de juny a La Bastarda, casa de la creació i l'acció crítica i disrutona. Organitzat per LesBiCat i Te N'aDones amb la finalitat de conèixer i reflexionar sobre la llei contra la LGTBI-fòbia. Montse Pineda, redactora i ponent de la llei; Elena Longares, membre de LesBiCat i ponent de la llei, i Verónica González, que exposa un cas pràctic d'aplicació de la llei.

Signatura 1 de desembre

Compromís que l'Ajuntament va contraure l'1 de desembre en el plenari del 3 de novembre de 2015 d'adherir-se a la Declaració de París. En relació amb els recursos que invertirà l'Ajuntament perquè en els propers quatre anys s'aconsegueixi reduir en un 90% les infeccions de VIH.

Programa de la Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat i la No-Discriminació

Programa impulsat per la Direcció de Feminismes i LGTBI amb la finalitat de prevenir la violència i la discriminació per raó de sexe, identitat de gènere, orientació afectivosexual, origen etnicocultural i funcionalitat i promoure les relacions equitatives, lliures, corresponsables, satisfactòries i superadores de prejudicis i estereotips. El programa representa una intervenció intencionada i sistemàtica a mitjà i llarg termini per erradicar la violència i la discriminació en totes les seves formes a la comunitat educativa.

Durant el 2016 s'ha acabat el segon curs d'intervenció en sis escoles i cinc instituts; al desembre, l'equip de recerca de la UB responsable de l'avaluació del procés i els resultats n'ha presentat l'informe corresponent. Durant el període de setembre a desembre es va iniciar la segona fase de la prova pilot que es desenvolupa a la comunitat educativa i al territori. S'han seleccionat dos escenaris socials ben diferenciats per iniciar un procés de participació de les famílies de l'alumnat i les agències socioeducatives de cada barri o districte. La finalitat és acomplir els objectius del programa des de la complexitat de totes les agències implicades i identificar les estratègies d'acció que siguin més rellevants per generar coneixement en aquest àmbit. Els dos centres escolars triats són: Escola Lloret del Barri de Sants (districte de Sants-Montjuïc) i l'Institut Roger de Flor del barri de la Trinitat Nova (districte de Nou Barris).

Es disposa de l'assessorament de l'IGOP (Institut de Govern i Polítiques Públiques) de la UAB, que va lliurar un informe diagnòstic inicial de cadascun dels dos escenaris socials triats. Es van establir contactes a diferents nivells, es va començar la dinamització dels grups de famílies i es van fixar els objectius següents:

- Crear un espai de seguretat i confiança, en el qual les famílies es puguin sentir reconegudes i puguin expressar les seves vivències en relació amb l'educació dels fills i les filles.
- Cohesionar les famílies tenint en compte la diversitat per motius de classe, gènere, diversitat cultural, etcètera, i garantir-ne motivació per a les trobades següents.
- Garantir un espai en el qual l'expressió de les emocions, la cura, la cooperació i la valorització del món associat a «l'element femení» es visibilitzi i estigui al centre.

Consell Municipal de Dones de Barcelona

El CDB és un òrgan de participació de les entitats de dones, i també de dones a títol individual, en les polítiques de l'Ajuntament. Depèn de la Regidoria de Feminismes i LGTBI i està adscrit al Departament de Promoció dels Drets de les Dones de la Direcció de Feminismes i LGTBI.

Està format per 69 entitats i quinze dones a títol individual. 21 membres integren la permanent. El 2016 han tingut lloc dos plenaris i tres permanents.

El més destacable en aquesta nova etapa del CDB és:

- **L'elaboració d'ordres del dia participatives:** les ordres del dia sempre són consultades prèviament per les entitats i disposen d'un punt concret per poder tractar els temes que els semblin interessants.
- **La creació de grups de treball:** en aquest moment hi ha els grups de treball següents:
 - **Abordatge de les violències masclistes:** format per 33 membres; durant el 2016 es van fer quatre reunions.
Té com a objectiu fer un seguiment proactiu de la mesura de govern «Millora del sistema per a l'abordatge integral de les violències masclistes a Barcelona».
 - **Transversalitat de gènere:** format per 27 membres; durant el 2016 es van fer tres reunions.
Té com a objectiu fer un seguiment proactiu de la mesura de govern «La transversalitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona».
 - **Territorialitat:** a diferència dels altres grups, aquest no és obert a tothom. Hi poden participar les conselleres dels districtes, les tècniques i les vint entitats (dues per districte) que representen els consells de districtes al plenari del CDB. Durant el 2016 es va fer una única reunió.
Té com a objectiu fonamental establir una relació fluida entre el Consell de Ciutat i els dels districtes, mentre es col·labora a reforçar els consells territorials. També vol abordar la territorialització de les mesures de govern que es desprenen del Pla de justícia de gènere.

Actualment, el CDB té representants al Consell de Ciutat, de l'Esport, de l'Habitatge i de Seguretat.

Així mateix, una representant del CDB, a banda de la seva secretària, sempre forma part, amb veu i sense vot, dels jurats dels premis 8 de Març - MAC i del premi 25 de Novembre.

Finalment, cal destacar que la secretaria del CDB elabora per a cada plenari i permanent un document relatiu a l'**Acció de Govern** corresponent a les actuacions que han dut a terme la Regidora i la Direcció de Feminismes i LGTBI. Aquesta documentació, amb els enllaços per a cada tema, té com a objectiu facilitar a les integrants del CDB tota la informació relacionada amb les polítiques públiques en aquest àmbit. Així, les entitats disposen d'una informació exhaustiva, i d'aquesta manera la intervenció de la regidora pot ser molt més estratègica i concreta. La finalitat última seria que el CDB deixi de ser un fòrum basat en les intervencions des de l'Ajuntament i esdevingui un espai de participació i intercanvi real.

Consell Municipal LGTBI de Barcelona

El Consell Municipal LGTBI, com a òrgan consultiu i de participació, ha mantingut la seva activitat durant el 2016 amb la finalitat de tractar els temes d'interès per defensar els drets del col·lectiu LGTBI i per debatre sobre l'aplicació de les polítiques públiques LGTBI. També va col·laborar en l'organització d'actes de reivindicació i lluita dels drets de les persones LGTBI, com l'acte en memòria de l'assassinat de Sònia Rescalvo a la glorieta del parc de la Ciutadella. Així, durant l'any 2016, s'han fet quatre plenaries, dos dels quals han tingut caràcter extraordinari per treballar amb les entitats temes estructurals com, per exemple: El Centre Municipal de Recursos LGTBI de Barcelona i el Pla per la diversitat sexual i de gènere. Mesures per la igualtat LGTBI 2016-2020. També han tingut lloc tres comissions permanents i tres grups de treball.

Grups de treball

- **De la Llei 11/2014:** el propòsit del grup de treball és fer el seguiment de l'aplicació de la Llei 11/2014 amb la participació de les entitats i la previsió de coordinar-se de manera periòdica amb la Generalitat. A finals d'any es va elaborar l'Informe anual sobre l'estat de l'aplicació de la Llei 11/2014, que incloïa les actuacions municipals i també d'entitats LGTBI de Barcelona. Informació recollida a través de les entitats del CMLGTBI a partir d'un document acordat.
- **Trans:** té com a propòsit treballar en propostes relacionades amb les mesures del nou Pla LGTBI 2016-2020 i també revisar el contingut i actualitzar l'edició de la Guia trans de l'Ajuntament.
- **Centre Municipal de Recursos LGTBI de Barcelona:** es va constituir per avançar en la definició del Centre de Recursos. Es van dur a terme vuit reunions de treball, en les quals es van tractar diferents temes clau en relació amb el futur centre.

Canvi de nom del CMLGTBI

El 2016 s'ha fet efectiu el canvi de nom del «Consell Municipal de Gais, Lesbianes i Homes i Dones Transsexuals», sol·licitat el 2014, pel de «Consell Municipal de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de Barcelona», aprovat en la sessió de la Comissió de Govern del 3 de març de 2016. L'acord també modificava els articles 1r, 2n, 3r, 4t, 6è, 7è, 8è, 10è, 11è i la disposició addicional primera del Reglament del Consell per adaptar-lo a la nova Llei 11/2014 del Parlament de Catalunya per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Estudis elaborats o presentats el 2016

- «Recerca 50 +LGTB. Informe persones grans lesbianes, gais, trans i bisexuals a la ciutat de Barcelona».
- TRANS-LAB. Disseny d'estratègies d'intervenció per millorar la inserció laboral de les persones trans a Barcelona.
- Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual/ amb DSD (diferències del desenvolupament sexual) a la ciutat de Barcelona.
- Informe de model d'acompanyament i assistència a persones trans a la ciutat de Barcelona.
- Diagnòstic de la mutilació genital femenina a Barcelona.
- Informe en matèria d'economia de les cures.
- Avaluació del Circuit Barcelona contra la violència masclista.
- Recerca d'avaluació i tractament psicosocial amb homes.
- Elaboració d'un nou model interinstitucional de lluita contra les violències masclistes.
- L'impacte de la violència masclista i els processos de recuperació en la infància, l'adolescència i en les mares.
- Diagnòstic de la realitat del treball sexual a Barcelona.
- Guia per a la conducció de grups d'homes cap a una paternitat responsable, activa i conscient.

Indicadors de gestió dels serveis

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	% d'increment 2015-2016
PIAD							
Entrevistes individuals fetes a dones	6.678	6.918	8.928	9.450	9.151	8.836	-3,44
Dones diferents ateses	2.215	2.204	2.549	2.943	2.718	2.667	-1,88
Dones ateses (primera entrevista)	1.811	1.814	2.025	2.339	2.056	2.005	-2,48
Dones ateses per psicòlogues	188	195	336	577	563	601	6,75
Dones ateses per advocades	970	1.045	1.103	1.060	1.039	967	-6,93
Participants en intervencions grupals	1.501	1.579	1.696	1.096	1.037	1.176	13,40
Participants en intervencions comunitàries	4.130	3.041	3.064	6.719	10.218	11.591	13,44
SARA¹							
Dones ateses ²	1.210	1.139	1.345	1.356	1.483	1.673	12,81
Dones ateses per la via d'urgència ³	245	195	201	179	190	252	32,63
Atenció directa a nens i nenes	156	104	195	217	299	304	1,67
Acolliments							
Dones acollides d'urgència	69	127	136	144	141	147	4,26
Infants i adolescents acollits d'urgència	64	113	124	127	122	125	2,46
Dones acollides en llarga estada	73	69	82	100	111	102	-8,11
Infants i adolescents acollits en llarga estada	82	73	84	108	113	117	3,54
SAH							
Homes atesos presencialment	137	99	113	137	171	154	-9,94
Dones (parelles o exparelles) entrevistades	-	-	55	70	62	47	-24,19
ABITS							
Atencions al carrer ⁴	23.833	26.660	29.379	28.623	9.552	7.608	-20,35
Dones diferents ateses ⁵	441	396	409	389	414	356	-14,01
Dones inserides laboralment amb contracte	-	-	119	135	119	123	3,36
Tallers de prevenció per a adolescents i joves							
Nombre d'hores	344	318	372	460	383	438	14,36
Nombre de tallers	86	74	85	77	58	76	31,03
Participants	1.795	1.401	1.748	1.573	1.148	1.746	52,09
Nois	991	664	814	770	586	916	56,31
Noies	804	737	934	803	561	815	45,28
No identificat o identificada	-	-	-	-	-	15	-
Circuit Barcelona contra la violència vers les dones							
Accions formatives adreçades a professionals	-	13	18	9	2	0	-100,00

Professionals formats	-	264	233	255	29	0	-100,00
Acord Ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones							
Noves entitats adherides	16	21	48	52	72	27	-62,50
Entitats adherides al final de l'any	537	558	606	658	730	715	-2,05
Participants a les activitats	-	1.130	1.227	2.065	1.939	1.626	-16,14

Nota: Els valors d'alguns indicadors s'han revisat al llarg del 2014, per la qual cosa potser no coincideixen amb els valors publicats en memòries anteriors.

¹ Les dades dels anys 2011 al 2013 corresponen als serveis EAD i SAN, ja que encara no s'havia creat el SARA. Dones que han tingut un expedient obert en algun moment de l'any.

² Dones que han tingut un expedient obert en algun moment de l'any.

³ El 2014 i el 2015 es compten les dones i altres persones ateses per la via d'urgència, atès que el servei va ampliar els perfils de les persones usuàries. Els anys anteriors només es compten les dones ateses per la via d'urgència.

⁴ El 2015 es comptabilitzen només les atencions que es desenvolupen a la via pública i que impliquen una intervenció educativa per part de l'equip. Així doncs, no es pot fer una comparativa amb els anys anteriors.

⁵ Dones que han tingut expedient obert al SAS.

■ Reptes per al 2017

- Consolidació del procés de gestió directa amb recursos propis dels PIAD i del SARA i redimensionament dels equips.
- Elaboració de l'Estratègia per a la prevenció del sexisme.
- Presentació del pla per millorar el Circuit Barcelona contra la violència masclista i inici del seu desplegament.
- Posada en funcionament de diferents projectes pel diagnòstic, la prevenció i l'atenció de l'assetjament sexual a la ciutat.
- Presentació de l'Enquesta sobre violència masclista a la ciutat de Barcelona.
- Ampliació dels recursos d'acolliment per a dones víctimes de violència i els seus fills i filles.
- Posada en funcionament de la unitat contra el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'exploació.
- Nou impuls i orientació al Servei d'Atenció Socioeducativa, abordatge des del punt de vista dels drets, i nou espai d'atenció.
- Espai de coordinació i millora de l'atenció contra les violències masclistes que viuen les treballadores sexuals.
- Finalització del pla funcional del Centre de Recursos LGTBI i inici de les obres del centre.
- Celebració del 40 aniversari de la manifestació pels drets de les persones LGTBI de l'any 1977.
- Enquesta LGTBI que permetrà disposar de dades sobre la percepció de les discriminacions a Barcelona.

Direcció de Serveis d'Atenció i Acollida a Immigrants

La Direcció de Serveis d'Atenció i Acollida a Immigrants neix amb la voluntat d'atendre i acollir totes les persones que requereixen una atenció específica per la seva situació respecte al fet migratori i d'estrangeria. La norma de l'Ajuntament és que tot ciutadà, independentment del seu origen, és atès en qualsevol dels serveis, equipaments o programes adreçats a la ciutadania. Tanmateix, hi ha unes especificitats, en el moment de l'acollida, que impliquen serveis especialitzats i obligacions específiques que afecten les persones estrangeres.

Aquestes especificitats són determinades per la Llei d'estrangeria i la Llei d'acollida de Catalunya. L'objectiu final és promoure la integració de totes les persones d'origen immigrant en la vida social i participativa de Barcelona, i apostar per fomentar que tots els barcelonins i les barcelonines, vinguin d'on vinguin, participin en un projecte comú i convisquin amb sentit de pertinença a la ciutat i al conjunt de Catalunya. A més, es pretén aprofundir en les polítiques de convivència i cohesió i garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés als serveis públics propis de l'estat del benestar (ensenyament, sanitat, habitatge, etc.).

En l'àmbit local, l'octubre del 2015 es va fer pública l'estratègia «**Barcelona, ciutat refugi**», amb l'objectiu de «preparar la ciutat per acollir, assistir, proveir dels serveis necessaris i garantir els drets de les persones refugiades», però també amb l'objectiu de sensibilitzar la població, canalitzar el voluntariat, coordinar estratègies amb altres ciutats i influir el govern de l'estat i altres governs europeus per canviar la política espanyola i europea pel que fa a les persones refugiades.

■ Context

Durant l'any 2016 la direcció ha passat a formar part de la Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència, i ha incorporat les accions executives del programa «**Barcelona, ciutat refugi**» que s'havien començat a desenvolupar durant el 2015.

Podem considerar l'any 2016 com l'any de la consolidació del canvi de tendència pel que fa a noves arribades a la ciutat de Barcelona. D'una banda, el flux de sol·licitants d'asil que es desplacen fins a Espanya i un cop arriben hi sol·liciten l'asil ha incrementat molt. De l'altra, les xifres d'explotació del padró ja van confirmar un increment en el nombre de residents estrangers per l'arribada d'immigrants. Aquesta situació trenca la tendència dels darrers cinc anys.

La caiguda de la taxa d'atur a la ciutat o un increment de les ofertes de treball, especialment en categories poc qualificades, com ara el sector d'atenció a les persones i el turisme, ha propiciat l'arribada de nous immigrants. El més habitual és l'arribada de persones en situació irregular que

acaben ocupant llocs de treballs en sectors econòmics informals. Sense arribar a xifres dels anys 2004 i 2005, ens situa en una dinàmica d'arribades netes que probablement augmentarà a mesura que es recuperi l'economia.

D'altra banda, **el nombre de sol·licituds d'asil en territori espanyol ha augmentat molt els darrers anys**. La procedència d'aquestes sol·licituds d'asil és molt diferent i reflecteix el conjunt de conflictes que hi ha arreu del món. L'any 2013, un total de 4.502 persones van sol·licitar asil a Espanya, el 2014 van ser 5.947 i el 2015 la xifra va augmentar fins a 14.881. No disposem de les xifres del 2016, però tot apunta que seran molt més elevades.

A Barcelona estan arribant sol·licitants d'asil procedents d'altres conflictes que no tenen el ressò mediàtic que es mereixen. Per exemple, el conflicte entre Ucraïna i Rússia ha representat el principal flux de persones refugiades a Barcelona, la greu inestabilitat política i econòmica de Veneçuela ha comportat un augment considerable de sol·licitants d'asil d'aquest país durant el 2016, i també, la greu inestabilitat i l'enorme violència a Hondures i el Salvador està significat un flux creixent de sol·licitants d'asil d'aquests països.

Com a conseqüència d'això, un dels impactes més grans ha estat el gran augment de demandes d'allotjament d'emergència per part de persones vulnerables al SAIER, tant de refugiats com de persones immigrants amb perfil SAIER.

■ Recursos econòmics

Pressupost executat 2016	
Capítols de despesa	Euros
Béns corrents i serveis	3.587.997,39
Transferències corrents	2.037.587,50

■ Activitats

Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER)

El SAIER és un servei que funciona a la ciutat des de 1989, i s'**adreça a tota la ciutadania** com un **servei especialitzat en mobilitat internacional: immigració, emigració, retorn voluntari i refugi**.

En el marc del SAIER, les associacions que ofereixen atenció directa són les següents: Fundació Associació de Solidaritat i Ajuda als refugiats (ACSAR), Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya (AMIC), Centre d'Informació per a Treballadors i Treballadores (CITE), Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) i l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB).

La majoria d'usuaris i activitats desenvolupades tenen a veure amb **immigració**: informació i assessorament respecte als tràmits que cal fer (jurídics, educatius, administratius...) i coneixement dels recursos i equipaments de la ciutat (laborals, socials, d'acollida, de llengua...).

Però l'increment d'usuaris més elevat ha estat el dels **sol·licitants d'asil**, que l'any 2016 han representat el 17% de la població atesa i específicament ha tingut un creixement d'un 67% respecte a l'any anterior (2015: 1.374 persones ateses; 2016: 2.292 persones ateses). Cal destacar que

l'especificitat de l'atenció que requereix aquest perfil incrementa tant el nombre d'atencions com el temps que s'hi inverteix, molt per damunt de la mitjana del SAIER.

Pel que fa al **servei d'informació sobre emigració**, s'ofereix a les persones que sol·liciten una informació bàsica sobre el país al qual han decidit emigrar, perquè ho facin de la millor manera possible (documentació, assistència sanitària, homologació de títols acadèmics, informació sobre aspectes generals).

Quant al servei d'informació **sobre retorn voluntari**, es treballa de manera coordinada amb les entitats gestores de programes de retorn voluntari a la ciutat. S'ofereix informació i assessorament sobre el retorn voluntari, possibles alternatives al retorn, quins són els programes oberts a la ciutat i es deriva a les entitats gestores.

Durant el 2016 el SAIER ha atès 13.347 persones i ha dut a terme un total de 46.340 atencions entre altes, segones visites, derivacions, orientacions o informacions.

Per tercer any consecutiu hi ha hagut un **increment, tant en els usuaris atesos, que han augmentat en un 17,40%, com en el conjunt d'activitats, que ha pujat un 7,00%**. Quant a l'atenció d'usuaris per entitats, l'increment més gran s'ha registrat en l'atenció social per a immigrants i sol·licitants d'asil, que ha dut a terme Creu Roja, i les atencions d'assessorament jurídic vinculades a estrangeria, fetes per l'ICAB. Quant a les atencions, l'increment més alt s'ha produït al CITE en relació amb temes vinculats amb assessorament jurídic d'estrangeria. ACSAR ha ofert assessorament jurídic per a sol·licitants d'asil.

SAIER (usuaris i atencions)						
	2015		2016		% increment	
	Usuaris atesos ¹	Atencions fetes	Usuaris atesos ¹	Atencions fetes	Usuaris	Atencions
ACSAR	699	1.157	744	1.290	6,44	11,50
AMIC	1.431	2.273	1.359	2.094	-5,03	-7,88
CITE	4.122	5.811	4.470	6.459	8,44	11,15
CPNL	1.047	1.314	1.154	1.423	10,22	8,30
Creu Roja	1.563	8.426	2.321	8.284	48,50	-1,69
ICAB	2.050	3.053	2.369	3.267	15,56	7,01
Servei d'informació	9.996	21.273	11.943	23.523	19,48	10,58
Total	11.369	43.307	13.347	46.340	17,40	7,00

¹ Usuari atès és la persona que ha utilitzat un o més serveis del SAIER en funció de la seva situació i necessitat. Per tant, el total d'usuaris no és igual a la suma dels usuaris de cada servei, perquè un mateix usuari pot haver fet servir més d'un servei.

Servei d'Orientació i Acompanyament per a Persones Immigrades (SOAPI)

El **Servei d'Orientació i Acompanyament per a Persones Immigrades (SOAPI)** té com a objectiu principal oferir **informació, orientació, suport i assessorament** sobre qüestions generals i específiques relatives a **organització territorial, recursos bàsics, drets i deures, aprenentatge de llengües oficials, estrangeria i altres temes** que es considerin necessaris per a tota la població immigrada. Metodològicament, treballam fomentant **l'autonomia personal, la presa de de-**

cisions i l'apoderament de les persones ateses perquè puguin ser protagonistes actives de la seva situació i disposin d'eines i estratègies per superar les dificultats que se'ls puguin presentar. També es promou la **participació social** de les persones immigrades a la xarxa associativa de la ciutat i es col·labora en activitats dirigides a **reforçar la convivència i la cohesió social**.

S'han definit tres formats bàsics d'actuació:

- **Les sessions fixes:** es fan en el mateix horari i lloc, principalment a les seus dels districtes.
- **Les sessions itinerants:** es fan segons la demanda de serveis, entitats, equipaments o col·lectius concrets i es desenvolupen a la seu de les mateixes entitats o serveis (escoles d'adults, centres de salut, religiosos, etcètera).
- **Les entrevistes individualitzades:** s'ofereixen a aquelles persones que necessiten un suport personalitzat per poder aprofundir algun aspecte o bé que han de consultar al tècnic d'acollida i acompanyament sobre algun tràmit o qüestió particular.

Els **tècnics d'acollida i acompanyament** són els professionals encarregats de l'organització, impartició i gestió de les sessions i entrevistes. Per fer-ho, duen a terme una tasca continuada d'actualització de la informació i de coordinació i col·laboració amb la resta de professionals de serveis i entitats dels districtes.

Els aspectes més rellevants del SOAPI el **2016** són els següents:

- **S'ha mantingut la col·laboració amb més de 340 serveis públics**, entre els quals cal destacar el Consorci de Normalització Lingüística, els centres de serveis socials, el Punt d'Informació d'Arrelament, el Programa de reagrupament familiar, el SAIER, nombrosos centres escolars de primària i secundària, centres de formació d'adults, etcètera, **i també amb més de 90 entitats socials de la ciutat** (associacions d'immigrants, associacions culturals, de dones, de joves, d'inserció laboral, de serveis socials, centres de culte, etcètera).
- S'han recollit **2.134** qüestionaris de satisfacció dels usuaris que han assistit a les sessions grupals. La valoració de les persones ateses segons els qüestionaris de satisfacció és molt bona, ja que **el 92% dels assistents a les sessions valora la informació rebuda com a molt útil. La temàtica més ben valorada de les quals s'ha rebut informació és la de salut, seguida de les d'estrangeria i empadronament.**
- S'ha continuat treballant per informar adequadament la ciutadania sobre l'accés a la targeta sanitària a fi d'evitar l'exclusió del sistema sanitari públic, tot i que ha baixat la intensitat a partir de la millora substancial a partir de juliol del 2015 arran de la Resolució 1069/2015 del Parlament de Catalunya, sobre la garantia de l'assistència sanitària a totes les persones independentment de la seva situació administrativa, desenvolupada a la Instrucció 8/2015 del CatSalut. S'han adaptat els fulletons informatius al nou marc legal.
- Respecte al 2015, el servei ha mantingut en gairebé 4.900 el nombre de persones ateses i ha incrementat el nombre d'activitats més d'un 15%. Les entrevistes individuals són l'activitat que més ha crescut, amb un 20% d'augment. En total, l'any **2016** s'ha dut a terme un total de **1.117** intervencions i s'han atès un total de **4.897** persones.

SOAPI (intervencions i participants)			
	2015	2016	% variació
Nombre d'intervencions totals	969	1.117	+15
Entrevistes	610	730	+20
Sessions	359	387	+8
Nombre de participants totals	4.938	4.897	-0,8

Informes de disponibilitat d'habitatge

Aquest informe, que acredita la idoneïtat de l'habitatge, és preceptiu per al tràmit de reagrupació familiar i també per a la renovació d'autoritzacions de residència en virtut del reagrupament familiar si s'ha produït un canvi de domicili.

L'emissió dels informes d'habitatge és competència de la Generalitat de Catalunya. L'Ajuntament, en virtut de l'acord assolit entre la Federació de Municipis de Catalunya i la Generalitat, fa una proposta d'informe que emet finalment la Generalitat.

Les sol·licituds rebudes són de persones estrangeres no comunitàries en situació regular, amb habitatge, contracte de treball i uns ingressos que permeten plantejar-se el reagrupament familiar o bé la renovació de residència dels seus familiars.

Informes de disponibilitat d'habitatge¹				
	2014	2015	2016	% d'increment
Sol·licituds rebudes	2.764	2.620	2.462	-6,03
Informes positius	1.916	2.001	1.841	-8
Informes negatius	443	373	422	13,14
No s'emeta proposta	149	98	87	-11,22
Arxivats	72	59	64	-8,47
En procés de resolució	147	66	31	-53,03
Renúncia	37	23	17	-26,61

¹ Dades extretes en data 1 de febrer de 2017.

Durant el 2016 es van rebre 158 sol·licituds menys que el 2015, és a dir, un 6,03% menys que l'any anterior. Continua el descens de sol·licituds. Del total de les sol·licituds, un 22,62% corresponen a renovacions, mentre que el 2015 representaven el 27,37%. Aquest any han caigut les sol·licituds tant en reagrupament com en renovació; en tot cas, el nombre de renovacions és inferior respecte a l'any anterior.

Dels expedients resolts l'any 2016, un 74,78% ho han fet amb proposta favorable i un 17,14% amb proposta desfavorable. Pel que fa a la proporció d'informes favorables i desfavorables respecte al 2015, es constata que els favorables es redueixen una mica i els desfavorables augmenten. Cal remarcar que es manté gairebé el nombre d'expedients en què no s'emeta proposta (3,53%), que són els casos en què, per diferents motius, no compleixen amb les condicions per sol·licitar el tràmit i no hi renuncien o insisteixen en la tramitació. Tanmateix, les renúncies expresses i el nombre d'arxivats disminueixen.

Informes de disponibilitat d'habitatge per districte ¹				
	2014	2015	2016	% d'increment
Ciutat Vella	537	499	505	1,2
L'Eixample	389	335	261	-22,09
Sants-Montjuïc	461	437	380	-13,04
Les Corts	50	53	47	-11,32
Sarrià - Sant Gervasi	47	41	49	19,51
Gràcia	103	96	91	-5,21
Horta-Guinardó	222	225	195	-13,33
Nou Barris	371	388	337	-13,14
Sant Andreu	190	190	208	9,47
Sant Martí	394	356	389	9,27
No consta	-	-	-	-
Barcelona	2.764	2.620	2.462	-6,03

¹ Dades extretes en data 1 de febrer de 2017.

Als districtes de Ciutat Vella, Sant Martí, Sant-Montjuïc, Nou Barris i l'Eixample disminueixen les sol·licituds. L'Eixample és el cas més evident, amb un 22,09% menys. En canvi, a Sant Martí i Sant Andreu es registra un augment.

Per nacionalitats, les sol·licituds de persones procedents del Pakistan representen el 23,23% del total de sol·licituds, seguides de les persones de nacionalitat xinesa (10,8%), índia (7,84%), de Bangla Desh (7,6%) i filipina (6,58).

Informes d'arrelament social

Són informes per a persones estrangeres que tenen el domicili habitual a la ciutat de Barcelona i volen obtenir l'autorització de residència temporal en casos excepcionals. Els sol·licitants són persones empadronades a la ciutat, que poden acreditar tres anys de permanència a l'Estat i disposen d'oferta de treball o altres mitjans de vida.

L'emissió dels informes d'arrelament social és competència de la Generalitat de Catalunya. L'Ajuntament, en virtut de l'acord assolit entre la Federació de Municipis de Catalunya i la Generalitat, fa una proposta d'informe que emet finalment la Generalitat.

Informes d'arrelament social				
	2014	2015	2016	% d'increment
Sol·licituds rebudes	4.349	4.684	3.426	-26,86
Expedients resolts				
Propostes d'informes	4.058	4.409	3.301	-25,13
Informes favorables amb oferta de treball	3.407	3.887	2.777	-28,56
Informes favorables amb recomanació d'exempció de contracte	530	418	323	-22,73

Informes no favorables	88	104	166	59,62
Enviats sense proposta d'informe	19	107	35	-67,29
Arxivats (renúncies, incompareixences, altres...)	302	160	153	-4,38
Altres situacions (vulnerabilitat)	14	112	-	-100,00
Total d'expedients resolts	4.360	4.788	3.454	-27,86

Es constata un descens de sol·licituds d'un 25% respecte a l'any 2015.

Del total d'expedients resolts durant l'any 2016, el 89,75% ho han fet amb proposta favorable. Els informes desfavorables els han motivat el fet de no tenir coneixements mínims de les llengües oficials, no acreditar una permanència de tres anys, no disposar dels mitjans econòmics i, en alguns casos, sospita de falsedat documental.

Sol·licituds d'informes d'arrelament social per districtes				
	2014	2015	2016	% d'increment
Ciutat Vella	1.068	1.246	810	-34,99
L'Eixample	553	623	447	-28,25
Sants-Montjuïc	626	671	431	-35,77
Les Corts	91	64	70	9,38
Sarrià - Sant Gervasi	121	94	114	21,28
Gràcia	178	184	145	-21,20
Horta-Guinardó	295	324	231	-28,70
Nou Barris	526	500	438	-12,40
Sant Andreu	285	325	267	-17,85
Sant Martí	582	636	458	-27,99
Sense informació	24	17	15	-11,76
Barcelona	4.349	4.684	3.426	-26,86

Per **nacionalitats** el percentatge més alt és el de les persones **pakistaneses, amb un 24%** de sol·licitants, seguit per les **hondurenys** (un 11%) i les **bengalís** (un 6%). No es detecten variacions importants dels percentatges dels sol·licitants per nacionalitat.

Igualment, per sexes, es manté el percentatge dels anys anteriors: **les dones** representen el **37%** i els **homes** el **63%** dels sol·licitants.

A causa dels canvis en la legislació per obtenir la targeta sanitària, es continua duent a terme una tasca d'informació als usuaris del punt d'arrelament, amb un total de **3.319 persones** ateses durant aquest any, de les quals **311** es van derivar a altres serveis per canvi o sol·licitud de la targeta sanitària.

Es facilita, també, informació general sobre el tràmit d'arrelament i, en aquest sentit, durant l'any 2016 s'han citat **548 persones, un 36% més que l'any 2015**. Aquest increment correspon amb l'ampliació del servei d'assessorament jurídic a partir del mes d'abril 2016.

Programa Noves Famílies: acompanyament al reagrupament familiar

El programa **Noves Famílies a Barcelona: acompanyament al reagrupament familiar** orienta i acompanya les persones que han sol·licitat el reagrupament familiar i el seu nucli familiar i, al mateix temps, s'ofereix un **espai de trobada** perquè coneguin amb més detall els serveis i les entitats que des de l'Ajuntament de Barcelona treballen perquè el retrobament entre les persones que arriben reagrupades i les persones que ja hi són sigui una experiència enriquidora.

La demanda del 2016 va ser semblant a la del 2015 pel que fa als inicis de procediments de reagrupació familiar a Barcelona. D'altra banda, es manté la tendència en el canvi del perfil d'origen. S'incrementen les famílies provinents del Pakistan, l'Índia, el Nepal i Bangla Desh i es mantenen estables les d'origen llatinoamericà, xinès i filipí.

Si es comparen les dades del 2015 i el 2016, la demanda de reagrupament familiar a la ciutat mitjançant el procediment administratiu (inici mitjançant una sol·licitud de l'informe d'habitatge), encara que la tendència dels darrers anys ha estat de baixada, ara **ha incrementat lleugerament, en un 2,36%**.

Per districtes, es pot observar que a Ciutat Vella, Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sant Martí hi ha hagut un augment, amb un 6%, 10%, 33% i 39%, respectivament, en comparació amb les dades de l'any 2015. A la resta de districtes disminueix.

Durant l'any 2016 el programa es va posar en contacte amb 1.473 persones procedents de 64 nacionalitats diferents amb una proposta positiva d'informe d'habitatge. El més destacable numèricament són les persones del **Pakistan, amb un 21% del total d'expedients d'informe d'habitatge a la ciutat, seguides per les de la Xina (12%), l'Índia (8%) i Bangla Desh (7%), coincidint amb la tendència dels darrers cinc anys.**

Continua la tendència a **l'alça de la demanda d'atenció a famílies contactades des d'altres serveis o d'accés directe** dels darrers anys; un 24,32% corresponen al districte de Nou Barris, seguit per Ciutat Vella, amb un 18%, i Sant Martí, amb un 14%.

Per millorar la difusió i arribar a la ciutadania i els agents socials, el 30 de novembre es va celebrar el seminari del programa *Noves Famílies: acompanyament al reagrupament familiar*, i hem fet cinc vídeos explicatius amb testimonis del programa i dels diferents serveis que hem distribuït i publicat al web municipal, http://www.bcn.cat/novaciutadania/arees/ca/acollida/reagrupament_familiar.html

Indicadors d'activitat principals

Evolució del programa Noves Famílies: acompanyament al reagrupament familiar			
	2015	2016	% d'increment
Informes d'habitatge de partida	1.439	1.473	2,36
Persones contactades	1.439	1.473	2,36
Reagrupants objecte del programa	1.004	970	-3,38
Contactats per altres serveis/directe	444	552	24,32
Participants a l'espai Inicial	800	705	-11,87
Orientació i acompanyament de les famílies en el procés de reagrupament familiar	1.992	2.226	11,74

Suport psicopedagògic	196	259	32,14
«A l'estiu, Barcelona t'acull»	149	149	-
Punt de Trobada	71	73	2,8
Servei de suport i acompanyament acadèmic. «Prepara't»	47	40	-14,89
Tallers per a dones reagrupades	155	161	3,87
Participants en alguna activitat o espai	3.600	4.188	16,33

Espais inicials

El volum de persones ateses en el servei d'espais inicials disminueix en un 11,87%, però aquests espais es despleguen amb l'objectiu d'assegurar una atenció més personalitzada i adaptada als perfils familiars i les necessitats territorials.

La convocatòria prové dels informes d'habitatge i de persones que encara no han començat el tràmit legal, però que es posen en contacte amb el programa, ja sigui per voluntat pròpia, derivades d'altres serveis o bé com a recomanació de la seva xarxa de contactes, per la necessitat d'informació i acompanyament que tenen.

Els reagrupants assistents als espais inicials són de 49 nacionalitats diferents, coincidint amb les de presència més gran de reagrupants contactats: el Pakistan (20% - 139) / la Xina (11% - 80) / l'Índia (8% - 59) / les Filipines (7,5% - 53) / el Marroc (6,5% - 46) i Bangla Desh (6% - 43).

Els espais inicials es divideixen entre ordinaris: persones que tenen un domini de la llengua catalana o castellana prou bo per entendre la informació, i específics, per a població d'origen xinès i PIBN (el Pakistan, l'Índia, Bangla Desh i el Nepal).

L'assessorament jurídic és una estratègia cabdal en l'atenció a les famílies que arriben al programa i es presta als espais inicials de manera grupal. També es fan assessoraments individuals quan es detecten necessitats específiques per la dificultat de comprensió o la complexitat del tràmit. De les 394 derivacions fetes al servei d'assessorament jurídic individual del programa, el 53% eren dones.

Reagrupament familiar

L'orientació i l'acompanyament de les famílies en procés de reagrupament familiar s'incrementa en un 11,74%.

Les persones que es troben en situació de reagrupament han estat ateses de manera més personal i intensa pel servei de referents del programa de cada districte, la qual cosa es reflecteix en l'increment de participants en els serveis i els tallers específics, com ara l'assessorament jurídic individual, tant en situacions anteriors a l'inici del procediment administratiu, com quan el procediment ja està en marxa.

Seguint la línia de treball dels últims anys, es pot observar que continua la tendència a l'alça de **l'atenció a persones de països asiàtics, al contrari de la tendència dels països de Centreamèrica i Sud-amèrica**.

Ciutat Vella és el districte on es concentra un nombre més alt de nuclis en seguiment, amb un 22% del total d'atencions. A continuació hi ha Nou Barris, amb un 14,5%; Sants-Montjuïc i Sant Martí, amb un 12%, i Sant Andreu, amb un 11%.

Aquest fet implica la millora en l'atenció als espais grupals on es detecta un increment de la participació i la vinculació, sobretot en l'increment d'atenció en el servei de suport psicopedagògic i tallers per a joves i dones originàries d'Àsia meridional a Ciutat Vella, Sant Martí (Besòs) i Sant Andreu.

Intervenció amb joves

S'ha incrementat el nombre de joves atesos, fet que ens permet concloure que es consoliden els dispositius que el programa posa a l'abast dels joves reagrupats a la ciutat.

El servei de suport psicopedagògic s'incrementa en un 32,14%. Hem pogut acompanyar 259 joves nous perquè puguin continuar el seu itinerari educatiu, crear les seves pròpies xarxes socials i millorar el coneixement de la llengua i la ciutat.

Tot i que la gran majoria de joves que s'han atès són d'origen llatinoamericà, cal parar una atenció especial en l'augment progressiu any rere any dels joves de parla no romànica, un 41%. Això implica un canvi en el tipus d'intervenció (temps, plans de treball, itineraris, recursos...).

Bolívia es manté com a primera procedència, sense cap increment significatiu respecte a l'any anterior (només dos casos més). Augmenta significativament el nombre de joves procedents de les Filipines (vint casos més), el Pakistan (quinze casos més) i l'Índia (vuit casos més). Disminueixen significativament (a la meitat): el Nepal (de sis casos el 2015 a tres casos el 2016) i Nicaragua (de quatre casos el 2015 a dos casos el 2016).

Els tres districtes amb més concentració de joves atesos (47%) són: Nou Barris (17%), Horta-Guinardó (15%) i Sants-Montjuïc (15%).

Respecte a l'any anterior, malgrat que tots els districtes (excepte l'Eixample i Sarrià) mostren un augment en la derivació de casos, han crescut més significativament els següents: Sants-Montjuïc (disset casos més), Horta-Guinardó (disset casos més), Ciutat Vella (tretze casos més) i Nou Barris (deu casos més).

No s'observen diferències significatives quant a l'atenció entre nois (53%) i noies (47%).

El 90% de les persones joves ateses se situen en la franja prioritària definida (de 15 a 19-20 anys), seguit d'un 9% amb edats superiors als vint anys i un 1% amb edats inferiors a la franja definida. No s'observen diferències significatives respecte a l'any 2015.

Les intervencions que es fan amb joves menors de quinze o setze anys des del servei de suport psicopedagògic van encaminades a la inserció acadèmica en alguns dels casos, i a l'acompanyament psicològic i emocional dels processos vitals dels joves i de les seves famílies en altres casos.

Intervenció amb DONA

Hem incrementat el nombre de tallers i participants en un 3,87%, sobretot perquè hem hagut d'intensificar els tallers específics per a les dones de l'Àsia meridional, d'acord amb els seus interessos.

Per nacionalitats, de les 161 dones participants, el 30% correspon a dones de Bangla Desh i del Pakistan (48), el 14% (23) del Nepal, un 11% (18) de l'Índia i un 3% (5) del Marroc. El 12% restant són d'altres nacionalitats, com ara Colòmbia, Armènia, el Perú, Ghana, Mali, les Filipines,...

Per districtes, provenen de Ciutat Vella prop del 41% del total de dones participants, seguit de Sant Martí, amb un 22%, i Sant Andreu, amb un 9%. Aquestes proporcions obeeixen a una estratègia d'intervenció integral específica a cadascun d'aquests districtes, en coordinació entre referents territorials, la tècnica de suport a les dones i les advocades del programa.

En definitiva, veiem com el percentatge de persones que han fet ús dels diferents serveis del programa Noves Famílies: acompanyament al reagrupament familiar augmenta un 16,33% en relació amb l'any anterior (el 2015 ja creixia un 10%), xifra que significa que no només s'arriba a més persones, sinó que aquestes persones utilitzen els serveis amb més intensitat.

Servei de Traducció i Mediació Intercultural

El Servei de Traducció i Mediació Intercultural té com a finalitat donar suport als professionals dels serveis municipals que treballen amb població immigrada i es divideix en tres àrees: **traducció, mediació interpersonal i mediació comunitària**:

- **Servei de Traducció:** s'utilitza quan es necessita la presència d'un o una intèrpret per fer possible la comunicació amb persones que encara no tenen prou fluïdesa en català o castellà. També es poden fer traduccions escrites d'algun document relacionat amb la intervenció que s'està duent a terme amb aquella persona, família o grup.
- **Servei de Mediació Interpersonal:** per a situacions específiques amb persones o famílies en què es requereix el suport d'un mediador o mediadora intercultural, ja que la falta d'entesa o comunicació es deu a aspectes que van més enllà de la llengua (com ara els relacionats amb els valors, les creences, les percepcions diferents, etcètera).
- **Servei de Mediació Comunitària:** es duen a terme sessions d'assessorament intercultural a equips de professionals (mestres, treballadors socials, educadors, etcètera), intervencions amb grups d'usuaris (alumnes, pares i mares, usuaris de centres de serveis socials, grups de joves, etcètera), intervencions en comunitats de veïns o a l'espai urbà.

Els aspectes més rellevants del Servei de Traducció i Mediació Intercultural el 2016 són els següents:

- La col·laboració amb un total de **261 serveis**: centres de serveis socials, centres escolars, EAIAS i altres, tant d'àmbit de districte com de ciutat.
- El **creixement d'un 63%** de la demanda provinent dels **centres educatius** de la ciutat, que ha passat de 93 el 2015 a 152 el 2016, principalment de primària i secundària, però també amb alguna escola bressol, centre d'educació especial i centre d'adults.
- La continuïtat de la col·laboració amb serveis d'immigració, especialment el SOAPI i Reagrupament Familiar.
- El Servei de Traducció i Mediació Intercultural és valorat com una eina molt útil per tots els professionals que l'han utilitzat, tant en l'àmbit escolar com de serveis socials, immigració, dona i altres, com reflecteixen les respostes dels qüestionaris de satisfacció que es recullen anualment.

A la taula següent es presenta el nombre d'intervencions que s'han dut a terme per tipologies. Cal tenir en compte que les disminucions no es deuen a una caiguda de la demanda, sinó al fet que aquesta demanda no s'ha pogut atendre totalment a causa de l'endarreriment en la tramitació jurídica del nou contracte del servei, que havia de començar l'1 de gener i no va quedar enllestit fins al 8 de març.

Traducció i mediació intercultural			
	2015	2016	% variació
Traduccions presencials	4.124	3.153	-24
Mediacions interpersonals	2.436	2.095	-14
Mediacions grupals, veïnals i comunitàries	49	52	+0,6
Total d'intervencions	6.609	5.300	-20

Servei de Traducció Telefònica

El Servei de Traducció Telefònica funciona des de l'any 2004. S'adreça fonamentalment als professionals dels serveis municipals que atenen en primera instància (sense cita prèvia) persones estrangeres que encara no han adquirit fluïdesa verbal en català o castellà, que proporciona immediatament el suport d'un traductor o traductora o intèrpret. La finalitat bàsica del servei és que el professional pugui entendre la demanda que la persona li planteja i poder així proporcionar-li la informació, gestionar els tràmits i fer les derivacions que corresponguin en cada cas. L'utilitzen bàsicament els serveis d'urgències socials, els serveis d'atenció a persones sense sostre, immigració i altres. L'any 2016 s'ha produït un increment del 6% en les intervencions respecte a les del 2015, com es pot veure a la taula següent. En total, s'han fet 757 intervencions.

Servei de Traducció Telefònica			
	2015	2016	% variació
Nombre de traduccions	717	757	+6
Durada mitjana en minuts	26,14	28,56	+9

Mòduls d'acollida

La Llei 10/2010, d'acollida de Catalunya, i el Decret 150/2014, dels serveis d'acollida de Catalunya, estableixen la formació necessària per a aquelles persones que vulguin obtenir el Certificat d'Acollida. En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona va iniciar l'any 2015 una prova pilot amb diverses entitats socials de trajectòria reconeguda en l'àmbit de l'acollida de persones immigrades per impartir els mòduls C de «Coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic» i B de «Coneixements laborals».

El 2016 s'ha ampliat el projecte, amb la participació de **deu entitats** (set el 2015), **41 cursos** (15 el 2015) i **584 persones (180 el 2015)**. El **66%** de les persones participants han obtingut el certificat d'aprofitament.

El nombre de cursos i alumnes per tipus de curs durant el 2016 es poden veure a la taula següent.

Nombre de cursos dels mòduls i alumnes		
	Nombre de cursos	Nombre d'alumnes
Mòdul B	17	175
Mòdul C	24	409
Total	41	584

Suport a entitats d'acollida

La Xarxa d'Acollida i Acompanyament per a Persones Immigrades de Barcelona té com a objectiu complementar els serveis municipals, dins una estratègia de treball en xarxa, per oferir el suport i els recursos necessaris per assegurar la plena autonomia personal i integració social de les persones immigrades a la ciutat. Els darrers anys, la xarxa ha crescut i ha evolucionat, adaptant línies d'intervenció i projectes a la nova realitat de les persones immigrades, que han passat de ser nouvingudes a ser nous veïns i veïnes de Barcelona.

El 2016, la xarxa està formada per 164 entitats. La xarxa s'organitza entorn de dos grans grups de treball: Xarxa d'Entitats Socials d'Assessorament Jurídic en Estrangeria (XESAJE) i Coordinadora de la Llengua. Tota la informació referida a la xarxa es recull al cercador d'entitats i al web Nova Ciutadania i Immigració (www.bcn.cat/novaciutadania).

Ciutat Refugi

El pla «Barcelona, ciutat refugi» es va aprovar el 2 d'octubre de 2015 en el primer plenari ordinari del mandat actual. La mesura de govern va néixer amb l'objectiu de preparar la ciutat per acollir, assistir, proveir els serveis necessaris i garantir els drets de les persones refugiades, i exigir als estats que compleixin les normes més elementals del dret humanitari.

El pla «Barcelona, ciutat refugi» va néixer com una política de ciutat amb la voluntat d'implicar tant els diversos serveis i departaments municipals com el teixit associatiu de la ciutat i la ciutadania. També es concep com un pacte de ciutat, que ha trobat el consens i el suport de la resta de grups de l'oposició, que hi han col·laborat sempre que ha estat necessari.

Des del principi, el pla va disposar d'un equip reduït però molt operatiu, la missió principal del qual ha estat establir un pla de treball estratègic i coordinar la tasca transversal dels diferents serveis i departaments municipals implicats d'una manera o una altra en l'atenció de refugiats (des de la Direcció d'Atenció i Acollida a Immigrants, la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional, fins a Ciutadania i Participació, Serveis Socials o Promoció de l'Habitatge), així com posar en marxa una estratègia d'acollida sense crear estructures paral·leles d'atenció a la ciutat. L'any 2016 Ciutat Refugi ha estat assignat orgànicament a la Direcció d'Atenció i Acollida a Immigrants de la Gerència de Ciutadania, Participació i Transparència.

Durant el 2016 ha augmentat el nombre de persones demandants de protecció internacional i de places del Pla estatal d'acollida a Barcelona (prop de dues-centes) que gestionen sis ONG. Igualment, s'ha detectat un augment considerable de sol·licitants d'asil a la ciutat. En concret, l'augment de sol·licitants d'asil al SAIER ha estat d'un 66,8% en un any. Hem passat, doncs, del missatge reivindicatiu de la «ciutat refugi» a la realitat de la ciutat acollidora. Una ciutat que afronta ara el repte de l'acollida i de la garantia de la plena ciutadania.

Ciutat Refugi és un programa paraigua, que inclou diverses accions, des de l'atenció directa, ja sigui al SAIER o, en el cas del programa Nausica, fins a l'acció internacional, l'acció de promoció i sensibilització amb les entitats, etcètera.

Àmbit internacional

En l'àmbit **internacional** la tasca d'incidència política s'ha dut a terme a través de les xarxes i fòrums internacionals dels quals Barcelona forma part:

- **Eurocities:** és una xarxa que agrupa 135 municipis europeus de 30 països diferents i que pretén donar veu a les ciutats davant de les institucions europees.
- **Grup de treball sobre migració i refugi de l'Agenda Urbana de la UE:** té com a objectiu implicar les ciutats en la legislació europea, l'accés al finançament i l'intercanvi d'informació. Es reuneix amb periodicitat trimestral i té un pla d'acció de tres anys. Se centra en tres àmbits de millora a l'entorn de cinc temes principals: habitatge, treball, educació, recepció i desenvolupament comunitari i grups vulnerables. Barcelona n'és un membre molt actiu, juntament amb Amsterdam, Atenes, Berlín i Hèlsinki.
- **Taules polítiques o roundtables amb la Comissió Europea:** l'objectiu d'aquesta iniciativa és establir un mecanisme de diàleg entre autoritats locals, regionals i estatals i ONG que permeti abordar de manera conjunta els processos d'integració dels migrants i refugiats a les ciutats europees, la qual cosa es considera necessària per reforçar l'acció de la UE en aquest àmbit.

Des de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional es dona suport a intervencions orientades a millorar les condicions de la població afectada per la crisi humanitària a la Mediterrània. Ho fa de manera directa, a través de subvencions, i en associació amb altres municipis en el marc del [Fons Català de Cooperació al Desenvolupament \(FCCD\)](#), que el setembre del 2015, davant la gravetat de l'èxode de refugiats, va posar en marxa una [campanya de suport a les persones en trànsit i als municipis que les acullen](#).

D'altra banda, s'han signat acords de cooperació de caràcter tècnic amb les illes de Lesbos i Lampedusa, dins la lògica d'ajudar els qui ajuden, per assessorar-les en matèria de promoció econòmica i gestió de residus.

Barcelona ha promogut la creació de la xarxa Solidarity Cities, que pretén fer possible la reubicació directa entre ciutats.

Coordinació amb l'Estat i la Generalitat

La relació amb l'Estat, que té la competència en matèria d'asil, s'ha caracteritzat per la manca de coordinació i l'opacitat informativa. El Govern central no informa de tot el que té a veure amb les places del pla estatal a Barcelona o les seves previsions respecte a les reubicacions i els reassenaments. S'han mantingut contactes informals propiciats per entitats i s'ha fet una reunió amb el subsecretari d'Estat de la matèria per abordar els canals de comunicació i coordinació amb l'Ajuntament.

A escala autonòmica, la coordinació entre les diferents administracions públiques catalanes i les entitats socials s'ha dut a terme mitjançant el Comitè Català per a l'Acollida de les Persones Refugiades, creat per la [Generalitat](#).

Els municipis catalans, al seu torn, es coordinen a través del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, que agrupa 300 municipis solidaris catalans. L'Ajuntament n'és un dels contribuïdors principals.

Participació

Per canalitzar l'interès de la ciutadania a participar-hi, s'ha signat un conveni amb la Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS) per fer selecció i formació de voluntaris d'acord amb les demandes de les entitats d'Asil.cat.

S'han ofert xerrades informatives sobre les possibilitats de col·laborar-hi, i s'ha redirigit les persones que volien donar un cop de mà a altres àmbits amb necessitat de voluntaris, encara que no fos per a persones refugiades, com en el cas del servei de famílies col·laboradores.

El web ciutatrefugi.barcelona.cat és la seva eina de comunicació principal per donar a conèixer la situació a escala local i internacional, i informar de la feina de l'Ajuntament. També difon bones pràctiques en matèria de col·laboració, recull el formulari de la FCVS per als interessats a fer voluntariat i inclou una agenda d'activitats a la ciutat.

Com a complement al web, des del mes d'abril s'han enviat vuit butlletins mensuals que contenen notícies i entrevistes.

Atenció a refugiats al SAIER

Pel que fa a l'atenció, Barcelona participa en el procés d'acollida de les persones refugiades i sol·licitants d'asil des del primer dia en tots els aspectes que no estan coberts pel pla d'atenció estatal. Les integra als barris i també a la vida quotidiana social i cultural de la ciutat. Atén els menors en centres educatius de la ciutat i totes les persones que ho necessiten a través de la sanitat pública i els serveis socials. Les continua atenent després, quan s'han d'incorporar al mercat de treball, perquè puguin tirar endavant amb autonomia, i les integra a llarg termini, si no es donen les condicions perquè puguin tornar, encara que ho vulguin, als seus països d'origen.

La Creu Roja, que és l'entitat que l'Estat ha decidit que sigui la porta d'entrada de tots els sol·licitants d'asil en territori a Catalunya, està ubicada al SAIER. Per això, el SAIER rep totes les demandes de sol·licitud d'asil que volen acollir-se al programa estatal d'acollida, tant de persones que viuen a Catalunya, com si només hi són de pas, i finalment d'altres persones que ja no formen part del programa estatal. En canvi, les persones que arriben a Espanya mitjançant el mecanisme de reubicació i reassentament van directament a la plaça assignada sense passar pel SAIER.

Darrerament, es detecta un increment important de sol·licitants d'asil que són al programa estatal en segona fase i que l'Estat els autoritza a desplaçar-se a Barcelona des d'altres províncies.

Finalment, per entendre la importància de la feina duta a terme, puntualitzem que tots els sol·licitants d'asil de Catalunya que vulguin entrar al programa d'acollida estatal ho han de fer a través del SAIER, ja que la Creu Roja és l'entitat referent per a tot Catalunya, i que tots els serveis de traducció i interpretació són assumits per l'Ajuntament davant la constatació que el programa estatal no els presta.

En els darrers anys el nombre de sol·licitants d'informació i demanda d'atenció d'asil i refugi que han arribat a la ciutat de Barcelona, per diverses vies, ha crescut substancialment: 304 persones el 2012, 424 el 2013, 811 el 2014, 1.374 el 2015 i durant el 2016 s'han atès 2.292 persones.

Evolució del nombre de sol·licitant d'asil atesos al SAIER del 2013 al 2016				
	2013	2014	2015	2016
Sol·licitants de refugi atesos	424	811	1.374	2.292
Increment interanual	39,5%	91,3%	69,4%	67%

Font: Elaboració pròpia. Direcció d'Atenció i Acollida d'Immigrants, Ajuntament de Barcelona.

Entre aquestes 2.292 persones sol·licitants d'asil que han passat pel SAIER s'inclouen persones acabades d'arribar, però també persones amb la sol·licitud d'asil admesa a tràmit i que s'adre-

cen al SAIER per dur a terme altres gestions, com per exemple aconseguir una homologació d'un títol o matricular-se en un curs de català, suport social, etcètera.

Programa municipal d'atenció a refugiats: programa Nausica

Durant aquest 2016 s'ha posat en marxa un nou programa específic d'atenció a persones sol·licitants d'asil. Dins el marc de Ciutat Refugi, s'ha ubicat en l'estructura del SAIER utilitzant la porta d'entrada a serveis específics per a població migrada de la ciutat de Barcelona.

El projecte és un recurs pont per millorar els processos d'inserció social i d'autonomia dels destinataris del projecte, que són persones o nuclis familiars sol·licitants d'asil, que tot i haver passat pel programa estatal, segueixen en una situació de vulnerabilitat que requereix un suport previ abans de tenir autonomia o per derivar-los a serveis ordinaris de la ciutat. Els recursos que s'ofereixen a través del programa Nausica són els següents: dispositiu d'acollida en pisos, ajudes econòmiques i suport en intervenció social en altres serveis que ens sol·licitin.

Les entitats que han desenvolupat aquest projecte durant el 2016 han estat les següents: ACCEM, Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR), Associació Catalana per a la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants (ACATHI), Fundació Benallar, Fundació Ficat i Fundació Iniciatives Solidàries.

S'adreça a persones sol·licitants d'asil que tinguin alguna vinculació amb Barcelona, que hagin passat pel Programa estatal d'acollida de refugiats i que visquin situacions de vulnerabilitat o exclusió social. Específicament, també es tenen en compte els col·lectius LGTBI i les persones víctimes de tortura a qui se'ls hagi denegat la sol·licitud d'asil.

El dispositiu d'acollida ofereix un suport integral en qüestions d'habitatge. També es treballa en altres aspectes vinculats al suport i l'acompanyament en temes de salut, com ara l'escolarització de menors, l'aprenentatge de la llengua, la formació d'adults, el suport psicològic, l'orientació i la inserció laboral, etcètera, a més de totes les activitats de tipus grupal i comunitari que afavoreixin l'arribada de l'usuari a la ciutat des d'una perspectiva de proximitat.

Les estades als pisos són de sis mesos, amb la possibilitat de dues pròrrogues de tres mesos.

Durant el 2016 **s'han obert vuit pisos, amb 40 places disponibles i 37 persones s'han pogut beneficiar dels habitatges**. S'han comptabilitzat un total de **43 estades** (tenint en compte les pròrrogues que s'han fet).

Quant a ajudes econòmiques, les entitats que han gestionat aquest recurs han estat ACCEM i CCAR, i han beneficiat un total de **109 persones** (soles o en nuclis familiars).

Així mateix, s'està col·laborant amb diversos centres de serveis socials. El referent és el treballador del centre, mentre que les entitats aporten suport en intervenció social específica.

Totes les intervencions que es duen a terme preveuen plans de treball i compromisos per part de la persona usuària o del nucli familiar amb el qual es treballa.

Programa Nausica 2016		
	Nombre de beneficiaris	Nombre d'estades*
Dispositiu d'acollida	37	43
Ajudes econòmiques	109	-
Només intervenció social	5	-
Total de beneficiaris del Programa Nausica	151	-

* Comptabilització de les estades: 6 mesos: 1 estada. Pròrroga de 3 mesos: 0,5 estades.

Indicadors de producció dels serveis

	2012	2013	2014	2015	2016	% d'increment 2012-2016
Participants en alguna activitat o espai del programa Noves Famílies	4.692	3.589	3.443	3.600	4.188	10,74
Persones ateses pel SAIER	10.317	9.784	10.379	11.369	13.347	29,37
Sol·licitants d'asil i refugiats atesos al SAIER	304	424	811	1.374	2.299	656,25
Atencions fetes al SAIER	37.697	34.869	36.452	43.307	46.340	22,93
Assistents a sessions informatives d'acollida	3.604	4.401	4.940	4.938	4.938	37,01
Mediacions interpersonals	1.617	2.252	2.590	2.579	2.095	29,56
Traduccions presencials	2.691	3.396	3.867	4.479	3.153	17,17
Traduccions telefòniques	623	565	564	717	757	21,51
Instàncies rebudes per informes de disponibilitat d'habitatge	3.118	3.121	2.764	2.620	2.462	-21,04
Instàncies rebudes per informes d'arrelament social	5.942	4.960	4.349	4.684	3.426	-42,34
Entitats que integren la Xarxa d'Acollida i Acompanyament	157	162	165	164	164	4,46

■ Reptes de futur per al 2017

Com a reptes principals per al 2017 podem destacar els següents:

- Adaptar el SAIER a l'increment previsible de demanda tant de refugiats com de persones immigrades nouvingudes.
- Afrontar l'emergència habitacional i la demanda creixent d'allotjament d'emergència, tant d'immigrants amb perfil SAIER com de refugiats.
- Millorar la gestió i la perspectiva integral de l'atenció a persones en situació irregular a la ciutat de Barcelona.
- Aplicar a Barcelona la llei i el reglament d'acollida de Catalunya aprovat el desembre del 2014. En concret, desenvolupar la posada en marxa dels mòduls B (coneixements laborals) i C (coneixement de l'entorn) i el circuit de sol·licitud de certificat de primera acollida, en coordinació amb la Generalitat de Catalunya.

- Desplegar els tallers per a dones i per a joves del programa de reagrupació familiar en els territoris de proximitat dels usuaris més vulnerables i incrementar l'atenció individualitzada.
- Treballar l'enfocament transversal d'atenció a dones immigrants en situació de vulnerabilitat.
- Posar en marxa el dispositiu d'atenció específic per a refugiats, complementari al Programa estatal de refugiats, dins de l'estratègia global de Ciutat Refugi, el programa Nausica.
- Coordinar-se amb les entitats de refugi del programa estatal per donar una resposta millor als sol·licitants d'asil i refugi a la ciutat.
- Gestionar un circuit d'atenció als refugiats nou en el marc del SAIER, especialment en el pas previ a l'entrada al programa de l'Estat.

Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat

La Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat té els objectius següents:

- Fer concret el dret a la ciutat i vetllar pel compliment dels drets humans a la ciutat. Repensar i promoure els drets humans en el marc del territori en el qual s'exerceixen, i no pas com a res abstracte; en aquest cas, tal com hem esmentat, a la ciutat i als seus barris. A Barcelona trebalem per un model de ciutat diversa, intercultural i polièdrica, en la qual totes les persones tinguin un accés real, efectiu i en condicions d'igualtat a tots els drets humans reconeguts i garantits a la ciutat.
- Fer de Barcelona una ciutat intercultural basant-nos en tres principis: reconeixement de la diversitat, igualtat-equitat i diàleg. Aquesta perspectiva intercultural, de la qual Barcelona ja és un referent a escala internacional, valora la diversitat cultural i religiosa, incorpora la lluita contra la discriminació i les desigualtats, i ho fa des d'un diàleg permanent i d'igual a igual, en el qual tots i totes som ciutadans.
- Treballar per erradicar els discursos d'odi, el racisme i la discriminació. Per fer-ho en aquest mandat, la Direcció de Serveis té l'objectiu de posar les eines necessàries per garantir la plena ciutadania de tots els veïns i veïnes de la ciutat i els seus drets a no ser discriminats per cap motiu de gènere, raça, ètnia o origen, pensament i consciència.

La nostra aproximació als drets de ciutadania es fa des d'una mirada inclusiva respecte a la diversitat de la nostra ciutat, amb un plantejament intercultural. En aquest sentit, el programa «Barcelona, ciutat de drets» té com a repte complementar-se amb el programa «Barcelona intercultural», combinant la perspectiva intercultural i l'enfocament basat en els drets humans, que són les dues línies estratègiques i metodològiques en què ens basem.

■ Entorn

Durant aquest 2016 hem definit el pla de treball del mandat i hem pogut consolidar i ampliar l'equip de la direcció. L'entorn s'ha caracteritzat per aquest procés de construcció, tant d'equip com de relat, i per la prioritització política dels temes competents d'aquesta direcció, com són els drets humans i la interculturalitat, la qual cosa ha implicat un augment significatiu de les activitats i les accions desenvolupades.

■ Recursos humans

L'equip humà de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat està format actualment per setze professionals funcionaris (deu a la Direcció de Serveis i sis a l'Oficina per la No-discriminació).

■ Recursos econòmics

Pel que fa als recursos econòmics, la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat ha disposat d'un pressupost de 5.043.303,70 euros. Una part important d'aquest pressupost s'ha destinat a donar suport a activitats i projectes de les entitats de la ciutat.

Pressupost executat 2016	
Capítols de despesa	Euros
Béns corrents i serveis	2.432.150,70
Transferències corrents	2.611.153,00

■ Activitats

Inclusió de l'enfocament de drets humans a les polítiques públiques

Un dels objectius de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat és promocionar un model de ciutat diversa, intercultural i polièdrica, en què totes les persones tinguin un accés real, efectiu i en condicions d'igualtat a tots els drets humans reconeguts i garantits a la ciutat. És per aquest motiu que es van elaborar dues mesures de govern:

- **El programa «Barcelona, ciutat de drets»:** accions de prevenció i garantia de drets de ciutadania i accions per incloure l'enfocament de drets humans a les polítiques públiques. Amb aquesta mesura es vol promoure un model de ciutat diversa, en la qual tothom tingui un accés real, efectiu i en condicions d'igualtat a tots els drets humans reconeguts i garantits a la ciutat. Per assolir aquest objectiu, es concreten deu línies d'actuació:
 - Revisió de la normativa municipal segons estàndards de drets humans.
 - Reforç de la incidència política en la normativa que afecta drets humans que no és competència municipal.
 - Programa «Barcelona, ciutat de drets».
 - Plans de formació.
 - Guies metodològiques sobre l'aplicació de l'EBDH.
 - Xarxa de persones i entitats defensores de drets humans.
 - Prevenció i lluita contra el discurs de l'odi.
 - Participació activa de Barcelona a les xarxes i els fòrums internacionals de drets humans.
 - Estudi sobre els mecanismes municipals de garantia.
 - Oficina per la No-discriminació (OND).

<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/97857>

- **El Pla de formació interna en drets humans i diversitat:** accions per garantir l'efectivitat dels drets humans a la ciutat.

<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/100134>

Construcció de polítiques interculturals

El programa BCN Interculturalitat té com a missió impulsar polítiques amb perspectiva intercultural com a model de gestió de la diversitat cultural a Barcelona, en el marc dels principis de la igualtat i l'equitat, el reconeixement de la diversitat i la interacció positiva, de manera transversal a totes les àrees de l'Ajuntament i territorialment a escala de ciutat, de districte i de barri. Per aquest motiu, es va elaborar un informe a fi d'actualitzar el pla en els propers anys.

<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/98277>

Espai Avinyó

Durant el 2016, s'han ofert un total de 27 activitats per promoure la diversitat a través de diferents expressions culturals, entre xerrades, debats, cinefòrums, jornades tècniques i altres activitats, amb una assistència de 1.311 persones; i 24 activitats per fomentar la interculturalitat a través de la llengua catalana, entre tallers, visites guiades i activitats per gaudir de la ciutat de manera més lúdica, amb una assistència total de 731 persones. Destaquen les activitats celebrades en el marc de la celebració dels cinc anys de l'Espai Avinyó, amb una oferta d'activitats als deu districtes de la ciutat (onze propostes) i una assistència aproximada de 545 persones.

L'aposta més potent de l'Espai Avinyó per al 2016 han estat els dies internacionals. Amb aquesta tipologia d'activitat, l'Espai Avinyó pretén destacar una sèrie de dies internacionals (instituits per les Nacions Unides) i reflexionar-hi des d'un punt de vista no hegemònic culturalment. D'aquesta manera, s'analitza com es pot abordar un tema d'abast global des de diversos contextos culturals. Durant el 2016 s'han organitzat activitats a l'entorn de tres dies internacionals:

- Dia Internacional de les Dones, amb Sirin Aldbi Sibai, arabista i politòloga.
- Dia Internacional del Medi Ambient, amb Aura Lolita Chávez Ixcaquic, presidenta del Consell de Pobles K'iche'.
- Dia Internacional dels Drets Humans, amb Soraida Hussein (Palestina) i Jadiyah El Mohtar (Sàhara), activistes en temes de drets humans.

Estratègia BCN Antirumors

L'estratègia BCN Antirumors va néixer el 2010 en el marc del pla BCN Interculturalitat, amb l'objectiu de generar eines i recursos per desmuntar rumors i estereotips que dificulten el procés intercultural perquè són el germen d'actituds racistes, pràctiques discriminatòries o discursos populistes que fomenten la por i la desconfiança entre les persones.

Al llarg d'aquest 2016, des dels diferents eixos de treball s'han desenvolupat un seguit d'accions i projectes, dels quals mostrem a continuació, els que més destaquen.

Xarxa BCN Antirumors

Actualment, componen la xarxa 901 membres, dels quals 367 membres són entitats i 534 són persones a títol individual, a més de l'Ajuntament de Barcelona.

Les accions impulsades per la XBCNA s'emmarquen dins el Pla d'acció 2016-2020, en el qual destaquen, al llarg del 2016:

- Definició per cada grup de treball de les seves funcions i de les accions principals per desenvolupar el 2016 i definició de prioritats de cara al 2017.
- Posada en marxa d'un grup de treball nou: Grup de dinamització.
- Realització de la jornada «Periodismes diversos, periodismes transformadors». Jornada de treball, reflexió i intercanvi d'experiències que es va organitzar des del grup de comunicació en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona. Hi van participar 26 ponents i 241 assistents.

Agents antirumors en acció

Durant el 2016, una trentena d'agents antirumors han participat en les accions que s'han anat proposant en el marc del projecte AAA:

- Tres trobades d'agents antirumors en acció: maig, juny i novembre.
- Dues accions de carrer impulsades per la Xarxa BCN Antirumors, en el marc del calendari festiu de la ciutat: Diada de Sant Jordi i Festes de la Mercè.
- Una sessió formativa sobre islamofòbia: juliol.
- Dos tallers formatius sobre temes de refugi: juny i desembre.

Cimera juvenil antirumors

Entre el 21 i el 23 d'octubre de 2016 es va fer al Molí de Sant Oleguer de Sabadell la primera cimera juvenil antirumors de membres de la Red Española de Ciudades Interculturales (RECI), en la qual van participar 30 joves d'entre 15 i 18 anys procedents de les ciutats de Bilbao, Getxo, Donosti, Sabadell i Barcelona, a més de tècniques municipals i monitors provinents de les ciutats de Cartagena i Santa Cruz de Tenerife.

Projectes antirumors als territoris

Enguany s'ha continuat treballant en la consolidació de dos projectes antirumors de territori:

- Grup de teatre comunitari de Ciutat Meridiana.
- Grup de teatre comunitari d'Horta-Guinardó.

S'han fet quatre acompanyaments en diferents barris de la ciutat:

- Barri de la Sagrada Família.
- Barri del Poble-sec.
- Barri de Porta-Can Dragó.
- Districte de Sant Andreu.

Formació antirumors

La formació «Interculturalitat, una resposta als rumors i als estereotips» va començar el maig del 2010 com a primera acció específica de l'estratègia BCN Antirumors, amb l'objectiu d'acabar

creant la figura de l'agent antirumors. Des que la formació va començar, hi han passat 2.089 persones, de les quals 1.419 han rebut el certificat d'agent antirumors.

Durant aquest 2016 s'han impartit cinc formacions, a les quals han assistit un total de 134 persones, de les quals 113 han rebut el certificat d'agent antirumors.

Catàleg d'activitats antirumors

El seu objectiu principal és oferir activitats de sensibilització i educació ciutadana per desmuntar els rumors i els estereotips sobre la diversitat cultural, i posar-les gratuïtament a disposició de les entitats, els serveis i els equipaments de Barcelona que vulguin treballar per la convivència i la cohesió social des d'una perspectiva intercultural. Per tant, el catàleg també vol ser una eina d'apropament a la població menys sensibilitzada amb aquest tema.

L'any 2016 s'han dut a terme 96 activitats, en les quals han participat 6.032 persones de diverses edats, gènere, orígens, contextos i barris.

Materials i recursos antirumors

En les accions que s'han fet el 2016, destaquen:

- S'ha revisat, actualitzat i traduït al castellà i l'anglès la nova *Guia pràctica per a l'agent antirumors. Com combatre els rumors i els estereotips sobre la diversitat cultural a Barcelona*. La primera edició es va editar el 2012, i en aquesta primera revisió s'han introduït nous continguts, redefinit conceptes i modificat els recursos, amb l'objectiu que la guia respongui a la realitat canviant de la ciutat i aportï noves perspectives i reflexions a la tasca antirumors.
- S'han distribuït un total de 13.335 materials antirumors als diversos districtes de la ciutat.

Formació i Recursos

Formació i Recursos és la línia d'acció del programa BCN Interculturalitat que vol acostar la perspectiva intercultural i la sensibilització antirumors als diferents àmbits professionals i socials de la ciutat (entitats, equipaments, serveis, mitjans de comunicació, ciutadania en general, etcètera) a través d'una oferta gratuïta i de qualitat de recursos formatius i de sensibilització.

L'any 2016 s'han fet les formacions següents impulsades des del programa:

- Curs «Disseny de projectes amb perspectiva intercultural»: Durant el 2016 se n'han fet dues edicions, en les quals han participat un total de 54 persones, de les quals 40 han obtingut el certificat.
- Projecte formatiu «Jo, també, sóc un referent» i formació de dinamitzadors i dinamitzadores d'accions interculturals: El projecte «Jo, també, soc un referent» és un procés d'apoderament de joves de diferents contextos culturals i que ha estat un dels processos formatius claus i una aposta política important d'aquest 2016, en el qual van participar un total de dinou joves, d'entre 18 i 25 anys de diferents contextos culturals (el Marroc, l'Argentina, el Pakistan, el poble gitano o l'Índia, entre d'altres).
- Formació sobre participació diversa: Amb la finalitat de seguir amb el treball iniciat pel programa BCN Interculturalitat sobre com promoure la participació diversa a les seves línies i accions, es va organitzar una formació de cinc hores de durada sobre participació diversa adreçada a l'equip d'interculturalitat i a l'equip tècnic de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat. Hi van participar un total de dotze persones.

Altres formacions engegades el 2016 conjuntament amb altres agents col·laboradors i col·laboradores:

- Formació «La mirada interseccional: com podem abordar els eixos de discriminació a l'administració pública?»: El 2016 es va prioritzar la formació adreçada a treballadors i treballadores municipals i es va oferir com a formació transversal amb el suport del Departament de Desenvolupament de l'Ajuntament de Barcelona. Es va fer un curs de vint hores i hi van participar tretze persones. L'objectiu de la formació és aportar coneixement sobre perspectiva de gènere, intercultural i LGTBI i introduir el concepte *interseccionalitat* com a eina per entrellaçar perspectives, de manera que aportï a les persones participants una mirada més àmplia i precisa a l'hora de desenvolupar projectes locals.

Formacions que ha dut a terme el programa a demanda:

- Pla de formació intercultural del Districte de Ciutat Vella: durant el 2016 s'ha treballat conjuntament amb el districte de Ciutat Vella, arran d'una demanda de formar en perspectiva intercultural tots els treballadors i treballadores del districte en una proposta formativa integral que es durà a terme el 2017. Com a primera acció d'aquesta aposta formativa, el 10 de novembre passat es va fer un acte de presentació del Pla de formació i es va fer la primera sessió comuna a tots els perfils de treballadors i treballadores, amb una participació de 125 persones.
- Càpsula formativa sobre refugi: es va dur a terme a demanda del Districte de Sant Andreu, en el marc de les accions impulsades en relació amb el refugi. Es va oferir una càpsula formativa de tres hores, en la qual van participar deu persones.

Impulsem la interculturalitat

Impulsem la interculturalitat és una de les línies d'acció del programa BCN Interculturalitat, que té com a objectiu final incorporar l'enfocament intercultural als diferents serveis, projectes i accions que es duen a terme a la ciutat de Barcelona.

Suport econòmic a programes i projectes dels districtes

L'any 2016 s'han implicat en aquest procés nou dels deu districtes de la ciutat: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. S'han dut a terme 28 projectes de tipologia i temàtica molt variada que han permès arribar a pràcticament tots els indrets de la ciutat.

Projectes impulsats pel programa BCN Interculturalitat

- **Projecte Rossinyol:** és un projecte de mentoria que pretén accelerar la inclusió social de menors provinents de famílies d'origens culturals diversos amb nivell social i econòmic baix. Algunes dades curs 2016-2017:

Nombre de centres participants (2016-2017)	12
Nombre de joves participants (2016-2017)	52
Parelles (mentor-mentorat) (2016-2017)	104
Barris (2016-2017)	9

- **Projectes impulsats amb Casa Àsia:**

- Teatre Fòrum - Aula de teatre social i interculturalitat: en les dues edicions de l'aula hi han pres part 85 participants (57 dones i 28 homes) de dotze nacionalitats diferents (52% de participació de ciutadans no autòctons).
- Barcelona Coral Àsia: enguany és un grup molt divers format per 50 persones de 23 nacionalitats diferents. La direcció és a càrrec de Carles Comalada, director de cant del Conservatori Municipal de Música. Al llarg del 2016 la coral ha fet nou concerts en ocasió de diferents festes de barri, actes institucionals de l'Ajuntament, etcètera.
- Babel Àsia: al llarg del 2016 s'han desenvolupat l'Aula Xina, l'Aula Japó i l'Aula Hindi-Urdú, en les quals es reuneixen persones interessades a fer intercanvis de les llengües d'aquests països amb el català i el castellà.
- «Poemes que ens apropen»: durant el curs 2016-2017 el projecte s'està duent a terme a dos barris nous de la ciutat i cinc centres educatius.
- «Aprenem. Famílies en xarxa»: el curs 2015-16 el projecte es va desenvolupar a l'Institut Milà i Fontanals amb la participació de set parelles de mares i filles d'origen pakistanès, que van cursar informàtica i castellà).
- El curs 2016-17 el projecte ha tingut continuïtat a l'Institut Milà i Fontanals amb el suport del Districte de Ciutat Vella i s'ha iniciat a l'Institut Rambla Prim al barri del Besòs.

Acció intercultural al territori

L'acció intercultural al territori té com a objectiu impulsar l'enfocament intercultural com a model de treball envers la diversitat cultural als territoris de la ciutat de Barcelona.

Per garantir un millor desplegament de polítiques respecte a la diversitat, amb mirada intercultural, és imprescindible generar un espai col·laboratiu i en xarxa amb els professionals dels districtes i barris de l'Ajuntament de Barcelona.

Al llarg del 2016, s'ha donat acompanyament i assessorament tècnic en la incorporació de la perspectiva intercultural a nou districtes de la ciutat: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí.

En aquest marc i amb la idea de treballar més col·laborativament i intercanviar aprenentatges pel que fa al treball que fan els districtes en la incorporació de la perspectiva intercultural a les accions i els projectes que duen a terme, s'ha creat enguany un espai de trobada per treballar l'acció intercultural a Barcelona des d'una visió territorial. Així, el novembre del 2016, es va fer la primera trobada de districtes, amb una assistència de tretze persones referents d'interculturalitat dels diversos districtes (tant de direcció com personal tècnic). Hi van participar vuit districtes de la ciutat: Ciutat Vella, Eixample, Nou Barris, Sant Martí, Sant Andreu, Sants Montjuïc, Horta-Guinardó i Sarrià-Sant Gervasi.

Augment de la participació diversa

Aquest projecte va proposar la creació d'un grup per obrir un procés de treball sobre participació diversa, amb la finalitat d'establir un debat per elaborar criteris i recomanacions sobre com incorporar la visió de la diversitat a l'hora de planificar els mecanismes i processos participatius per fer-los inclusius a tota la població.

Es volen analitzar els factors que fan que les persones d'origen divers estiguin infrarepresentades en diferents àmbits, òrgans i processos de participació i elaborar propostes per afavorir-ne la inclusió en l'àmbit participatiu de la ciutat que podrien tenir la forma de criteris o recomanacions cap a l'Ajuntament.

Objectius

- Anàlisi bàsica de la situació actual i els motius. Conèixer fins a quin punt les persones de diversos orígens estan participant i tenen representació actualment en consells municipals (sectorials o territorials), o en processos participatius recents.
- Identificar els elements rellevants que cal introduir en els mecanismes participatius, de comunicació o d'altre tipus, per tenir en compte i incorporar la diversitat cultural i religiosa i fer la participació intrínsecament diversa en el seu plantejament. Obrir un procés d'anàlisi, debat i aportacions sobre la participació diversa, el significat, les característiques, les limitacions, les formes d'arribar a la població diana i com incorporar la diversitat en els mecanismes participatius, a més de quins canals cal desplegar perquè aquesta població tingui veu. Definir metodologies de convocatòria i escenaris de trobada.
- Recollir aportacions i formular recomanacions per tenir en compte en les noves propostes sobre participació ciutadana a Barcelona i en la dinàmica participativa a l'Ajuntament.
- Elaborar un informe que es presentarà en una jornada tècnica eventual als consells més implicats: Consell Municipal d'Immigració (CMIB), Consell Municipal del Poble Gitano (CMPG), Consell de Ciutat, Síndica de Greuges, entitats, experts i altres instàncies municipals o de representació que es considerin.

Es va crear un grup de treball, amb la participació d'unes vint persones: tècniques, expertes i representants d'associacions o consells, i de col·lectius d'origen divers, inclòs el poble gitano, relacionades amb la participació i la diversitat cultural i religiosa, de l'Ajuntament i de la ciutat de Barcelona, així com persones a títol individual o vinculades a realitats culturals diverses, especialment persones joves, o dones, per recollir òptiques i visions diverses, i que no acostumen a estar representades. Es planteja tenir en compte una perspectiva interseccional.

Durant el 2016 es van fer tres sessions de treball i reunions de treball amb el Consell Municipal d'Immigració i el Consell Municipal del Poble Gitano. Està previst que la presentació de l'informe amb la proposta inicial es faci a principis del 2017.

Prevenició i lluita contra el discurs de l'odi i la discriminació i per la ciutadania plena

- Conveni amb SOS Racisme per al desenvolupament del projecte «Contra el racisme: denúncia, visibilització i apoderament», amb un import de 55.000 euros, per millorar l'atenció a les persones que es dirigeixen al Servei d'Atenció i Denúncia per a víctimes de racisme i xenofòbia, apoderar les persones que han estat víctimes de racisme, entre altres.
- Participació en el Dia de la Diversitat, proposta educativa de foment, sensibilització i educació dels drets humans que s'adreça a estudiants de 12 a 18 anys. A través de jocs, dinàmiques, tallers i activitats de tota mena, es donaran a conèixer aquests drets i es connectarà l'alumnat amb les entitats de referència que hi treballen. La participació en l'edició del 2016 ha estat amb el joc «El meu veí és un sotaterra».

- Conveni amb el Grup de Periodistes Ramon Barnils per al desenvolupament del «projecte de temes silenciats als mitjans de comunicació i foment d'una lectura crítica dels mitjans», amb un import de 20.000 euros per a la publicació de la 6a edició de l'Anuari dels Silencis Mediàtics, la creació d'un observatori d'odi als mitjans de comunicació, entre altres.
- Subvenció excepcional per al 5è seminari internacional sobre antisemitisme «La judeofòbia i el seu discurs», amb un import de 8.000 euros, emmarcat en la commemoració del Dia Internacional contra l'Antisemitisme, el 9 de novembre, coincidint amb els pogroms nazis antijueus de la Nit dels Vidres Trencats.
- Conveni amb l'Associació Observatori contra l'Homofòbia per al desenvolupament del projecte «Oficina d'atenció a la víctima de LGTB-fòbia», amb un import de 12.000 euros, per fer més eficaç el treball en l'àmbit de la defensa dels drets de les persones LGTBI, el seguiment de queixes i discriminacions sobre vulneració d'aquests drets i el foment de la convivència a la ciutat de Barcelona.
- Reproducció de les Jornades Internacionals #BCNvsOdi, que tindran lloc el març del 2017 i en les quals es debatran estratègies per combatre la intolerància a les xarxes socials.

Pla municipal de lluita contra la islamofòbia

Durant el 2016 es van dur a terme diverses activitats i grups de treball en el marc de l'elaboració del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia:

- El treball de l'equip de govern en l'àmbit de la lluita contra la islamofòbia va començar a principis del 2016 amb l'encàrrec d'elaborar un estudi de diagnòstic sobre aquesta realitat i que es va presentar el juliol del 2016.

<http://ajuntament.barcelona.cat/dreSIDIVERSITAT/sites/default/files/Informe.pdf>

- El desplegament del Pla contra la islamofòbia es va fer mitjançant conjunt d'accions entre les quals cal destacar la convocatòria d'un procés consultiu, de dos mesos de durada, per donar la veu a persones i entitats que tenen a veure amb el fenomen o que el coneixen de primera mà. Es van fer set grups (dos grups d'entitats de defensa de drets humans, un de comunitats musulmanes, dos de dones musulmanes, un de joves musulmans i musulmanes, un de contrast tècnic amb diferents àrees de l'Ajuntament) en els quals van participar 63 persones. D'altra banda, es van dur a terme catorze entrevistes a experts i expertes en discriminació, diversitat religiosa i comunitats musulmanes a Espanya i a Catalunya.
- El procés consultiu es va tancar amb la celebració al CCCB de l'acte «Actuar contra la islamofòbia: propostes per combatre la discriminació avui», el dia 12 de desembre de 2016, Dia Internacional Contra la Islamofòbia, amb l'assistència d'una vuitantena de persones, especialment noies musulmanes. Finalment, es va organitzar una sessió de devolució a la qual vam convidar les persones i les entitats que havien participat en els grups de discussió i les entrevistes.

http://ajuntament.barcelona.cat/dreSIDIVERSITAT/sites/default/files/Pla-Municipal-Contra-Islamofobia_0.pdf

Oficina per la No-discriminació

L'Oficina per la No-discriminació (OND), durant el 2016, ha continuat com a servei especialitzat en la difusió i la defensa dels drets de les persones.

L'OND és una eina de garantia per a la defensa dels drets. L'any 2016 s'han presentat a l'OND 436 situacions. D'aquestes situacions, 173 han rebut informació i assessorament en drets i en la resta, 263, s'ha intervingut perquè s'han considerat possibles situacions de vulneració de drets i s'ha dut a terme atenció i acompanyament.

La majoria de les queixes han rebut assessorament jurídic i s'ha fet un abordatge dialogat dels conflictes; en altres casos ha estat necessària la derivació del cas per la via judicial.

L'atenció a les persones que presenten queixes per actituds o fets discriminatoris permet identificar quin dret s'ha vulnerat, en quin àmbit (entre particulars, amb empreses o entitats i amb l'administració) i en quin o quins eixos de discriminació (origen, pertinença cultural, gènere, salut, edat, discapacitat, orientació sexual o identitat de gènere, condició econòmica o social).

La major part de les queixes rebudes a l'oficina han estat per agressions rebudes per persones pel fet de pertànyer a un eix de discriminació concret. En menor mesura, altres queixes s'han referit a possibles vulneracions del dret a prestacions socioeconòmiques, admissió, família, nacionalitat, laboral, habitatge, educació, etcètera.

L'OND disposa d'un equip jurídic especialitzat en discriminació que assessora tant els i les professionals del servei com la ciutadania que presenta la queixa. Els casos es treballen partint del marc jurídic vigent i s'avalua la possible denúncia al jutjat o als Mossos d'Esquadra, si escau. En determinats casos, l'OND dona a conèixer el cas a la fiscalia contra delictes d'odi i discriminació.

Si la via judicial no és possible, l'OND inicia el diàleg entre les parts per posar les condicions per trobar una solució al conflicte.

Durant l'any 2016, s'han sensibilitzat i format 496 persones en drets humans i no-discriminació. La finalitat d'aquests tallers ha estat difondre i reflexionar al voltant dels drets humans.

Partint de l'afirmació que «tothom pot ser discriminat i tothom pot discriminar», s'apropa la ciutadania a la Declaració Universal dels Drets Humans, la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la ciutat i a altres disposicions de drets humans. Es pretén que els i les participants identifiquin els drets i el seu exercici, difonent els mecanismes de garantia de drets humans a la ciutat i promovent les competències i les habilitats per fer possible l'acció i assumir una actitud activa en la seva defensa.

L'any 2016 hi han participat, bàsicament, joves estudiants de batxillerat, programes d'adults i professionals de l'àmbit social i mediació intercultural.

Drets civils i ús de l'espai públic

Hem donat suport a:

- Jornades «15 anys observant el sistema penal: noves eines i propostes per a la defensa dels drets humans». La finalitat del projecte ha estat aprofitar la celebració dels quinze anys d'existència de l'observatori per presentar diverses recerques que s'han dut a terme els darrers anys i crear eines per a la protecció dels drets humans. Subvenció excepcional per un import 3.608,60 euros.
- Sistema de registre i comunicació de la violència institucional (SIRECOVI). La finalitat del projecte és la creació i la posada en funcionament del SIRECOVI per crear una eina que s'activarà davant la recepció de notícies sobre casos de violència institucional. Subvenció excepcional per al projecte: import de 24.898,90 euros.

- Irídia, per al desenvolupament del projecte «Els drets civils i llibertats públiques en l'espai públic», amb la finalitat de promoure accions en defensa dels drets civils i les llibertats públiques a la ciutat de Barcelona. Conveni. Import: 30.000 euros.
- Servei d'Orientació Jurídica al Centre d'Internament d'Estrangers de la Zona Franca de Barcelona (SOJ-CIE) (mesos d'octubre, novembre i desembre del 2016), adreçat a persones que es troben retingudes al centre esmentat per orientar-los sobre el contingut i l'abast dels seus drets i deures, presentació de sol·licituds de justícia gratuïta, entre altres. Conveni amb l'ICAB per un import de 7.500 euros.

Normalització del fet religiós

L'Oficina d'Afers Religiosos (OAR) és un servei municipal que, des de la laïcitat, permet tenir un coneixement profund i actualitzat del fenomen religiós a la ciutat a fi de garantir el dret a la llibertat religiosa, amb la voluntat de gestionar amb autoritat democràtica la diversitat de creences presents a la ciutat, facilitar la interacció dels diferents grups religiosos amb el territori, així com afavorir-ne la participació i implicació en el desenvolupament comunitari.

Interlocució i mediació

La primera de les dues funcions principals de l'OAR és exercir la interlocució amb les comunitats religioses en nom de l'Ajuntament, actuar com a referent municipal intern en aquesta matèria i facilitar els processos administratius o convivencials en què estiguin involucrades comunitats religioses.

Relació amb altres àrees, departaments i serveis de l'Ajuntament de Barcelona

Des de diferents departaments, àrees i personal de l'Ajuntament de Barcelona s'envien a l'Oficina d'Afers Religiosos consultes diverses sobre temes relacionats amb les comunitats i les entitats religioses de la ciutat. Enguany s'han elaborat 52 informes i documents per petició del personal de l'Ajuntament de Barcelona pel que fa a:

- Comunitats i entitats religioses: 40,4%
- Celebracions religioses i interreligioses: 23,1%
- Detecció de problemàtiques i situacions conflictives: 9,6%
- Ús d'equipaments i via pública: 11,5%
- Dades estadístiques sobre diversitat religiosa a Barcelona: 15,4%

Mesura de govern sobre la garantia del tracte igualitari a les entitats religioses quant a la realització d'activitats puntuals a l'àmbit públic

La diversitat no és un fenomen nou a Barcelona, però darrerament s'ha accelerat per diversos motius. Els darrers anys hem vist com la diversitat cultural i religiosa és una evidència a la Barcelona: l'any 2015 es van comptabilitzar a Barcelona 513 centres de culte pertanyents a 21 tradicions religioses diferents i actualment ja n'hi ha 542 de 22 tradicions religioses. Aquesta societat heterogènia i plural està afrontant una sèrie de debats en relació amb l'accés de les entitats religioses a l'àmbit públic. Aquesta mesura pretén ser un instrument per proporcionar eines, tant als treba-

lladors municipals com a les entitats religioses i de consciència que duen a terme activitats en l'àmbit públic.

La mesura va ser presentada el 17 d'octubre a l'Ajuntament de Barcelona, pel Sr. Jaume Asens, quart tinent d'alcaldia de Drets de Ciutadania, Transparència i Participació, i la Sra. Lola López, comissionada d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat.

<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/98718>

Relació amb les comunitats i les entitats religioses o de consciència de la ciutat

L'any 2016 a Barcelona s'han comptabilitzat 542 centres de culte a Barcelona de 22 confessions diferents. Actualment, els llocs de culte a la ciutat segons el corrent religiós són:

- Cristianisme catòlic (parròquies i esglésies no parroquials): 44,83%
- Cristianisme evangèlic (esglésies): 34,50%
- Islam (oratoris): 5,35%
- Budisme (centres): 4,61%
- Testimonis Cristians de Jehovà (salons del regne): 2,95%
- Cristianisme ortodox (comunitats): 1,48%
- Hinduisme (centres): 1,11%
- Judaisme (sinagogues): 0,92%
- Església Adventista del Setè Dia (esglésies): 0,92%
- Altres: 3,32%

Normativa de llocs de culte i regularització de centres de culte

El 2016 s'han atès 73 casos relacionats amb consultes, assessoraments i seguiments sobre la regularització de centres de culte a la ciutat. Les entitats i els centres de culte que han rebut suport de l'OAR en diferents nivells sobre la regularització de centres de culte han estat, per confessions:

- Cristianisme evangèlic: 63,01%
- Islam: 21,92%
- Hinduisme: 5,48%
- Judaisme: 2,74%
- Adventisme: 2,74%
- Cristianisme ortodox: 1,37%
- Cristianisme catòlic: 1,37%
- Altres: 1,37%

Suport relatiu a l'ús d'equipaments i la via pública per a actes puntuals

Des de fa uns anys l'ús d'equipaments o l'ocupació de la via pública per comunitats i entitats religioses per a celebracions i activitats relacionades amb la seva confessió ha augmentat i ha anat resultant més complexa, ja sigui per la consolidació de moltes de les comunitats a la ciutat, per les característiques dels espais disponibles a Barcelona o per l'increment de les demandes i la necessitat d'aforaments més grans.

Amb la voluntat de garantir el ple exercici de la llibertat religiosa per part de col·lectius religiosos i una gestió igualitària de les cessions d'espais públics per a activitats de caire extraordinari, l'Ajuntament ha desenvolupat, amb el suport i assessorament de l'OAR, la mesura de govern sobre la garantia del tracte igualitari a les entitats religioses quant a la realització d'activitats puntuals en l'àmbit públic, a través de la qual s'estableixen criteris de ciutat i es clarifiquen els processos per a la sol·licitud i la cessió d'equipaments i via pública a les entitats religioses.

Al llarg d'aquest any 2016 s'han rebut 121 sol·licituds o demandes per a l'ús d'equipaments i l'ocupació de via pública.

Inscripcions al registre d'entitats religioses del Ministeri de Justícia (RER) o al registre d'associacions de la Generalitat de Catalunya

L'Oficina d'Afers Religiosos atén tota comunitat o entitat religiosa que vol inscriure's al registre d'entitats religioses del Ministeri de Justícia (RER). També informa i deriva totes les entitats interessades al registre d'associacions de la Generalitat de Catalunya. És un pas important per a la constitució d'una comunitat o entitat religiosa com a persona jurídica per poder demanar subvencions, per establir-se com a col·lectiu a la ciutat de Barcelona i per accedir a una sèrie de serveis de l'Ajuntament. L'any 2016 es van rebre divuit peticions per aquest motiu.

Altres assessoraments

A l'Oficina d'Afers Religiosos es reben peticions d'informació i assessorament d'altres departaments de l'Ajuntament de Barcelona, d'altres institucions i administracions públiques, de les mateixes comunitats i entitats religioses, d'investigadors, d'estudiants, de grups polítics, etcètera. L'any 2016 s'han rebut 215 sol·licituds d'assessorament i informació sobre temes diferents dels esmentats fins ara, i que es poden agrupar en cinc grans blocs:

- Comunitats religioses concretes: 30,95%
- Estadístiques de l'àmbit religiós a Barcelona: 20,00%
- Consulta política: 19,52%
- Informació per a treball d'investigació: 13,33%
- Diversitat religiosa, llibertat religiosa, laïcitat: 11,90%
- Publicacions: 4,29%
- Mitjans de comunicació: 2,38%

Informació, formació i diàleg

La segona de les dues funcions principals de l'OAR és ser un referent actiu en tot el que tingui a veure amb el coneixement, el respecte i la convivència de la diversitat religiosa present a la ciutat.

Informació

Al llarg d'aquest 2016 s'ha estat gestant un web nou, propi de l'OAR, que veurà la llum el 2017, amb més recursos, articles d'informació, enllaços, promoció de cursos, etcètera, i amb més material de consulta relacionat amb l'àmbit religiós. També es podran visualitzar activitats i propostes que es duen a terme des de l'Ajuntament de Barcelona.

Enguany, s'ha continuat el projecte d'actualització de les dades d'entitats religioses i els llocs de culte del directori de l'Ajuntament de Barcelona. La base de dades ASIA ha estat i continua sent validada, verificada i actualitzada pels tècnics i les tècniques de l'oficina amb la finalitat d'aconseguir les màximes dades possibles de cadascuna de les entitats religioses o els llocs de culte, així com perquè l'usuari del O10, o que fa la consulta a través del lloc web de l'Ajuntament, pugui obtenir dades sempre actualitzades. L'any 2016 l'OAR han fet 618 actualitzacions de registres d'entitats i comunitats religioses de la ciutat de Barcelona.

Formació i diàleg

L'OAR ha liderat o col·laborat en diverses iniciatives orientades a facilitar un millor coneixement i respecte de la diversitat religiosa present a Barcelona, com ara conferències o visites a llocs de culte. També impulsa i dona suport a iniciatives de diàleg interreligiós, com ara taules rodones, actes interreligiosos o plataformes de barri que agrupen diverses confessions.

Activitats de l'Oficina d'Afers Religiosos (OAR)

- Unitat didàctica: «Llocs de culte, espais per descobrir». Durant l'any 2016 s'han fet visites amb 589 alumnes.
- Col·laboració en l'organització de visites a centres de culte a l'Espai.
- Avinyó (pla Barcelona Interculturalitat).
- Presentació d'Un Món de Festes. Calendari Interreligiós 2016 de l'associació.
- Unesco per al Diàleg Interreligiós.
- Taller: «Obligacions fiscals a les associacions i lleis de transparència», a càrrec de Torre Jussana. S'han dut a terme dues edicions del taller amb un gran èxit d'acollida; una primera al març i la segona a l'octubre, amb l'assistència d'unes 40 persones a cada sessió.
- Xerrada: «Tasca social amb persones sense llar». La xerrada va tenir lloc el dia 1 de juny a l'Oficina d'Afers Religiosos amb la presència d'unes 25 persones de diverses entitats religioses de Barcelona que dediquen part de la seva tasca social al col·lectiu sense llar.
- Curs de formació: Minories religioses a Barcelona, una aproximació a la gestió de la diversitat religiosa des de l'àmbit local. L'acollida per part del personal de l'Ajuntament ha estat molt positiva: hi van assistir 43 persones de diferents departaments, àrees i serveis.
- Sessió informativa sobre la convocatòria de subvencions per a l'arranjament i adequació de locals de culte 2016.
- Elaboració i presentació de la guia lingüística de la plataforma per la llengua per a la comunitat islàmica i de parla wòlof de Catalunya.

Activitats organitzades a petició d'una altra entitat o comunitat

- Xerrada sobre l'OAR a un grup de dones pakistaneses del programa «De veí a veí» de l'Associació Cordill.
- Xerrada sobre religions, diversitat i convivència a la parròquia del Sant Àngel Custodi.

- Sessions informatives sobre la tasca de l'OAR a un grup de llicenciats en dret d'Alemanya.
- Sessió formativa sobre diversitat cultural i religiosa a caps de projecte del Pla de barris de l'Ajuntament de Barcelona.
- Sessió sobre islam a personal de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua - CAL.
- Taller sobre equipaments i espais municipals de la ciutat, per fer peticions d'espai, a membres del projecte Annisa.

Visibilització i apoderament del poble gitano

Estratègia local amb el poble gitano

El Consell Municipal del Poble Gitano va sol·licitar que es dissenyés una estratègia per promoure accions a favor de la cultura gitana, combatre el racisme, la discriminació i estimular la participació de la mateixa població per ser conscients de la seva situació i poder aconseguir una situació normalitzada, en drets i deures, com la resta de la població.

Es va elaborar tenint en compte els criteris europeus, espanyols i de la Generalitat de Catalunya; és a dir, els quatre àmbits d'actuació: educació, ocupació, salut i habitatge. La nostra direcció va decidir incorporar-hi dos àmbits més de manera transversal, cultura i gènere, ja que no es pot entendre la seva situació sense tenir en compte els trets culturals i el rol de la dona gitana com a agent de canvi i transmissora de tots aquests valors i de l'estructura organitzativa i social.

L'estratègia consta de 88 accions distribuïdes de la manera següent:

- 23 d'educació, formal i no formal.
- 13 d'ocupació.
- 7 de salut.
- 7 d'habitatge i espai públic.
- 11 de coordinacions a escala municipal, Generalitat i europea.
- 7 de formació i informació a la població en general i als professionals.
- 20 de cultura, suport a les entitats, apoderament i visibilització.

No va ser fins a un any més tard que s'aprovés que es va decidir engegar-la i començar-ne el desplegament. Es va començar a treballar sense tenir pressupost. El juny del 2016 es va poder garantir un suport econòmic de 420.700 euros que assegurava el desenvolupament de moltes de les accions.

Àmbit	Districte	Import
Educació	Sant Martí, Sant Andreu, Nou Barris, Sants-Montjuïc, Gràcia	261.000
Ocupació	Principalment a Sant Martí, Sant Andreu i Nou Barris, però és a l'abast de tota la ciutat	60.000
Gènere	Principalment a Sant Martí, Sant Andreu i Nou Barris, però és a l'abast de tota la ciutat	13.500
Joves	Principalment a Sant Andreu i Nou Barris però és a l'abast de tota la ciutat	17.200

Cultura	Tota la ciutat	27.000
Metodologia	Tota la ciutat	42.000
Total		420.700

En un període inferior a un any s'han pogut consolidar 19 accions i iniciar-ne 26 més. No s'han iniciat 39 accions i en queden quatre que, per la seva complexitat, formen part dels tres nivells anteriors.

Consell Municipal del Poble Gitano

El CMPG passa a dependre de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat l'abril del 2016 i, des d'aleshores, s'han dut a terme les activitats següents:

- *Sessions:*
 - 3 sessions de comissió permanent.
 - 2 sessions plenàries.
 - Grups de treball; tres sessions de treball amb la col·laboració de la Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització
 - Grup de treball per la Diada de 8 d'abril.
 - Sessió de treball per la preparació del dia 30 de novembre, trobada amb l'alcaldeessa i sessió plenària del CMPG.
- *Activitats:*
 - Lliurament de premis del concurs de fotografia de l'edició de la Diada del 8 d'abril de 2016.
 - Sessió de treball amb joves europeus el 9 de juny.

Plena ciutadania

Consell Municipal d'Immigració de Barcelona

Pel que fa a funcionament intern, s'estan establint mecanismes que volen afavorir la participació interna de les entitats i el coneixement mutu. D'una banda, la posada en funcionament de dues comissions de treball, la de Comunicació i la de Participació. La primera s'ha encarregat d'elaborar un butlletí digital gestionat per les mateixes entitats per facilitar la comunicació entre elles i el coneixement mutu. La segona, la de Participació, ha deixat de banda l'activitat a causa de la multiplicitat d'espais per definir i afavorir la participació des de l'Ajuntament.

Durant aquest 2016 s'han fet:

- Dues sessions plenàries.
- Sis comissions permanents.
- Dues comissions d'urgència.

S'han rebut les adhesions del Consell Municipal de Cooperació al Desenvolupament i el Consell Municipal de Benestar Social.

Pla de treball 2016-2019 del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona (CMIB)

El febrer del 2016 es va començar l'elaboració **del Pla de treball 2016-2019 del Consell Municipal d'Immigració de Barcelona (CMIB)**, amb una metodologia participativa i que habilitava diferents canals per facilitar la implicació de les entitats. Aquest document marca línies de treball, objectius i accions que han de guiar la tasca del consell dels propers anys. L'impuls a l'eix de plena ciutadania és un dels elements rellevants d'aquest pla.

- Seguiment del Pla de treball del CMIB: <http://novaciutadania.cat/pdt/>

Comissió d'Opinió d'Urgència (COU)

En aquest mateix sentit, prioritzar la línia dels drets, s'ha treballat des de la Comissió d'Opinió d'Urgència (COU). Durant el primer quadrimestre del 2016 la tasca es va centrar en l'actualització i la difusió, per part de la secretaria, del contingut dels comunicats elaborats a finals del 2015:

- Manifest del CMIB i les entitats de la Xarxa d'Acollida de Persones Immigrades en relació amb el procediment de concessió de la nacionalitat espanyola per residència. 30 de novembre de 2015. Reunió amb l'ICAB (Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona) i enviament del manifest al Ministeri de Justícia.
- Comunicat del CMIB sobre la situació de col·lapse de les cites prèvies a l'Oficina d'Estrangeria per obtenir el TIE i per fer la sol·licitud d'asil. Es convoca una reunió amb la Subdelegació del Govern i l'Oficina d'Estrangeria per afrontar la situació.

En el segon quadrimestre s'han fet els comunicats següents:

- 19 maig: s'elabora el text de la declaració institucional pel reconeixement del dret a vot. Es du a terme una roda i nota de premsa (27 de maig) amb la presentació i l'aprovació en plenari municipal.
- 26 juliol: Manifest del CMIB pel tancament del CIE de Zona Franca. En data 25 d'octubre, s'actualitza el manifest i se'n fa difusió a través del web municipal, Twitter, etcètera.

Trobada d'Entitats del CMIB

Pel que fa al reconeixement de la diversitat, un dels actes centrals del consell és la **Trobada d'Entitats del CMIB**, que va tenir lloc a finals d'octubre, amb la participació de 37 entitats i una assistència aproximada d'unes 9.500 persones.

La Trobada d'Entitats és un recurs més en la construcció d'una ciutat plural, cohesionada i participativa. Aquesta construcció s'ha de fer teixint vincles d'interrelació i de convivència a través d'espais comuns en els quals participi tota la ciutadania, independentment del seu origen.

Com cada any, el consell tria una temàtica per treballar, la qual també es protagonista de la trobada. Enguany, s'ha centrat en les estratègies econòmiques i laborals des d'una perspectiva de diversitat. Aquesta temàtica ha estat l'eix entorn del qual s'han dut a terme algunes de les activitats que s'han organitzat.

Dia Mundial de les Persones Refugiades

Amb motiu del **Dia Mundial de les Persones Refugiades** el 20 de juny, conjuntament amb entitats que treballen en matèria de refugi i asil a Barcelona, vam organitzar un acte reivindicatiu i de reconeixement de les persones que pateixen aquesta situació i de la tasca que fan les entitats

que els donen suport. El 2016 es va avançar en la incorporació de nous elements que facilitaven l'apropament d'aquesta realitat a tota la ciutadania en general.

L'estructura de l'acte es va dividir en dos espais que diferenciaven, d'una banda, l'acte institucional (Ajuntament de Barcelona i Saló de Cent) i, de l'altra, el reivindicatiu (avinguda de la Catedral).

8a edició del premi Consell Municipal d'Immigració

A finals de desembre va tenir lloc la **8a edició del premi Consell Municipal d'Immigració**, que va néixer amb la finalitat de reconèixer la feina duta a terme per una entitat o un projecte en l'àmbit de la immigració. El 2016 les propostes que es presentaven havien de ser estratègies econòmiques i laborals des d'una perspectiva de diversitat.

L'acte de lliurament es va fer el dimarts dia 20 de desembre, a les 18.00 h, a la Sala Martí l'Humà (Museu d'Història de la Ciutat - plaça del Rei) i el va presidir la comissionada d'Immigració i Diversitat, la Sra. Lola López.

Van assistir-hi 46 persones, moltes de les quals representants de les entitats que havien presentat propostes i de les entitats membres del consell.

Les 67 propostes del CMIB

En el període de gener a abril es van dur a terme cinc sessions del grup jurídic per actualitzar i revisar el contingut del document de les 67 Propostes del CMIB: propostes per afavorir la inclusió de les persones immigrades dins el marc de la Llei d'estrangeria.

Hi van participar vuit entitats amb set juristes experts. Les sessions van tenir com a objectiu dur a terme una actualització de tots els continguts i les accions desenvolupades a partir de la difusió del document, així com la revisió del mateix document a escala normativa i de desenvolupament.

Es va elaborar un document a partir d'una aplicació digital que permet actualitzar-lo de manera permanent.

El contingut va patir canvis en el redactat de les propostes, les argumentacions, els agents implicats i les normatives segons les reunions mantingudes amb els departaments implicats, i es van incloure noves normatives i l'assoliment d'acords. També va donar informació de les propostes assolides, pendents i les que s'han reformulat.

El document es va presentar a la sessió plenària del CMIB el 10 de maig de 2016.

El 19 de desembre es va convocar una roda de premsa per fer difusió de l'actualització del document i de la implicació institucional en l'impuls per assolir les propostes.

Subvencions

En la convocatòria de subvencions ordinàries del 2016, la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat va atorgar les subvencions següents:

Drets de Ciutadania		
Línia	Atorgades	Import (euros)
Promoció, foment i defensa dels drets humans. Coneixement i sensibilització dels drets i els deures de la ciutadania	50	122.170
Dret a no ser discriminat per cap motiu de gènere, raça, ètnia o origen, pensament i consciència	17	41.350
Noves realitats socials: drets emergents	9	23.080
Total	76	186.600

Promoció de la convivència i la interculturalitat		
Línia	Atorgades	Import (euros)
Accions específiques en l'àmbit educatiu i de la formació	29	110.500
Accions en l'àmbit de la participació	23	78.000
Accions per promoure la interculturalitat	62	207.500
Total	114	396.000

Afers Religiosos		
Línia	Atorgades	Import (euros)
Contribució al coneixement del fet religiós	19	39.750
Celebració de festes i actes religiosos	14	23.850
Total	33	63.600

La convocatòria de subvencions per a l'arranjament i l'adequació de locals de culte 2016 de l'Ajuntament de Barcelona es va obrir del dia 8 de novembre al 7 de desembre. S'han presentat 26 sol·licituds. Les resolucions d'aquesta convocatòria es publicaran a l'inici del 2017.

Altres actuacions: Lluita de Barcelona contra la impunitat franquista

Barcelona és una ciutat compromesa amb les llibertats i la memòria. Des de la Tinència d'Alcaldia, una de les línies estratègiques ha estat la defensa de la veritat, la justícia i la reparació. Defensem el principi de justícia universal, segons el qual tots els tribunals nacionals de qualsevol país del món tenen la responsabilitat i la competència per perseguir i jutjar els qui hagin comès crims contra la humanitat. Barcelona, com a ciutat bombardejada, i els seus veïns que van patir la dictadura franquista, demanen polítiques de reparació com a víctimes que van ser. Des d'aquesta perspectiva, hem desenvolupat les accions següents.

D'on venim. Antecedents des de l'entrada del govern fins a l'abril del 2017

- **Querella italiana i querella argentina.** Des que l'equip de govern va entrar a l'Ajuntament s'ha donat suport a dues querelles que es van anunciar el novembre del 2015. Una es va presentar en el jutjat número 1 de Buenos Aires (Argentina) pels crims del franquisme comesos a la ciutat.

Igualment, es va donar suport a la querella presentada per l'Associació Altraltalia contra els bombardejos aeris soferts a Barcelona entre els anys 1937 i 1939.

- **Fundació de la Xarxa de Ciutats contra la Impunitat Franquista.** El mes d'octubre del 2016 es va fer un pas més per formalitzar un acord municipalista entre ciutats per fundar la Xarxa de Ciutats contra la Impunitat Franquista, amb altres municipis com Pamplona, la Corunya, Cadis, Saragossa, Rivas o Vitòria. Aquesta acció la liderava la societat civil —amb la Coordinadora Estatal de la Querella Argentina (CEAQUA) al capdavant— que ha vist en l'onada de canvi municipalista, en les darreres eleccions municipals, una finestra d'oportunitat per avançar en la lluita contra la impunitat franquista. València està a punt d'entrar-hi i l'Ajuntament de Barcelona està treballant perquè Madrid hi pugui ser present com a «observadora».
- **Cooperació amb ciutats bombardejades.** El govern de la ciutat també ha assumit el compromís de cooperar i assessorar ciutats que vulguin emprendre accions similars a les de Barcelona pel que fa a una memòria compartida com la dels bombardejos, com és el cas de Durango. El dia 24 de març se segella el conveni d'amistat i cooperació amb aquesta ciutat del País Basc, i també s'està conversant amb ciutats com Guernica, Elgeta, Elorrio, Otxandio.
- **Moció aprovada en plenari.** Una de les reivindicacions principals de la Coordinadora Estatal de la Querella Argentina (CEAQUA), i que figura també entre els acords dels estatuts de la xarxa de ciutats, és promoure la presentació de querelles criminals per part dels ajuntaments davant els jutjats competents. En el nostre cas, els jutjats de Barcelona. Una demanda que a casa nostra ha pres forma a través d'una petició formal de setze entitats memorialistes catalanes, que avalen la petició matriu de CEAQUA. La moció s'aprova en el plenari del 31 de març de 2017, amb els vots favorables de tots els grups menys PP i C's.
- **Cas Puig Antich i litigi estratègic.** En el marc d'aquest compromís, el govern municipal elabora una estratègia pròpia: la del litigi estratègic, orientat sobretot a l'època del tardofranquisme. En lloc d'obrir una causa general (com el cas de Pamplona), Barcelona se centra en uns casos concrets (com Vitòria) per concentrar tota la força en accions guanyadores. El cas escollit des de Barcelona és el de Salvador Puig Antich, i assenyala en una querella l'advocat, encara en actiu, Carlos Rey.

Cap a on anem? Accions fins que s'acabi el mandat

- **Comissió d'avaluació.** S'està estudiant la constitució d'una comissió de la veritat i d'avaluació que permeti obrir una via indemnitzatòria a les víctimes. Ara per ara s'està analitzant jurídicament quina norma avalaria l'Ajuntament per poder disposar d'aquest organisme, que tindria els seus propis estatuts i un funcionament autònom. La idea s'inspira en les experiències del Govern basc sobre les víctimes del terrorisme i de l'oficina d'atenció a les víctimes de l'Ajuntament de Pamplona.
- Amb la intenció d'avançar cap aquest objectiu, s'ha encarregat un estudi a un historiador, Javier Tèbar, sobre les persones represaliades durant el tardofranquisme i la transició a la democràcia. Barcelona, 1960-1979.
- **Litigi estratègic, més enllà de Puig Antich.** Després del cas de Puig Antich, hi ha la voluntat de portar més casos emblemàtics als tribunals. Ara per ara, s'està construint un equip de treball, format per personal municipal, historiadors i juristes, per detectar nous casos de crims i tortures del tardofranquisme. Les entitats memorialistes i els grups pressionen perquè les accions de Barcelona no s'acabin amb el cas Puig Antich.

- **II Jornada de la Xarxa de Ciutats contra la Impunitat.** Després de la primera trobada a Pamplona, on es va fundar la xarxa, es vol agafar el relleu a Barcelona amb una jornada liderada per l'Ajuntament que serveixi per exposar els avenços de cada ciutat. L'aposta consisteix a aprofitar la jornada per obrir un debat jurídic sobre les diferents vies existents per portar el franquisme als tribunals. Un dels objectius és que Barcelona pugui anunciar en el marc d'aquestes jornades la posada en marxa d'una comissió d'avaluació.
- **Seguiment i acompanyament de les causes obertes.** La lluita contra la impunitat franquista és una croada lenta i difícil. Els serveis jurídics consistorials estan pendents de qualsevol avenç en alguna de les causes obertes per donar-hi rellevància en l'àmbit polític i fer-se'n ressò als mitjans de comunicació.

Indicadors de producció dels serveis

	2015	2016
Oficina per la No-discriminació (OND)		
Situacions ateses	1.533	1.494
Expedients oberts per vulneració de drets	305	263
Persones que han rebut formació	613	496
Oficina d'Afers Religiosos (OAR)		
Actes de difusió i sensibilització	226	145
Demandes d'informació ateses	155	215
Accions de suport i acompanyament	484	516

■ Perspectives de futur per al 2017

Entre els reptes més rellevants del 2017, volem destacar els següents:

- Posada en marxa de la nova OND com a servei municipal de lluita contra la discriminació, amb l'elaboració d'una mesura de govern i l'obertura d'un centre de recursos en drets humans com a espai de referència a la ciutat de formació, sensibilització i assessorament en drets humans.
- Actualització del programa Barcelona Intercultural, per adaptar-lo al nou context de la ciutat, on la interculturalitat va molt més enllà del fet migratori i passa a parlar de veïns i veïnes de la ciutat i de diversitat cultural i religiosa.
- Transversalització de la interculturalitat i de la perspectiva de drets humans a l'interior de l'Ajuntament, amb el desplegament del Pla de formació en drets humans i diversitat, i l'aplicació de les diferents guies i metodologies dels nostres dos enfocaments, amb un treball braç a braç amb els districtes.
- Consolidació del relat de #BCNvsOdi com el concepte que emmarca totes les polítiques de la direcció en l'objectiu temàtic de lluita contra l'odi i la discriminació, i que vehicula les mesures contra el racisme.
- Desplegament efectiu de polítiques de promoció i valoració de la cultura i la història gitanes, a través de l'estratègia local amb el poble gitano i altres instruments.
- Seguiment i desenvolupament de les mesures de govern aprovades el 2016, en concret la de tracte igualitari a entitats religioses i el Pla de lluita contra la islamofòbia.

Direcció de Serveis d'Acció Comunitària

La Direcció d'Acció Comunitària té una missió triple:

- **Construir una política pública municipal d'AC**

L'acció comunitària no comença de zero a la ciutat amb la creació de la DSAC. Existeixen i han existit a les diverses àrees i als territoris moltes experiències i projectes amb aquesta vocació, però s'ha tractat de dispositius de suport molt dispersos, de vegades incoherents o amb visions contradictòries respecte a objectius i metodologies. El que es pretén és passar d'aquesta situació a la construcció d'una política pública d'acció comunitària que sigui capaç d'aixoplugar aquesta dispersió sota un únic paraigua conceptual i estratègic.

La direcció no té l'encàrrec de dirigir directament el conjunt de les actuacions municipals que portin l'etiqueta «comunitària» (seria impossible, per altra banda); sinó que ha de dotar aquest conjunt d'actuacions, disperses per totes les àrees i els sectors municipals, d'un marc comú que els faciliti un desplegament coherent d'acord amb aquest marc, així com els suports o acompanyaments que calguin.

- **Col·laborar amb la resta d'àrees i sectors per desenvolupar l'AC a la ciutat**

Més enllà del marc comú, calen col·laboracions directes en projectes concrets amb les diverses àrees i districtes per fer possible el desplegament de la política d'AC.

- **Desplegar encàrrecs propis específics**

La DSAC no es caracteritza per la seva «musculatura pressupostària», ni té la «titularitat» dels recursos públics que ha de mobilitzar la política d'AC, però manté en cartera alguns encàrrecs específics que es poden seguir amb detall en l'apartat d'activitats d'aquesta memòria.

Els encàrrecs específics del servei tenen a veure amb una estratègia de desenvolupament de l'AC a través de tres pivots centrals:

- Els equipaments de proximitat com a motors de l'AC.
- L'enfortiment de projectes associatius.
- La dimensió comunitària dels serveis de la política social.

■ Context

Amb la nova legislatura 2015-2019 es crea, per primer cop en l'organigrama municipal, la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària; d'ara endavant, Servei d'Acció Comunitària (SAC). Es tracta d'un servei que neix, a més, sense la dotació de personal i comandaments que es preveuen al nou organigrama municipal: **L'any 2016 ha estat un any de «creació del servei», tant des del punt**

de vista de la dotació de personal, com de la construcció del projecte (missió, encàrrecs, organització interna, etcètera).

De fet, a començaments del 2016 tot el personal és «nou al servei», també les persones que ja hi estaven assignades i fa temps que són a la casa, ja que l'assignació de personal al nou SAC es fa a partir de la suma de professionals provinents d'altres serveis. En concret, es crea el Departament d'Associacionisme i Iniciatives Ciutadanes a partir d'un nucli de professionals provinents de l'antiga Direcció de Participació i Associacionisme, i s'adscriu al SAC el Departament d'Acció Comunitària, ja existent, però molt vinculat, en el moment de constituir-se, a l'àmbit de les polítiques socials (immigració, serveis socials, etcètera).

El març del 2016 s'incorpora el director del servei; al maig, la cap del Departament d'Associacionisme; al juny, la cap del Departament d'Equipaments de Proximitat. Entremig, es convoquen algunes places per cobrir vacants, i algunes tècniques originàriament assignades al servei acaben en altres departaments mitjançant els concursos de trasllat. Ha estat un any amb molt moviment de personal, que s'espera que continuï, de forma més lleu, durant la primera part del 2017.

La realitat d'un servei «en construcció» ha afectat el desenvolupament de l'encàrrec, que també calia construir de nou. L'octubre del 2016 es va presentar públicament el **marc conceptual, estratègic i operatiu** que dibuixa aquest encàrrec, en què s'apunten les línies principals de treball. Es comencen a desplegar nous projectes estratègics inspirats en aquest marc i l'equip comença a treballar en la redacció d'una mesura de govern per presentar-la la primavera de l'any 2017.

■ Recursos humans

L'equip humà de la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària durant l'any 2016 s'ha distribuït entre tres departaments. La direcció, pròpiament dita, disposa del director i una tècnica.

El Departament d'Acció Comunitària està format per la cap de departament, dues persones tècniques i una persona de suport. El Departament de la Xarxa d'Equipaments de Proximitat està format per la cap de departament i dues persones tècniques. El Departament d'Associacionisme i Iniciativa Ciutadana està format per la cap de departament i tres persones tècniques; mentre que a Torre Jussana - Centre de Suport a les Associacions, hi treballen la codirectora de l'equipament, una persona tècnica i una persona de suport.

■ Recursos econòmics

Pressupost inicial 2016	
Capítols de despesa	Euros
Béns corrents i serveis	1.062.028,50
Transferències corrents	1.176.278,40

■ Activitats

L'activitat del SAC s'estructura en cinc línies de treball que expliquem a continuació. En cadascuna es defineix l'objectiu, s'anomenen els projectes, les dades que els expliquen i, finalment, se'n fa una valoració (evolució, resultats).

Línia 1: Suport a l'associacionisme

Objectiu

Organitzar i impulsar l'estratègia de suport a l'associacionisme. Aquesta estratègia se centra en tres dispositius fonamentals: les subvencions a entitats i el seu seguiment; l'organització d'activitats de visibilització i reconeixement de les associacions, en especial l'organització de l'Associa't a la Festa per la Mercè, i la facilitació de suport específic a projectes associatius.

Subvencions i convenis: organització convocatòria, criteris i avaluació de projectes. Seguiment de convenis i subvencions

	Acció comunitària	Associacionisme
Presentades	49	182
Aprovades	26	128
Denegades	19	54
Import total	99.950 euros	234.000 euros

S'han començat a fer canvis en els criteris de la convocatòria. S'ha desplegat una nova metodologia de valoració. S'ha fet el seguiment, l'acompanyament i la facilitació als projectes associatius presentats a la convocatòria de subvencions i convenis. S'ha efectuat la detecció o la identificació de projectes singulars, d'acord amb les línies estratègiques de la Direcció d'AC.

Seguiment, acompanyament i facilitació de projectes a les entitats

S'ha fet acompanyament a dotze entitats de manera directa i individualitzada.

Segons les demandes sobre el projecte associatiu de diferents entitats o a partir de la detecció de projectes d'interès pel que fa a l'àmbit d'acció comunitària, s'ha dut a terme suport i acompanyament en diferents modalitats (formació, gestió, treball en xarxa, etcètera).

Associa't

S'han fet 209 sol·licituds d'activitats registrades a l'aplicatiu. 160 entitats participants. 193 activitats coproduïdes amb entitats a la plaça de Catalunya els dies 24 i 25 de setembre.

S'ha canviat de model a les activitats de la Mercè: s'ha passat de la Mostra d'Entitats a Associa't a la Festa, activitats 100% coproduïdes amb les entitats. L'objectiu era oferir una proposta lúdica i festiva basada en activitats organitzades per les associacions barcelonines per donar a conèixer la seva acció comunitària de millora de les condicions de vida de les persones i dels barris de la ciutat de manera vivencial i atractiva.

Revisió i seguiment del Pla de suport a les associacions

El Pla de suport a les associacions es va elaborar al final del mandat polític anterior i no es va arribar a desplegar. Algunes accions sí que s'han portat a terme.

Des de finals del 2016 s'està treballant en la revisió de dades, la valoració i la redefinició d'aquest pla de suport.

Conveni i seguiment de Torre Jussana

S'ha fet acompanyament en la definició del projecte i la governança. El 2017 està previst que comenci la gestió cívica i associativa, a càrrec del CAB, del nou espai Torre Jussana.

S'ha iniciat un procés de reconversió per passar de la cogestió de l'equipament Torre Jussana a la gestió cívica. S'ha fet una definició de l'espai de seguiment de Torre Jussana.

Coordinació o treball conjunt amb àrees, àmbits (eix Besòs, BCN Activa, direcció innovació, etcètera) sobre suport a entitats

S'ha fet treball conjunt o bé de coordinació per projectes, amb assessorament sobre l'àmbit d'associacionisme, definició de criteris en els diversos àmbits d'intervenció o processos (convocatòries, plans ocupació, etcètera).

S'ha seguit una línia de continuïtat amb els espais i els processos iniciats.

Projecte «Associa't a la comunicació, enfortim l'AC»

Aquest projecte es va començar a dissenyar el segon semestre del 2016, amb l'objectiu de desenvolupar-lo durant el 2017.

En el context de l'«Associa't» s'ha valorat positivament donar suport a les entitats en l'àmbit de la comunicació participativa i comunitària.

Línia 2: Observatori de la realitat comunitària i associativa

Objectiu

Organitzar i impulsar l'estratègia de generació i difusió de coneixement a l'entorn de la realitat comunitària i associativa, així com de les polítiques, projectes i propostes d'intervenció.

Fitxer d'entitats

Al llarg del 2016 s'ha treballat en el disseny del nou aplicatiu del Fitxer General d'Entitats Ciutadanes (FGEC). El seu desplegament està previst per al 2017. Es prepara el desplegament participat del nou aplicatiu FGEC als districtes i les àrees.

Estudi i coneixement de la realitat comunitària i associativa de la ciutat

- Inici del procés d'avaluació de nou casals de barri.

- Creació de grups de treball sobre SCPS.
- Barri Vallcarca, exploració comunitària.
- Experiència sobre autoorganització al barri de la Verneda.
- Estudi escola-comunitat.
- Estudi pilot sobre transparència a partir d'una mostra d'entitats i els seus webs.

Es considera necessària la consolidació i la continuïtat d'aquest projecte el 2017.

Formació-jornades

- Jornada sobre acció comunitària.
- Energies comunitàries.
- Es comença a treballar en sessions de suport i treball amb el districtes.
- Assessorament i formació de Torre Jussana.

Es considera necessària la consolidació i la continuïtat d'aquest projecte el 2017.

Circuit d'actuació dels grups de manipulació psicològica (GPM)

S'han fet dues trobades amb serveis i entitats per començar a definir un possible circuit de detecció de GMP: Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana, Departament d'Afers Religiosos, Immigració, Torre Jussana, Generalitat, etcètera. Atès el grau d'interès per als serveis implicats, es valora la continuïtat en el disseny d'un espai de treball o circuit d'actuació.

Fons documental, publicacions

- Document marc conceptual: «Cap a una política pública d'acció comunitària».
- Publicacions derivades dels encàrrecs i estudis.
- Dos «Útils pràctics» de Torre Jussana.

Es considera necessària la consolidació i la continuïtat d'aquest projecte el 2017.

Línia 3: Els equipaments de proximitat com a motors de l'acció comunitària

Objectiu

Definir la metodologia i l'estratègia per fer dels equipaments de proximitat espais de vertebració de la comunitat i de reforç de projectes associatius. Constituir i alimentar la Xarxa de Casals de Barri, i donar suport tècnic i metodològic específicament als casals de barri.

Xarxa de Casals de Barri

Dinamitzar i impulsar la creació de la Xarxa de Casals de Barri amb les tècniques referents dels districtes i les reunions de casals.

S'han dut a terme tres reunions preparatòries amb els districtes per coordinar les sessions amb els 32 casals.

Formació: elaborar la diagnosi i el calendari de propostes formatives a mida per a persones gestores dels casals segons les necessitats detectades.

Visibilitzar els casals: pàgina web i suport en la comunicació d'activitats i projectes a través dels mecanismes municipals.

El treball amb els casals per a la construcció de la Xarxa de Casals de Barri s'ha marcat dos objectius:

- Potenciar el paper dels casals com a constructors de comunitat.
- Reforçar la funció facilitadora del servei d'Acció Comunitària als districtes i casals.

El pla de formació es desenvoluparà al llarg del 2017.

Dispositius de suport tècnic i metodològic als casals de barri

Indicadors

Iniciar el procés de creació d'indicadors dels casals de barri amb la comissió de treball formada per tres gestores de casals (Harmonia, Toni i Guida i Font d'en Fargues), tres referents de districte (Sant Andreu, Sant Martí i Gràcia) i amb el suport del Departament de Recerca i Planificació de DS.

Anàlisi de casos i avaluació dels casals

S'inicia el procés d'anàlisi en nou casals de la ciutat tenint en compte tres variables:

- Sistema de gestió.
- Nivell socioeconòmic del barri.
- Existència de processos comunitaris.

L'estudi es du a terme als casals de Vila Olímpica, Bac de Roda, la Vinya, el Putxet, el Congrés i els Indians, Folch i Torres, Font d'en Fargues, l'Harmonia i Can Peguera.

Plans d'ocupació

Programa de suport als casals a través de 30 plans ocupació. Realització de la proposta, la gestió, el seguiment i l'avaluació entre el gener i el juny del 2016.

Assessorament i suport als districtes en temes relacionats amb la definició del projecte i la gestió dels casals

Participació en les comissions de seguiment dels convenis i els processos de concurrència pública i d'adjudicació directa. S'ha participat en el procés de concurrència dels districtes de Sants i Sant Martí.

S'ha donat suport a l'elaboració del projecte de casal de barri a través de suport tècnic per a l'impuls i la creació de comissions de participació per a vuit casals de barri de Sant Martí.

S'ha donat suport tècnic a l'elaboració d'un projecte comunitari per al Casal de **Verdum**. S'ha iniciat el procés amb el Districte i les entitats.

S'ha donat suport a la construcció d'una estratègia comunitària al **barri de Sant Antoni**. S'ha iniciat el procés de treball.

S'ha creat un equip de tècnics per donar suport en el disseny dels projectes de casals de barri a sol·licitud dels districtes. Aquest procés s'ha materialitzat en el desenvolupament d'una eina per recollir-los durant l'any 2017. Al final del procés, la valoració dels districtes i els casals va ser molt positiva.

El procés s'ha acabat el desembre del 2016. Aquest procés es concretarà al llarg del primer semestre del 2017.

Estratègia de formació de comunitats des dels equipaments de proximitat

S'ha iniciat el procés en fase pilot de creació de la metodologia per fer dels casals de barri equipaments llançadora de projectes comunitaris, amb la participació dels casals de Can Travi, Besòs, Espai Antoni Miró Peris, Vallbona, Torre Baró i CC Zona Nord i les tècniques referents dels districtes corresponents.

S'ha dut a terme la primera fase de diagnosi real.

Aquest procés ha de concloure amb una guia metodològica per fer dels casals, tal com s'ha esmentat anteriorment, equipaments llançadora de projectes comunitaris.

Pla d'accessibilitat tecnològica dels casals de barri (web dels casals i altres)

Pel que fa a visualització i la comunicació, creació del web comú dels casals de Barcelona:

- Seguiment de cada casal per facilitar l'elaboració de la informació i la sistematització de les activitats dels casals.
- Seguiment personalitzat per sistematitzar els projectes i les activitats comunitàries impulsades des dels casals.

S'ha impartit un curs d'accessibilitat i seguretat per a les persones gestores de casals. Hi han assistit divuit persones de diversos casals.

S'ha iniciat l'estudi de l'accessibilitat tecnològica dels casals de barri, conjuntament amb l'IMI, per poder elaborar, si escau, un pla de millora i accessibilitat.

Es valora el web com un element de visualització dels casals i que fomenta el sentiment de pertinença a la xarxa. S'ha posat en marxa la proposta de creació de pàgines web pròpies per als casals que no en tenen o que volen canviar-la com a element per reforçar la identitat, el coneixement i el reconeixement del casal al seu barri.

Línia 4: Construcció d'un sistema comunitari de polítiques socials als barris

Objectiu

Acompanyar, facilitar i liderar, quan calgui, l'activació dels equips, els equipaments i els dispositius de la política social als barris (escola, centre de salut i centre de serveis socials, principalment) com a constructors de comunitat. Aportar estratègia i coneixement i dissenyar projectes amb els equips de professionals d'aquests equipaments. Acompanyar i facilitar la participació d'aquests equipaments en els processos comunitaris que es produeixin als barris.

Projectes amb els serveis de la política social als barris

S'han iniciat sessions de treball per elaborar conjuntament una proposta sobre AC amb els serveis de la política social.

Aquest procés s'ha desenvolupat en el marc dels territoris on ja tenen Pla de barris.

Projectes transversals amb àrees (especialment amb l'Àrea de Drets Socials)

S'han fet sessions de treball per elaborar conjuntament una proposta sobre AC amb drets socials. S'han dut a terme sessions amb els referents d'IMSS, INEB i Salut.

Col·laboració i suport al Pla de barris, pel que fa a la construcció del SCPS

S'ha coproduït amb Foment de Ciutat l'estratègia d'acció comunitària dels plans de barri.

Línia 5: Accions comunitàries als barris i relacions amb els districtes

Objectiu

Donar suport als districtes (tècniques de proximitat de les DSPiT) en la tasca de promoció d'accions comunitàries singulars als barris, d'acord amb l'estratègia d'enfortiment comunitari des dels equipaments de proximitat i les entitats. El focus de l'acció es concentra a les zones on no s'apliquen estratègies d'intervenció integral ni hi ha PDC.

Suport a tècnics i tècniques de barri

S'ha donat suport en accions comunitàries a diversos barris:

- La Marina.
- El Coll.
- Vila de Gràcia.
- La Salut.
- Casc Antic.
- El Raval.

S'ha promogut, d'acord amb els estudis i les anàlisis de les accions comunitàries desenvolupades als barris, una proposta metodològica de suport als tècnics de territori.

Seguiment d'experiències comunitàries singulars

Al llarg del 2016 s'ha donat suport en diferents formats i hem fet seguiment i reforç de sis processos o accions comunitàries a diversos barris de Barcelona.

S'ha revisat i sistematitzat el conjunt d'accions comunitàries de barris, i també s'ha valorat, conjuntament amb els districtes, l'inici d'accions noves que es considerin.

Plans Desenvolupament Comunitari (PDC)

S'ha iniciat el procés de consolidació dels Plans Desenvolupament Comunitari.

S'ha millorat el finançament dels Plans Desenvolupament Comunitari.

Al llarg del 2016 s'han iniciat el procés de revisió i consolidació dels Plans Desenvolupament Comunitari:

- Reconversió del Plans Desenvolupament Comunitari de la Trinitat Nova.
- Canvi de Plans Desenvolupament Comunitari a acció comunitària al barri de la Salut.
- Canvi a Pla de barris de Baró de Viver.

■ Reptes del 2017

La idea central dels reptes del 2017 és **consolidar**.

Consolidar el Servei d'Acció Comunitària com a servei referent per a la resta d'àrees i serveis pel que fa al desplegament d'actuacions i projectes amb visió comunitària. Reforçar les aliances i el treball conjunt amb l'Àrea de Drets Socials, amb el Pla de barris i amb Barcelona Activa i el Comissionat d'ECSS.

Consolidar el projecte de les energies comunitàries, com a projecte «paraigua» del SAC, en relació amb l'AC que es desenvolupa a la ciutat i la que es fa des de la mateixa institució municipal.

Consolidar els encàrrecs principals, específics del SAC, començats el 2016:

- Canvi de model a Torre Jussana.
- Associa't a la Festa.
- Renovació d'utilitats del fitxer d'entitats i actualització d'aquest fitxer.
- Grup de treball d'equipaments de proximitat.
- Culminació de la reconversió dels PDC i consolidació dels processos comunitaris als barris.
- Estratègia de formació.
- Construcció de xarxes de processos comunitaris als barris (PDC i altres), de casals de barri, etcètera.

Des del punt de vista estratègic, cal **obrir** determinats camps de treball, o bé continuar-los, encara que es mantinguin encara lluny de la fase de consolidació. Especialment, en referència al desplegament conceptual, estratègic i operatiu del Sistema Comunitari de Polítiques Socials (SCPS) al territori.

Democràcia Activa i Descentralització

Els principis fonamentals de la Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització són produir i facilitar processos, canals i eines per fomentar el paper actiu de tota la ciutadania i el desplegament efectiu de la participació al conjunt del territori. La proposta ha estat construir espais de relació entre institucions i ciutadania situant la iniciativa ciutadana, els mecanismes de decisió directa, l'enfortiment comunitari i els processos de deliberació col·lectiva com a elements centrals.

L'objectiu és la redistribució de recursos (econòmics, polítics, simbòlics, culturals) i un canvi en les relacions de poder per consolidar i garantir la democràcia municipal. Per aconseguir-ho, es preveu avaluar i millorar els òrgans participatius, facilitar processos inclusius, plurals i innovadors, i promoure polítiques i plans que fomentin la iniciativa ciutadana. De manera estructural, es faciliten els processos esmentats donant veu als barris i les persones que tenen menys poder.

Per assolir aquests objectius, s'ha definit una estratègia en un vessant doble. Un d'aquests objectius s'ha centrat en la ciutadania, i l'altre, en el territori. Tots dos s'articulen i són interdependents. D'una banda, s'ha incidit en la democràcia activa en tant que fomenta la iniciativa ciutadana i la democràcia directa. D'altra banda, s'incrementa la descentralització en la mesura que es produeixen processos i mecanismes per donar més poder als barris.

Les eines rectores i amb caràcter territorial per assolir aquests objectius són el **programa Democràcia Activa** i la figura del i la **responsable de Democràcia Activa**. Aquest programa ha comportat la creació del **Comitè Director**, que es reuneix periòdicament amb la resta d'àrees de participació, els secretaris i les secretàries dels consells municipals, els tècnics i les tècniques de barri i de districte, i amb la Direcció de Recerca i Innovació sobre la plataforma **decidim.barcelona**, per facilitar els processos participatius.

Conjuntament, s'ha creat la figura del o la **responsable de Democràcia Activa** per apropar-se més a cadascun dels territoris, coordinant els projectes entre la direcció i els districtes, gestionant els processos i els projectes participatius, i impulsant entre la ciutadania una nova cultura de la participació.

■ Context

L'any 2016 s'ha caracteritzat per l'estructuració de l'equip de la direcció en nombre de persones i en les funcions que cal desenvolupar. Un procés que es va iniciar el mes de març amb les primeres incorporacions de dues tècniques de projecte provinents d'altres àrees de l'Ajuntament i que s'ha allargat fins al darrer trimestre de l'any per configurar un equip nou i definir les tasques que cal desenvolupar.

La creació de l'equip ha avançat en paral·lel amb el procés participatiu desenvolupat entorn del PAM, la redefinició de la normativa de participació de l'Ajuntament i la posada en marxa de la plataforma decidim.barcelona, tres àmbits en què la direcció ha tingut un paper rellevant. Alhora, la direcció ha posat en marxa els tres programes estratègics que s'havia proposat (pressupostos participatius, patrimoni ciutadà d'ús i gestió comunitària, i programa de participació diversa i inclusiva), ha celebrat els primers premis a la qualitat democràtica i ha continuat coordinant el Consell de Ciutat.

Finalment, cal destacar el manteniment de la secretaria tècnica de l'Observatori Internacional de la Democràcia Participativa, amb l'objectiu de situar Barcelona com un referent internacional de la democràcia participativa.

■ Recursos econòmics

Pressupost inicial 2016	
Capítols de despesa	Euros
Béns corrents i serveis	1.220.831,83
Transferències corrents	246.450,00

■ Activitats

Impuls del procés participatiu del Pla d'actuació municipal (PAM)

L'Ajuntament de Barcelona ha impulsat un canvi important en el model de participació ciutadana per a l'elaboració del PAM 2016- 2019 i els plans d'actuació dels deu districtes de la ciutat (PAD). L'objectiu era passar d'una participació més aviat individual a una de col·lectiva i en xarxa, per donar protagonisme als barris —que són l'esperit de la ciutat— i que puguin fer aportacions no només al PAD, sinó també a tota la ciutat, i fer un esforç significatiu perquè hi participin col·lectius que habitualment no ho fan.

El procés de participació per al PAM ha constituït un mètode híbrid entre les trobades presencials i els espais digitals. Aquesta singularitat ha impulsat el naixement de la plataforma **decidim.barcelona**, gràcies a la qual s'ha creat un espai de participació obert a tota la ciutadania, s'ha fet visible tot el procés de manera transparent i traçable, i s'ha produït un retorn de les propostes introduïdes. Durant el període de dos mesos la participació va transcórrer per dues vies:

- decidim.barcelona: la plataforma per fer noves aportacions, veure les proposades per la ciutadania o sorgides de les trobades presencials, donar suport i comentar i debatre entorn d'aquelles iniciatives que semblin de més interès per a la ciutat.
- Trobades presencials: jornades, debats, trobades a l'espai públic i altres trobades presencials per debatre propostes relacionades amb la ciutat, els barris i els districtes.

El Pla municipal 2016-2019 «73 barris, una Barcelona. Cap a la ciutat dels drets i les oportunitats» s'estructura en cinc eixos: el bon viure, l'economia plural, les persones, el bon govern i el compromís de la ciutat amb la justícia global. A l'inici del document inclou una introducció que, a manera de síntesi, fa una mirada global a la Barcelona d'avui i posa èmfasi en allò que cal millorar i

potenciar, avalua quin és el model de ciutat que es vol desplegar en els propers anys i detalla algunes de les mesures més significatives que es volen impulsar. Cadascun dels cinc eixos es divideix en línies estratègiques que abracen diferents àmbits d'acció municipal (habitatge, turisme, ocupació, etcètera) que es detallen en objectius i actuacions concretes.

En paral·lel, també s'han elaborat deu plans de districte amb una estructura similar, però amb una mirada territorial específica i, per tant, amb objectius i actuacions pròpies.

Els criteris per valorar les propostes sorgides són els següents:

- La viabilitat temporal, pressupostària i tècnica.
- Que es corresponguin amb les competències municipals.
- Que no siguin contràries al bé comú.

El Pla de treball del 2016 ha estat el següent:

- **Informació (gener del 2016):** El Govern municipal va elaborar la proposta inicial del PAM, en què també es van recollir propostes d'entitats i associacions, així com dels òrgans de participació. Les propostes d'aquesta primera fase es van poder veure a la fase d'aportacions següent.
- **Aportacions (febrer-març del 2016):** Durant dos mesos i mig es va obrir la fase de recollida de propostes i suports i es van organitzar centenars de trobades presencials en què tothom podia participar i debatre. Les propostes i les trobades quedaven recollides a **decidim.barcelona**. També hi havia debats amb l'alcalde i els tinents d'alcalde sobre cadascun dels eixos del PAM.
- **Resposta (abril del 2016):** El Govern municipal, a través de les àrees i els districtes, va valorar, revisar i agrupar les propostes tenint en compte els suports i els comentaris rebuts, les contribucions de les organitzacions socials i les trobades presencials en què es van plantejar i debatre. Finalment, en va estudiar la viabilitat per incorporar-les a la nova versió del PAM presentada a la fase de resultats següent. Al final d'aquesta fase es va enviar un correu electrònic a totes les persones que van seguir una proposta determinada i també a les que havien participat a les trobades presencials. També es podia consultar l'estat de cadascuna de les propostes: si havia estat acceptada o rebutjada i la resposta pertinent, en el cas que hagués estat rebutjada.
- **Retorn (segon semestre del 2016):** En la fase de resultats es van presentar les actuacions que integraven la nova versió del PAM. Les actuacions eren el resultat de la revisió, l'agrupació i la reelaboració de les propostes provinents de la ciutadania (organitzada i no organitzada), les trobades presencials i de l'Ajuntament, que s'havien dut a terme en la fase prèvia. Des de les actuacions es podien consultar les propostes en què es basaven, així com els suports rebuts, els comentaris fets a cadascuna i les trobades presencials que hi estaven associades.

Resultats del procés participatiu del PAM 2016

- 10.860 propostes ciutadanes, de les quals 8.142 van ser acceptades i 2.718 rebutjades.
- 4.443 propostes corresponents a l'àmbit global de ciutat (42%).
 - 2.110 propostes de ciutat - bon viure.
 - 1.099 propostes de ciutat - transició ecològica.
 - 540 propostes de ciutat - economia plural.
 - 448 propostes de ciutat - bon govern.

- 6.417 propostes corresponents als districtes (58%).
 - 939 propostes de Ciutat Vella.
 - 508 propostes de l'Eixample.
 - 638 propostes de Sants-Montjuïc.
 - 534 propostes de les Corts.
 - 457 propostes de Sarrià-Sant Gervasi.
 - 687 propostes de Gràcia.
 - 603 propostes d'Horta-Guinardó.
 - 422 propostes de Nou Barris.
 - 508 propostes de Sant Andreu.
 - 773 propostes de Sant Martí.
- 410 trobades presencials a tots els districtes i espais singulars de la ciutat.
- 9 debats oberts amb representants del Govern municipal en un interval de dos mesos.
- 1.471 actuacions derivades.
- 220.000 interaccions presencials i digitals (propostes, comentaris, debats, suports, vots i intervencions presencials).

Procés participatiu per a la modificació de les Normes reguladores de participació ciutadana

L'any 2016 l'Ajuntament de Barcelona va promoure la **modificació de les Normes reguladores de la participació ciutadana** i va recollir una bona part del treball que van fer el mandat anterior els grups de la corporació i diverses entitats ciutadanes. El procés donava resposta a una demanda ciutadana i política i va ser impulsat per una comissió formada per tots els grups municipals del consistori, entitats i experts.

Es va partir d'una [normativa existent des de l'any 2002](#) que, amb els canvis que està marcant la societat, cal revisar i actualitzar. En el Pla director de la participació ciutadana 2010-2015, també l'any 2013, amb el consistori anterior, es va fer un procés de revisió de la normativa per adequar-la a la realitat social, que no va arribar a aprovar-se al plenari per manca de consens polític. [Dictamen del Consell de Ciutat](#) i del CAB i la FAVB. Algunes de les entitats que van participar en aquell procés van sol·licitar a l'Ajuntament reprendre un procés participatiu de revisió de la normativa.

El procés que es plantejava és, per tant, un procés obert, amb capacitat d'innovar i de pensar en noves formes i mecanismes que permetessin una democràcia millor i més àmplia i que respongués a les necessitats i les demandes de la ciutadania del segle XXI.

La Comissió Impulsora, que va fer el seguiment de tot el procés, va promoure que abans de redactar un articulat de les normes se'n definís el contingut, la qual cosa implicava una anàlisi i un debat sobre els elements que havien de formar part de la política de foment de la participació ciutadana i la millora de la qualitat democràtica. Això va tenir com a resultat l'elaboració d'un document marc: [Materials de debat per a l'elaboració de les normes de participació ciutadana](#).

Es plantejava la necessitat de tenir en compte tota la feina feta anteriorment, però es volia anar més enllà i es van plantejar noves qüestions com ara «Què volem que passi als consells de participació ciutadana de Barcelona? i «Què hem de canviar per aconseguir que passi el que volem?».

El procés participatiu es va estructurar en tres mòduls temàtics:

- Òrgans de participació: consells municipals, consells de barri
- Democràcia directa: consultes i referèndums, iniciatives ciutadanes
- Processos de participació: processos urbans, coproducció de polítiques públiques

Els objectius:

- Dinamitzar els òrgans de participació per avançar cap a un marc de governança que vagi cap a la coproducció, amb més protagonisme ciutadà, millor foment de les iniciatives ciutadanes, més canals de democràcia directa i cap a la regulació dels processos de participació.
- Ampliar la diversitat de participants de diversos perfils i sectors i afavorir la participació de col·lectius més desfavorits i amb menys visibilitat.
- **Fomentar l'ús d'eines digitals** que acompanyin el seu desenvolupament i activitat, i facilitar la informació, la comunicació i els processos de deliberació.

Diagnòstic i recull de propostes (estiu del 2016)

En una primera fase, d'acord amb el document marc, es van dur a terme algunes sessions de treball en què es van abordar els temes dels òrgans de participació i dels processos participatius:

- **Òrgans de participació:** l'objectiu de les sessions era reflexionar respecte al funcionament dels òrgans de participació municipals. Les sessions de treball dels òrgans de participació van ser les següents:
 - Sessió de treball amb els secretaris i secretàries i tècnics i tècniques dels consells municipals.
 - Sessió de treball amb vicepresidents i vicepresidentes dels consells municipals.
 - Sessió de treball amb grups municipals.
 - Sessió de treball amb la Comissió Impulsora.
 - Sessió de treball amb tècnics i tècniques de barri i de districte de l'Ajuntament de Barcelona.
- **Processos de participació:** els continguts del debat s'han centrat, sobretot, a identificar els elements clau per al bon desenvolupament d'un procés participatiu. Aquesta reflexió l'han feta tres grups d'actors que s'han considerat protagonistes d'aquests processos i que han treballat de manera individual en un primer moment. Les sessions dels processos de participació van ser les següents:
 - Trobada amb equips dinamitzadors i tècnics i tècniques professionals.
 - Trobada amb plataformes veïnals i ciutadanes.
 - Trobada amb treballadors i treballadores municipals.
 - Trobada conjunta dels actors anteriors i representants dels grups municipals.
 - Trobada amb la Comissió Impulsora del procés.

Les aportacions recollides a les sessions de treball es recullen en aquest [document de síntesi](#).

Els dies 21 i 22 d'octubre de 2016 es van dur a terme unes jornades en què també es va debatre sobre la democràcia directa. Van permetre obtenir les conclusions que es recopilen en aquest [resum](#).

Propostes i territori (tardor del 2016)

Es van fer sessions de debat en l'àmbit de districte per reformular els canals i els mecanismes de participació a l'entorn de tres eixos de treball:

- Els òrgans de participació del Districte: els consells de barri, els consells sectorials de districte, l'Audiència Pública i el Consell Ciutadà.
- Els processos participatius: quan i de quina manera s'han de desenvolupar.
- Els mecanismes de democràcia directa: la consulta i la iniciativa ciutadana.

Es va presentar una reflexió a cadascun dels deu districtes. Les idees clau que van sorgir d'aquests debats es van recollir en l'[Informe de participació territorial](#).

Els resultats del 2016 han estat els següents:

- Tres sessions de treball amb òrgans de participació.
- Tres sessions de treball sobre processos de participació.
- Sessió de treball amb els secretaris i els tècnics de consells sectorials i tècnics de districte.
- Jornades «Normes de participació: de què parlem quan parlem de regular la participació?».
- Dotze debats als districtes: Quina participació volem als districtes?
- 139 propostes ciutadanes aportades en totes les sessions de treball que han estat molt valuoses per elaborar el document de criteris per al reglament.

Organització

Ajuntament de Barcelona, quatre persones expertes, entitats (FAVB, CAB, CJB, Federació d'Entitats de Clot - Camp de l'Arpa, Secretariat d'Entitats de Sants-Montjuïc, Consell de Dones, Consell de Benestar Social, Coordinadora d'Entitats de Nou Barris, Fundació CET-10, Consell d'Immigració, Coordinadora d'Entitats del Poble-sec, Federació ECOM).

Premis a la qualitat democràtica

Convocatòria amb l'objectiu de promoure la iniciativa ciutadana per repensar millores en la qualitat democràtica a la ciutat de Barcelona i facilitar-ne l'execució. Es van convocar dues modalitats de premis: la primera (modalitat A), en la qual es preveia l'execució dels projectes presentats per a projectes innovadors en matèria de qualitat democràtica en acció comunitària, participació política i tecnopolítica. La segona (modalitat B), per a projectes de recerca, el resultat dels quals va ser l'estudi en si mateix. A través d'aquesta iniciativa, en aquesta primera edició del 2016 es van finançar projectes per un total de 144.000 euros. En concret, es van atorgar fins a 30.000 euros a les persones o entitats que presentessin millores en el desenvolupament de projectes de qualitat democràtica i fins a 18.000 euros per a projectes de recerca. A més, es van compensar amb 150 euros els projectes que superessin els 60 punts (vegeu-ne les bases).

Els objectius eren (recollits directament de les bases) els següents:

- Fomentar la coproducció de polítiques a partir de l'habilitació de mecanismes, espais, processos o projectes perquè la ciutadania i l'administració puguin garantir en totes les fases de la política pública la participació dels destinataris de la política i la ciutadania en general.
- Fomentar el territori com a espai comunitari i de referència en termes de participació en el disseny, el seguiment i la rendició de comptes de les polítiques municipals.
- Elaborar i desenvolupar polítiques de discriminació positiva per produir igualtat participativa i privilegiar la veu i l'acció dels qui tenen menys poder en la deliberació, el disseny i el desplegament de polítiques urbanes.

- Fomentar canals d'escolta activa i d'organització d'iniciatives ciutadanes per recollir demandes que introdueixin temes nous en l'agenda política o d'intervenció en l'acció de govern.
- Fomentar l'ús d'eines digitals que acompanyin l'elaboració, la discussió i la prioritització de propostes ciutadanes i de processos participatius.
- Reconèixer i produir un marc jurídic per garantir públicament models de gestió publicocomunitària que reconeguin les pràctiques comunitàries i l'autogestió o la custòdia urbana d'equipaments i locals públics i d'espais públics i privats.
- Millorar i fomentar espais de proximitat de rendició de comptes de l'acció de govern.

Els resultats obtinguts el 2016 van ser els següents:

- 37 projectes presentats, dels quals 26 de la modalitat A i 11 a la modalitat B.
- Set projectes van quedar exclosos en la primera revisió tècnica.
- 30 projectes es van enviar a un comitè de valoració.

Destinatari

Podien optar als premis tant persones físiques com jurídiques. Les persones jurídiques havien de ser entitats sense ànim de lucre legalment constituïdes, amb seu a Barcelona o que fessin les seves activitats a la ciutat. Només s'acceptaven projectes presentats per organismes públics en la modalitat B.

Organització

La forma d'elecció dels projectes presentats es feia a través d'un comitè de valoració format per persones físiques majors d'edat i de prestigi reconegut en els àmbits i les categories de la convocatòria. La composició del comitè va ser paritària i es va garantir la presència de persones amb coneixements de gènere.

Participació diversa

Les comunitats culturalment diferents s'enfronten a diversos obstacles per a la participació en la política de les seves societats d'acollida. Entenem per *participació diversa* la participació activa de persones o col·lectius d'origens o contextos culturals diversos en els espais, processos i àmbits de participació tant formals com no formals. Aquesta participació diversa hauria d'englobar l'àmbit ciutadà, polític, associatiu, cultural, laboral, educatiu, sindical, veïnal, entre altres.

Entre els factors importants per facilitar la participació política d'aquests col·lectius, hi trobem sovint la falta de disponibilitat de recursos, que inclouen també el temps, els diners, el coneixement i les xarxes, etcètera. Moltes persones d'origen divers tenen nivells d'ocupació, ingressos i estabilitat econòmica inferiors, cosa que pot fer que sigui més difícil participar en activitats polítiques.

Aprofundint en aquesta lògica sobre les diferents realitats associatives i de capacitat de mobilització dels barris; les desigualtats materials entre col·lectius i persones; així com la diversitat de realitats, necessitats i interessos, es plantejava la necessitat d'augmentar i fomentar accions concretes per fer possible una participació realment diversa i inclusiva. No només pensant en una presència de diversitat més àmplia en els espais participatius, sinó també amb la inclusió de la diversitat en els mateixos mecanismes participatius que incorporin aquesta diversitat i permetin exercir el dret a la participació en igualtat d'oportunitats.

Els objectius eren els següents:

- Facilitar i promoure la presència de persones o col·lectius d'origen divers.
- Fer una anàlisi actual de la diversitat als espais de participació.
- Obrir un procés d'anàlisi, debat i aportacions sobre la participació diversa: significat, característiques, limitacions, formes d'arribar a la població diana, etcètera.
- Generar i habilitar estratègies, metodologies i mecanismes adequats per incorporar la diversitat en òrgans, espais i processos de participació.

Conceptualització i metodologia

Es va proposar la creació d'un grup de treball amb la finalitat d'establir un debat per elaborar criteris i fer recomanacions sobre com incorporar la visió de la diversitat a l'hora de planificar els mecanismes i els processos participatius per fer-los inclusius a tot tipus de població.

Elaboració de la proposta tècnica de dinamització de les sessions del grup de treball de participació diversa

Adequació i disseny de les sessions del grup de treball, relatories de les sessions, entrevistes en profunditat amb la ciutadania, els experts i els referents municipals.

Informe preliminar (desembre 2016)

Elaboració i redacció de l'informe a partir de les relatories de les sessions i les informacions recollides en el grup de treball del procés participatiu «Per a una participació diversa a l'Ajuntament de Barcelona».

Resultats del 2016

- Constitució d'un grup de treball amb prop de vint participants estables.
- Redacció d'un document de criteris i propostes metodològiques per fonamentar les bases d'una línia de treball i una proposta de mesura de govern municipal.
- Creació de vincles estables amb grups d'origen geogràfic i cultural divers que s'han incorporat de manera estable al grup de treball per coproduir polítiques públiques.

Organització

Colideratge compartit de la Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització i Direcció de Drets de la Ciutadania i Diversitat.

Projecte de patrimoni ciutadà d'ús i gestió comunitària

A Barcelona hi ha casos d'experiències concretes de gestió comunitària de recursos públics o comuns que responen a diferents demandes, dinàmiques i serveis: des d'equipaments fins a solars, cooperatives o experiències més concretes en temes d'habitatge, salut o educació. El debat i l'impuls de la gestió comunitària es va tornar a situar en l'agenda de les organitzacions socials, que

identifiquen la crisi com una oportunitat per «**anar un pas més enllà de la gestió cívica**» i concretar les demandes històriques de gestió comunitària de recursos considerats comuns.

En aquest debat es van introduir qüestions com **l'autogestió, l'autonomia i la governança** de la mateixa comunitat. Calia, doncs, tenir un debat públic i polític que emmarqués aquesta nova institucionalitat i que definís de quina manera la institució havia d'acompanyar aquestes pràctiques comunitàries i, al mateix temps, quin havia de ser el retorn d'aquestes pràctiques i d'acord amb quins criteris de transparència, equitat i democràcia.

En un context de proliferació de **pràctiques comunitàries** diverses, l'Ajuntament es va veure empès al llarg dels darrers anys a posicionar-se i desenvolupar normatives i accions en relació amb aquestes pràctiques.

Malgrat aquest corpus de normes i iniciatives que s'emmarquen en programes com el **pla BUIITS** per a la cessió d'espais públics, el **Pla de locals** o la **gestió cívica d'equipaments** com casals de barri i centres cívics, o la cessió de patrimoni, era necessari aprofundir en la definició i construcció de noves formes d'institucionalitat que abordessin de manera més integral la relació entre institució i aquestes pràctiques de gestió publicocomunitàries sense restar-hi autonomia ni limitant-ne l'evolució, i codefinir els criteris i els retorns socials. Es tracta, doncs, d'un procés de reinvençió del model de gestió dels serveis i els béns comuns i d'un **reconeixement de la realitat social comunitària com a subjecte polític i econòmic amb poder de decisió i gestió sobre els recursos públics**.

L'impuls d'un programa de patrimoni ciutadà ha de permetre a l'Ajuntament de Barcelona donar suport, impulsar i consolidar processos d'ús i gestió comunitària de patrimoni públic municipal, a través de la construcció d'un marc institucional i normatiu que permeti reconèixer, valorar i promoure aquestes experiències ciutadanes d'autogestió i ús comunitari de la cosa pública.

Els objectius que es proposa són els següents:

- Construir un marc institucional i normatiu nou que permeti el desenvolupament dels comuns urbans a partir d'experiències d'autogestió, que reconegui l'ús i el dret a la gestió comunitària de la cosa pública per part de la ciutadania i dels diferents models de gestió.
- Desenvolupar una política pública que reconegui el patrimoni municipal com un patrimoni ciutadà susceptible de ser utilitzat i gestionat per les comunitats.
- Generar prototips de comuns urbans per a pràctiques concretes de la ciutat.

El Pla de treball i el calendari 2016 han estat els següents:

- Conceptualització del marc dels comuns urbans i estudi normatiu de la gestió comunitària (gener - octubre del 2016).
- Anàlisi inventari dels locals municipals (mapa de locals), estudi i revisió dels locals cedits a les associacions i valoració de la continuïtat, la renovació o les alternatives de la cessió (octubre - desembre del 2016).

Destinatari

Pràctiques comunitàries de la ciutat, equipaments, locals, espai públic i serveis municipals.

Organització

Grup de treball transversal que inclou diferents àrees i programes de l'Ajuntament. Coliderat per les direccions de Democràcia Activa i de Patrimoni Ciutadà amb la col·laboració dels serveis jurídics. Taula de Patrimoni Ciutadà com a espai d'adjudicació de les cessions.

Àrees implicades

Direcció d'Acció Comunitària, Programa de Cultura Viva, Comissionat d'Economia Social, Direcció de Participació d'Ecologia Urbana, gerències de districtes (Sants-Montjuïc, Nou Barris), Direcció de Recerca, Desenvolupament i Innovació, Comissionat de Participació Ciutadana Gerència de Presidència i Economia.

Documentació i recursos

- Marc conceptual dels comuns urbans.
- Criteris i indicadors per a l'adjudicació i el seguiment de les cessions de patrimoni.
- Decret de constitució i funcionament de la Taula de Patrimoni Ciutadà.
- Modalitats de convenis de cessió i marc juridiconormatiu.

Impuls a la plataforma decidim.barcelona

És la plataforma de l'Ajuntament de Barcelona dissenyada per facilitar la hibridació entre la participació presencial i digital i des de la qual es pot participar en diferents processos oberts de consulta popular. Es va crear a principis del 2016, amb la col·laboració de la Universitat Oberta de Catalunya, per esdevenir un espai de referència per construir una ciutat democràtica, oberta i transparent que potenciï la participació de la ciutadania en la construcció i la definició de les polítiques de ciutat.

És el primer domini .barcelona. Està configurada en un codi obert col·laboratiu, elaborada en programari lliure, a fi que altres corporacions o entitats en puguin fer ús i modificar-la.

L'espai decidim.barcelona es va iniciar amb el desenvolupament de les diferents fases d'elaboració del procés de participació del Pla d'actuació municipal 2016-2019, al qual s'han anat incorporant els processos participatius principals de la ciutat i s'anirà ampliant progressivament amb nous espais deliberatius de participació ciutadana a proposta municipal o d'altres agents ciutadans.

Els objectius que es proposa són els següents:

- Diversitat i pluralitat d'opinions.
- Traçabilitat, transparència i retorn.
- Construcció col·lectiva, plural i diversa.
- Protagonisme dels barris i el territori.
- Veu als col·lectius menys visibles en els afers de polítiques ciutadanes.
- Transformació del debat en una eina de construcció col·lectiva.
- Coproducció de polítiques.

El Pla de treball del 2016 ha estat el següent:

- **Fase 1: (gener del 2016).** Punt de partida
- **Fase 2: (febrer - abril del 2016)**
 - Participació digital i presencial en relació amb el PAM 2016-2019.
 - Multiplicitat d'espais de debat del PAM 2016-2019.
 - Diàleg dels grups municipals.

- **Fase 3: (abril - juliol del 2016)**

- Informació sobre les fases del PAM 2016-2019 que se segueixen desenvolupant (valoració de propostes, retorn a la ciutadania, procés de tramitació per a l'aprovació).
- Incorporació progressiva de nous processos participatius.

- **Fase 4: (setembre - desembre del 2016)**

- Inici del procés Metadecidim, centrat en el Pla de desenvolupament del decidim.barcelona, que fixa les bases de partida per organitzar i estructurar els futurs desenvolupaments de la plataforma, així com les diferents categories i eixos de treball. Els dies 25 i 26 de novembre 2016 es van celebrar les **Jornades Metadecidim** per posar en comú la diagnosi participativa feta a partir del document *Pla de desenvolupament del decidim.barcelona*.

Resultats del 2016

- Un espai electrònic que suma més de 25.000 usuaris registrats per fer aportacions, debatre, comentar, promoure o votar propostes als processos participatius principals en curs.
- Un trànsit de més 200.000 persones diferents que han entrat al web i han visitat més de 900.000 pàgines.
- Edició digital de les propostes o les aportacions fetes als diferents processos participatius que acull la plataforma amb garantia de traçabilitat de totes les propostes aportades.
- El 70% de les propostes ciutadanes fetes durant el procés participatiu del PAM 2016-2019, recollides a la plataforma, es van integrar en el text final del Pla d'actuació municipal.

Prova pilot per a pressupostos participatius a Barcelona

Atès que la proposta del PAM 2016-2019 va incloure una actuació que consistia a «**crear mecanismes per a la participació ciutadana en els pressupostos municipals per decidir part de la despesa municipal**», l'Ajuntament de Barcelona va decidir iniciar el procés cap als pressupostos participatius amb la posada en marxa d'una **prova pilot desenvolupada amb metodologies diferents als districtes de Gràcia i l'Eixample**.

Les metodologies aplicades als dos districtes de la prova pilot van ser diferents. Al districte de l'**Eixample**, s'hi va aplicar una metodologia que es podria qualificar de més clàssica, per **proposar, prioritzar i decidir** projectes als quals destinar una part del pressupost del districte (500.000 euros), que combinava la participació en línia amb les trobades presencials, i que seguia les fases habituals d'un procés de pressupostos participatius en una ciutat de la mida de Barcelona. A petició del **Districte de Gràcia** es va dissenyar, a més, un procés específic per a aquest districte que combinava l'element bàsic dels pressupostos participatius (la ciutadania decideix una part dels pressupostos) amb un procés de coproducció presencial de projectes, als quals es destinaven 150.000 euros, que permetia crear propostes innovadores per al territori en un conjunt d'àmbits considerats estratègics.

Posar en marxa aquest procés va respondre a l'objectiu genèric d'aprofundir en la construcció de la ciutat democràtica. A l'hora de definir el procés, es van ratificar un seguit d'objectius estratègics que havien de perseguir els pressupostos participatius de la ciutat i als quals havien de contribuir les proves pilot que es van dur a terme a Gràcia i l'Eixample. Aquests objectius eren els següents:

- Millorar la **qualitat de la gestió** i la promoció de processos de coproducció de polítiques públiques, obrint l'administració a la participació ciutadana.
- Promoure la **justícia redistributiva**, amb una identificació més rigorosa de les necessitats.
- Aprofundir en la **qualitat democràtica i de participació política**.
- **Reforçar el teixit ciutadà**, a partir de l'**apoderament del veïnat** que hi participava a través d'entitats o a títol individual.
- Promoure el desenvolupament de **projectes innovadors i estratègics** per al territori.

El procés de preparació de la prova pilot dels pressupostos participatius es va iniciar durant el mes de maig del 2016, i va començar definitivament a mitjan de juny del 2016. La preparació del procés es va desenvolupar al llarg dels mesos de juny a octubre del 2016, i el 27 d'octubre es va obrir el procés a la ciutadania amb la presentació de la nova versió de la plataforma decidim.barcelona.

Els mesos de novembre i desembre es van desenvolupar les primeres fases del procés als districtes de Gràcia i l'Eixample, que van tancar l'any amb la recollida i la prioritització de propostes (suports). Correspondrà a la Memòria d'activitats 2017 donar compte de la validació tècnica i econòmica de les propostes, de la decisió sobre les propostes (votació) i de l'execució i el seguiment dels resultats.

Al Districte de l'Eixample es va constituir un equip de coordinació que es reunia cada dues setmanes (o setmanalment a l'inici del procés) i avaluava el desenvolupament del procés i es prenen les decisions corresponents per a una continuïtat òptima del procés. Aquest grup estava format per:

- Cap de serveis personals i territori (nomenada com a referent al districte per al procés de pressupostos participatius).
- Consellera de Participació i del barri de Sant Antoni.
- Coordinador de tècnics de barri.
- Responsable d'equipaments del territori.
- Cap de Comunicació del Districte de l'Eixample.
- Responsable de Democràcia Activa i Descentralització (Àrea DCPiT).
- Suport tècnic a Participació (Pla d'ocupació).
- Representant de l'empresa facilitadora dels espais d'informació i participació.
- Representant de l'empresa (assessora del procés i encarregada de documentar l'avaluació).

Cal apuntar que a les reunions que es van dur a terme en el període preparatori del procés hi participaven, en representació del Districte, el gerent i el conseller tècnic.

Al Districte de Gràcia es van establir tres àmbits de coordinació:

- **Comissió Nucli:** es va constituir un cop iniciat el procés per resoldre qüestions del dia a dia del mateix procés, es reunia setmanalment o quinzenalment, segons les necessitats i el calendari. Hi participaven els representants de l'equip tècnic i les àrees implicades en el procés (sis membres).
- **Comissió de Seguiment:** es reuneix cada dos mesos (a l'inici del procés en dues ocasions, i a partir del principi del procés molt puntualment). És l'espai on compartir les decisions clau, ja que hi participen els membres de la Comissió Nucli i nou membres més de les àrees implicades.
- **Grups motors:** Un grup motor per cadascun dels eixos (economia social i solidària, dones, feminismes i LGTBI, i cultura als barris del nord), en el qual participaven el conseller o conselle-

ra de cada àmbit, el tècnic o tècnica d'àmbit del districte i un representant de l'àrea a l'Ajuntament, així com una representació de Participació i ETC.

Espais on s'avaluava el desenvolupament de les sessions de les taules de coproducció i en els quals es treballava en la validació tècnica i econòmica dels projectes; les reunions eren setmanals durant la fase de coproducció i també en la fase de validació.

El Consell de Ciutat

El Consell de Ciutat és el màxim òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona en el qual els representants de l'Ajuntament i de la ciutadania debaten els afers principals de la ciutat amb la recerca constant del compromís i la corresponsabilitat. Hi participen des de ciutadans anònims fins a les institucions més representatives de la ciutat. Tothom ha de poder participar-hi segons la seva disponibilitat, sense que això vulgui difuminar les responsabilitats de cada persona en altres àmbits associatius o professionals. Es basa en criteris de legitimitat i representativitat per arribar a ser el gran espai de representació cívica de la ciutat.

És el gran espai de representació cívica de la ciutat que recull i continua amb la tradició participativa a Barcelona i reforça les tasques del govern. El Consell de Ciutat significa un nou concepte de govern per a la nostra ciutat, ja que neix de la convicció que, per gaudir d'una bona qualitat de vida i d'una convivència cívica satisfactòries, s'ha de fer des de la corresponsabilitat ciutadana i des de l'Administració.

El treball se centra a preparar col·lectivament temes estratègics, globals, transversals i emblemàtics de la ciutat, sense envair l'àmbit de la resta de consells; es tracten amb la màxima anticipació possible per no treballar sobre fets consumats, sinó sobre debats amb perspectiva de futur. Els temes tenen en compte dos aspectes: el seguiment del procés participatiu i les aportacions de contingut que el Consell de Ciutat consideri adients.

Per fer-ho, el Consell de Ciutat disposa d'una sèrie de comissions de treball temporals en diferent grau de desenvolupament:

- [Comissió de Pressupostos i Ordenances Fiscals 2017.](#)
- [Comissió d'Espai Públic i Convivència.](#)
- [Comissió de Desigualtats a Barcelona.](#)

Les comissions es constitueixen amb l'objectiu d'elaborar un dictamen o informe al qual ha de donar el vistiplau la Comissió Permanent i aprovar el Plenari del Consell de Ciutat. D'aquesta manera, cada comissió de treball revisa i proposa recomanacions sobre l'àmbit de discussió i fa un seguiment del procés. D'altra banda, el Consell de Ciutat, com a màxim òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona, intervé i aporta el seu dictamen en processos participatius sobre qüestions cabdals per a la ciutat, i que, per reglament, són preceptius i obligatoris d'executar, com ara el Programa d'actuació municipal i els pressupostos i ordenances fiscals. Entre les activitats de caràcter singular o puntual de l'any 2016 destaquem:

- Presentació de l'Informe sobre l'estat de la joventut 2015.
- Lliurament del Premi CMBS als mitjans de comunicació, 2015.
- Lliurament del XXX premi 8 de Març - Maria Aurèlia Capmany.
- Jornades Economies Col·laboratives Procomuns (polítiques, tecnologies i ciutat per a les persones).

- Acte de signatura del III Pla de suport al tercer sector social.
- Presentació-diagnòstic sobre la participació de les dones llatinoamericanes en processos migratoris a Barcelona.
- Participació a Associa't a la Festa, en el marc de les Festes de la Mercè.
- Jornada de treball «12 fronts, 12 mesos després. Es redueixen les desigualtats?».
- II Trobada Internacional de Municipalisme i Economia Solidària.
- Jornades «De què parlem quan parlem de regular la participació?».
- I Congrés de Pobresa Energètica.
- Audiència Pública de Pressupostos 2017.

El Consell de Ciutat es reuneix de manera ordinària entre tres i quatre cops l'any, i de manera extraordinària quan sigui convocat per iniciativa pròpia de la presidència o a petició del 30% dels membres que el componen:

- **Presidència:** alcaldessa.
- **Vicepresidència:** dos vicepresidents, representants del món associatiu.
- **Plenari del Consell de Ciutat:** un total de 99 membres.
- **Comissió Permanent:** dos representants per cada apartat.
- **Grups de treball:** es constitueixen de forma temporal per portar a terme estudis o activitats i per fer el seguiment dels projectes o les iniciatives que es determinin.
- **Coordinació:** el Comissionat de Participació, amb el suport d'una secretaria tècnica.

El 2016 s'ha celebrat un plenari extraordinari sobre l'estat de la ciutat, i dos plenaris del Consell de Ciutat.

Observatori Internacional de la Democràcia Participativa (OIDP)

L'Observatori Internacional de la Democràcia Participativa (OIDP) és una xarxa de més de 800 ciutats d'arreu del món, entitats, organitzacions i centres d'investigació que volen conèixer, intercanviar i aplicar experiències sobre democràcia participativa en l'àmbit local per aprofundir la democràcia en el govern de les ciutats.

La Secretaria Tècnica de l'OIDP l'ocupa l'Ajuntament de Barcelona des de l'origen de la xarxa. Des del 2006, l'OIDP treballa en col·laboració amb l'organització de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU) a través d'un conveni per al funcionament i manteniment de la Secretaria Tècnica de la xarxa OIDP.

Els objectius que es proposa són els següents:

- Establir relacions amb altres governs municipals.
- Donar a conèixer l'acció política del nostre Ajuntament.
- Buscar reconeixement internacional de les iniciatives de l'Ajuntament.
- Col·laborar amb altres ajuntaments.
- Establir aliances polítiques amb altres governs municipals.
- Obtenir coneixements en diferents formats (experiències, reflexions, guies, publicacions, etcètera) d'altres contextos.

El pla de treball del 2016 ha inclòs els punts següents:

- **Seguiment i manteniment de la xarxa:** Durant el 2016 s'ha treballat seguint el mandat d'incrementar i diversificar la composició de membres de la xarxa. S'han dut a terme campanyes

de captació de membres nous a través de les xarxes socials, de contactes personals amb responsables de governs locals i altres organitzacions, així com enviament de correus electrònics informatius.

- **Conferència Internacional Anual:** XVI Conferència de l'OIDP (del 4 al 6 de maig de 2016. Matola, Moçambic «**Bona governança i participació ciutadana inclusiva**»). El president de Moçambic, Filipe Nyussi, va participar en la cerimònia oficial d'obertura juntament amb la ministra d'Administració i Funció Pública, Carmelita Namashulua, i altres representants locals.

Durant la XVI Conferència de l'OIDP, Montreal va presentar la candidatura per presidir l'organització, que va ser escollida per unanimitat pels socis assistents. Tot seguit, les sòcies i els socis van deliberar sobre les activitats que cal dur a terme, així com els reptes i les oportunitats de l'OIDP. Des del nomenament de Montreal com a nova presidència de l'OIDP i seu de la conferència del 2017, la Secretaria Tècnica de Barcelona ha treballat activament amb aquesta ciutat. El mes de juny del 2016, una delegació de l'OCPM (Oficina de Consulta Pública de Montreal) entitat associada a l'Ajuntament que coordinarà la presidència de l'OIDP es va desplaçar a Barcelona i es van mantenir diverses reunions de treball per coordinar les activitats de l'OIDP i la XVII Conferència, que es farà al mes de juny del 2017. Es van celebrar diverses reunions per videotrucada i s'ha obert una plataforma de treball coordinat www.slack.com

- **Distinció Bona Pràctica en Participació Ciutadana:** Un any més, durant el 2015-2016, la Secretaria Tècnica va convocar els governs locals socis de la xarxa a presentar propostes que donessin suport a la difusió de bones pràctiques participatives.

Barcelona va dissenyar, editar, produir i finançar la publicació de la **Desena Distinció OIDP Bona Pràctica en Participació Ciutadana**, que es va atorgar a l'Ajuntament de Canoas (Rio Grande do Sul, Brasil) per l'experiència «**Sistema de participació popular i ciutadana**», que busca reconèixer les experiències innovadores en el camp de la democràcia participativa coordinades pels governs locals. Un jurat internacional avaluava les candidatures presentades, i es va publicar un document amb els resums de totes les candidatures. La informació és al web de l'OIDP des del moment del lliurament de la distinció. A més, també es va treballar en la producció física del trofeu que s'entrega a les ciutats guanyadores i dels diplomes de les ciutats distingides amb una menció especial.

- **Grups de treball:** els grups de treball de l'OIDP són mecanismes de treball col·laboratiu entre conferències que s'han de proposar i aprovar en les sessions internes anuals. A través de la reflexió, es fomenta la promoció d'instruments que pretenen reforçar la democràcia i impulsar l'exercici de la ciutadania protagonista en el debat, el disseny, la decisió i el desplegament de les polítiques públiques. Aquests grups estan oberts a la participació de tots els membres de l'OIDP que estiguin interessats a fer-hi les aportacions. Cada grup està coordinat per una ciutat, que, emparada per la Secretaria Tècnica, és la responsable d'emetre els documents marc de treball, recollir les aportacions dels membres i dinamitzar el grup de treball.
- **Visibilitat de la xarxa:** Mantenir el web actiu va ser un dels compromisos que va adquirir la Secretaria Tècnica en les reunions amb els membres i, a més, els socis es van comprometre a contribuir en la publicació de continguts. Un dels objectius de cara al futur és crear un nou web que faciliti la gestió de continguts i sigui més atractiu per als visitants.

Resultats del 2016

- 98 adhesions de nous membres a la xarxa al llarg de l'any 2016.
- A la XVI Conferència, hi van assistir més de 1.500 persones provinents de 200 ciutats i 40 països.

- A la Desena Distinció ODP Bona Pràctica en Participació Ciutadana hi han participat 36 entitats governamentals de setze països (l'Argentina, el Brasil, el Canadà, l'Equador, Espanya, els Estats Units, França, Grècia, Itàlia, Madagascar, Mauritània, el Perú, Portugal, el Senegal i Xile). Una progressió respecte a l'any anterior (2015) en què es van presentar 32 candidatures.
- L'any 2016 es van aprovar els grups deliberatius següents amb motiu de la reunió interna celebrada en el marc de la XVI Conferència de l'OIDP:
 - «**Avaluació de les pràctiques participatives**», grup coordinat per la ciutat de Guimaraes (Portugal) i l'Observatori Basc de l'Habitatge (Espanya).
 - «**Participació multicanal**», coordinat pel grup de recerca Empatia.
 - «**Grup de deliberació sobre el futur de l'OIDP**», coordinat per la ciutat de Montreal.
- Es va potenciar la publicació de continguts al web: fitxes d'experiències participatives, esdeveniments a l'agenda, notes sobre les activitats en què participava la Secretaria Tècnica o membres de l'OIDP i altres notícies d'interès sobre la temàtica de l'observatori.
- Es va potenciar l'ús de les xarxes socials (perfils a Facebook, Google+ i Twitter) per donar visibilitat a l'acció de l'OIDP i trobar nous seguidors. La nova estratègia de comunicació 2.0 va voler anar més enllà de publicar les novetats institucionals i va oferir uns perfils de difusió de notícies i continguts sobre democràcia participativa, pressupostos participatius, governs oberts, dades obertes, transparència i ciutats intel·ligents.

Destinataris

Governos municipals d'altres ciutats (especialment àrees de participació ciutadana i governança), món acadèmic i organitzacions no governamentals que poguessin aportar reflexions o experiències interessants per enriquir les polítiques públiques a la nostra ciutat.

Organització

Barcelona ocupa la Secretaria General, delegada en la persona del comissionat de Participació i Democràcia Activa. La Direcció de Democràcia Activa codirigeix la Secretaria General i la gestió de la Secretaria Tècnica està cedida a CGLU (Ciutats i Governos Locals Units).

Àrees implicades

Direcció de Recerca, Desenvolupament i Innovació, Comitè Director del programa Democràcia Activa, Direcció de Serveis de Relacions Internacionals.

Documentació i recursos

www.oidp.net

Procés participatiu per a la definició del projecte del Teatre Arnau

La situació del Teatre Arnau ha estat una qüestió que havia preocupat un gran nombre d'entitats i col·lectius després d'uns anys de deterioració i inactivitat. Un cop l'edifici va ser adquirit per l'Ajuntament, la incògnita principal és quin futur tindrà. Amb l'objectiu de parlar i debatre d'aquest

futur, de la funció que ha d'acomplir aquest espai, els usos als quals es destinarà i com s'ha de gestionar, s'ha obert un procés participatiu entre tots els actors culturals i veïnals que han mostrat interès en la preservació de l'Arnau i que han de tenir un paper clau en la definició del futur equipament.

Es va voler dissenyar un procés participatiu ampli en què prenguessin part el sector cultural i el teixit veïnal dels tres districtes amb barris que voregen l'equipament, el suport professional de l'empresa Urbaning i el seguiment dels grups polítics municipals.

L'objectiu d'aquest procés participatiu va ser definir el model d'equipament per al Teatre Arnau entre tots els actors implicats. D'aquesta manera, es va obrir a totes les propostes de models per a l'equipament que els actors plantejessin i va tenir la voluntat de trobar un punt comú que permetés resoldre les necessitats dels diversos agents.

Procés participatiu al Mercat de Sant Antoni

L'àmbit participatiu d'aquest projecte va ser la decisió sobre els usos i la gestió dels espais veïnals del Mercat de Sant Antoni al veïnat del mateix nom, al districte de l'Eixample. Es va iniciar amb sessions d'informació i visites d'obra al mercat per posar en comú l'estat de la qüestió. Aquestes sessions, obertes al debat, tenien com a finalitat aportar el coneixement necessari sobre els espais de què podia disposar la comunitat per poder elaborar un diagnòstic comú. Es van fer propostes col·lectives i de màxim consens sobre l'ús que podia tenir l'espai veïnal i els entorns del nou mercat. A partir d'aquí, es va començar a treballar sobre el projecte d'espai veïnal i la seva gestió des d'una perspectiva comunitària. El pla de treball 2016 va incloure les fases següents:

Fase d'informació (juny del 2016): es va posar en comú l'estat de la qüestió. Es van fer sessions obertes al debat. El veïnat de Sant Antoni hi podia participar fent preguntes i suggerint aportacions.

Fase de diagnòstic (estiu del 2016): a fi de conèixer les necessitats de les persones del barri, les entitats, les associacions i els col·lectius. Es van fer propostes col·lectives i de màxim consens sobre l'ús que podien tenir els diversos espais veïnals i els entorns del nou mercat.

Fase de deliberació (tardor del 2016): Un cop feta la diagnosi conjunta, es van crear taules de treball i un grup impulsor al voltant de dues qüestions principals: la gestió cívica i el projecte de l'espai veïnal (que contenia la cuina comunitària, el projecte de joves i l'espai veïnal).

Organització

El Districte de l'Eixample, com a grup promotor, va donar suport al grup impulsor de l'espai veïnal i a les taules de treball per al desenvolupament, l'organització i la gestió del projecte, pensant en clau comunitària, en col·laboració amb l'Institut Municipal de Mercats i la Direcció de Democràcia Activa de l'Ajuntament de Barcelona.

Projecte participatiu plaça de Sóller

La remodelació de la plaça de Sóller és una de les accions prioritàries dins del PAM-PAD 2016-2019 de Nou Barris, i la previsió és que s'executi en el mandat actual. Els veïns i les veïnes volen que

esdevingui el cor simbòlic del barri on poder generar activitats per a tothom. Actualment, la plaça combina una zona d'espai verd i el Centre Cívic Porta-Sóller, amb l'Ateneu la Bòbila, espai de trobada i cor cultural i cívic del barri. De cara a la propera remodelació, es va iniciar, durant el segon semestre del 2016, un procés participatiu amb els veïns i les veïnes del barri de Porta.

L'objectiu és recollir propostes de millora del veïnat de la plaça de Sóller per integrar-les en l'execució de la transformació urbanística de la plaça i donar continuïtat al procés participatiu iniciat amb entitats i associacions del barri de Porta l'any 2015. El pla de treball 2016 va incloure les fases següents:

- Coordinació amb els equips dels equipaments ubicats a l'entorn i a la mateixa plaça
- Organització de dues jornades participatives per recollir propostes ciutadanes
- Celebració d'una jornada participativa al CEIP Palma de Mallorca
- Difusió porta a porta de la jornada als edificis que hi ha al voltant de la plaça
- Organització d'una jornada participativa i ludicofestiva amb el veïnat

Resultats del 2016

- Consens sobre deu propostes ciutadanes per incorporar al projecte de remodelació.
- Més de 70 veïns i veïnes participants.
- Prop de 50 criatures van reflectir les seves idees en dibuixos propositius.

Àrees implicades: Regidoria de Participació i Districtes, Districte de Nou Barris, Direcció de Democràcia Activa i Descentralització.

Nota: Per ampliar informació i accedir a documentació i recursos dels diversos projectes, vegeu www.decidim.barcelona

■ Reptes per al proper any 2017

Desplegament del programa de Democràcia Activa, amb la creació del Comitè Director i la creació de la figura del o la responsable de Democràcia Activa.

Iniciar el desplegament territorial del programa amb la incorporació de deu responsables de Democràcia Activa als districtes de la ciutat, que vetllaran per l'aplicació correcta de la normativa de participació, elaboraran un mapa dels espais de participació, dels processos desenvolupats i en desplegament, i duran a terme una anàlisi i una avaluació de la participació, facilitant nous espais de participació, com ara la plataforma **decidim.barcelona**, i una comunicació eficaç entre les accions i els agents implicats. Per avaluar el desplegament s'aplicarà un sistema d'indicadors.

Difusió del nou reglament de participació ciutadana i procés d'elaboració de les noves Normes reguladores per al funcionament dels districtes, amb guies breus dirigides a la ciutadania i als diversos agents a fi de promoure la cultura participativa. Es proposa iniciar un procés de reflexió i deliberació per definir les característiques de les noves Normes reguladores per al funcionament dels districtes, escoltant tots els actors implicats, perquè es puguin aprovar durant l'any 2018.

Constituir la **Taula de Patrimoni Ciutadà** i un òrgan municipal i elaborar un cens del patrimoni públic i un catàleg de **béns immobles d'ús i gestió comunitària**, amb l'objectiu de reconèixer la realitat social i reinventar el model de gestió de serveis i béns comuns.

Es proposen tres objectius a fi de promoure la **participació diversa**:

- Treballar amb referents dels diversos col·lectius per facilitar i mitjançar en la relació de l'Ajuntament.
- Desenvolupar protocols i criteris de comunicació.
- Assegurar la interculturalitat en el procés de **multiconsulta ciutadana de maig del 2018**.

En el procés de **multiconsulta ciutadana** està previst sotmetre a consulta ciutadana un paquet de propostes decidides pel Consell Municipal o sorgides de la iniciativa ciutadana.

Es preveu posar en marxa un procés de **pressupostos participatius** que permeti a la ciutadania codissenyar i dissenyar el seu propi procés, que pugui avaluar i deliberar sobre les prioritats (i les execucions) pressupostàries, tant en projectes puntuals com de llarg termini.

Finalment, es projecta l'elaboració i la publicació d'un conjunt de **materials de suport** per fomentar la participació i la qualitat dels processos participatius: una guia útil dirigida al conjunt de la ciutadania i una guia de processos participatius dirigida a tots els ciutadans i les entitats que puguin tenir interès a impulsar un procés participatiu o prendre-hi part, material de formació i accions formatives dirigides a personal de l'Ajuntament i responsables d'entitats i associacions i, finalment, una guia de dinamització d'òrgans de participació dirigida a tècnics i responsables polítics. Conjuntament, s'elaborarà un sistema d'indicadors d'avaluació dels òrgans de participació i dels processos participatius que es duguin a terme a la ciutat.

Recerca, Desenvolupament i Innovació

■ Missió

La missió de la Direcció de Recerca, Desenvolupament i Innovació (DRDI) és promoure accions de recerca, innovació i desenvolupament que permetin millorar el programa de la Gerència de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència, Recursos Humans i Organització i la realització de noves experiències.

A més, el Pla d'actuació municipal determina com a objectius propis de la DRDI desenvolupar entorns i infraestructures digitals de participació i col·laboració públiques i comunes, i promoure que els processos d'investigació i innovació siguin participatius, oberts i col·laboratius.

Aquesta direcció ofereix serveis d'R+D+i en tots els treballs que demandin capacitat innovadora i desenvolupament d'investigació generals o adaptades, especialment a la Direcció de Acció Comunitària i la de Democràcia Activa.

Atesa la rellevància que la participació democràtica té per al projecte de ciutat, per a la societat i per a l'equip de govern, aquesta direcció té un paper transversal i els serveis d'innovació en participació s'han d'oferir a totes les línies d'actuació del PAM (diferents de la mateixa regidoria) que així ho demanin, ja sigui salut, seguretat i prevenció, pressupostos, cultura, turisme, economia cooperativa, social i solidària o habitatge, entre altres.

De la mateixa manera, aquest servei s'ha d'oferir a tots els processos de participació que posi en marxa l'Ajuntament.

■ Context

El programa de govern i el Pla d'acció municipal (PAM) atorguen un lloc central a la participació i, en concret, a la innovació i al desenvolupament de nous models de participació democràtica. Aquesta centralitat es mostra tant en els objectius propis que se li assignen a aquesta direcció com en les funcions de servei que ha de cobrir dins de la Gerència de la 4a Tinència, però també en els serveis transversals que ha d'oferir a altres direccions i tinències de l'Ajuntament.

La demanda i la prioritat de govern recau especialment sobre la Regidoria de Participació i Districtes i, més específicament, sobre la DRDI, ja que exigeix introduir pràctiques, models i mecanismes innovadors en la presa de decisions, en la producció de polítiques públiques, en la gestió pública comuna i en les formes que, fins ara, han pres la participació, la qualitat i la radicalitat democràtica en les institucions.

La DRDI va ser creada amb l'aprovació de l'organigrama a la comissió de govern del 16 de setembre de 2015, de manera que és una direcció de nova creació que té les funcions següents:

- Investigar, dissenyar, desenvolupar i estandarditzar nous models de participació.
- Investigar, dissenyar i desenvolupar entorns digitals (oberts, segurs i lliures) per a la democràcia participativa i la coordinació col·laborativa.
- Liderar la innovació democràtica a escala regional i internacional.
- Estandarditzar i promoure processos d'investigació i desenvolupament participatius.
- Investigar els canvis que generen les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en els diferents àmbits de la democràcia participativa.
- Facilitar l'accés als processos de participació democràtica.
- Promoure entre la ciutadania competències, coneixements i capacitats crítiques per a la participació democràtica mitjançada tecnològicament.
- Desenvolupar tecnologies per a la comunicació, la col·laboració i la participació interna a l'Ajuntament.
- Oferir serveis d'R+D+i en temes de participació i governança democràtica per a problemes concrets de la ciutat i per a la resta de direccions de l'Ajuntament.

Aquestes funcions es concreten en les sis línies d'actuació següents:

- Desenvolupament de la plataforma **decidim.barcelona** (creació). Disseny de la plataforma digital de participació de l'Ajuntament de Barcelona.
- Pla d'investigació «De la Smart City a la Ciutat Democràtica» (investigació).
- Creació del Laboratori Ciutadà d'Innovació Democràtica i Pràctiques Col·laboratives (experimentació).
- Pla d'infraestructures i dispositius de capacitació per a la participació segura, inclusiva i transformadora (capacitació).
- Gestió, edició i divulgació d'investigacions específiques.
- R+D+i en mecanismes i infraestructures de participació interna a l'Ajuntament.

L'escassetat de recursos econòmics, humans i d'espai per a aquesta direcció van condicionar durant l'any 2016 les actuacions desenvolupades i, en conseqüència, l'assoliment dels objectius proposats.

Es va elaborar un pla d'emergència per cobrir alguns dels compromisos públics de govern i de les funcions de la direcció, del qual donem compte mitjançant la descripció de recursos utilitzats i les activitats dutes a terme.

■ Recursos humans

L'any 2016, la DRDI l'han integrat tres persones.

Els esforços de la direcció s'han centrat a buscar la incorporació urgent de personal per poder desenvolupar el pla de treball.

■ Recursos econòmics

El pressupost 2016 assignat a la direcció és de 200.000 euros i l'import executat, de 190.471,24 euros. A continuació es desglossa aquest import segons les accions que s'han dut a terme en cada línia d'actuació.

Pressupost executat 2016	
Capítols de despesa	Euros
decidim.barcelona	115.584,34
Pla d'investigació ciutat democràtica	-
Laboratori	18.077,40
Infraestructura, capacitació, mediació	41.684,50
Investigacions específiques	15.125,00
Total	190.471,24

■ Recerca, desenvolupament i innovació en l'organització i el funcionament del servei

Innovació en l'organització

En línia amb el mandat d'Alcaldia i la Gerència Municipal d'adoptar models organitzatius innovadors i orientats al treball en equip, la presa de decisions per consens, l'autoassignació de rols i la distribució de responsabilitats, la DRDI ha introduït nous models d'organització i funcionament dins el servei.

- Adaptació i reestructuració de l'espai d'oficines: la manca d'espai propi per al servei durant mesos va forçar a ocupar la sala de reunions de la tercera planta com a espai col·lectiu, i a fer ús dels portàtils i del projector per dur a terme i coordinar el treball. Fent de la precarietat virtut, la manca d'espais de treball propis per als treballadors es va convertir en una oportunitat per construir un espai de treball col·lectiu, col·laboratiu i obert.
- Es van fixar reunions periòdiques per gestionar i coordinar els projectes del servei entre treballadors interns de l'Ajuntament, així com amb col·laboradors i prestadors de serveis externs. Compartir l'espai de treball i el de reunió va afavorir la coordinació i la integració de l'activitat amb els proveïdors de serveis i col·laboradors.
- El servei va apostar des del primer moment per la innovació amb eines col·laboratives de programari lliure. D'una banda, la decisió estava motivada per principis ètics i, sobretot, per la necessitat de transparència i les possibilitats d'experimentació i adaptació del programari. De l'altra, per l'elevat cost de les llicències que les empreses de programari imposen a l'Administració pública (per exemple, més de 250 euros anuals per cada llicència d'usuari de Microsoft Project). D'aquesta manera, i gràcies a la col·laboració del Departament Tècnic d'Internet de l'IMI, vam passar a fer servir les eines següents:
 - Redmine, per a la gestió de projectes. Permet visualitzar la gestió de tasques en el temps, la creació de projectes i subprojectes, la visualització en el temps de fites i objectius, l'assignació, etcètera. Dins de Redmine es van estandarditzar les tasques d'administració (com la realització de contractes) en plantilles reutilitzables.

- Rocket.chat, per a la comunicació en temps real entre treballadors d'aquesta direcció i els col·laboradors externs. Aquesta plataforma de missatgeria permet la integració amb altres serveis i té clients per a PC i mòbil. No obstant això, no s'ha utilitzat com estava previst inicialment, ja que Telegram va acabar sent l'opció més utilitzada per a la comunicació en temps real amb altres empreses, col·laboradores i personal de l'Ajuntament.
- OwnCloud: és l'equivalent lliure del conegut programari Dropbox; permet una integració multiplataforma de compartir carpetes amb protocols més flexibles i adaptables amb el servidor de carpetes compartides Samba.
- LibreOffice: és el programari oficial de processador de textos per a la producció de documents. Així mateix, es va desenvolupar una plantilla oficial per a aquests documents, ja que l'Ajuntament de Barcelona no disposava d'una plantilla oficial per generar aquesta mena de documents.
- Github: la DRDI va decidir adoptar Github.com com a eina per a la col·laboració en la producció de programari lliure i la discussió i definició detallada de les funcionalitats del **decidim.barcelona**. Amb aquesta decisió es va inaugurar el repositori oficial de Github de l'Ajuntament.

Paral·lelament a les innovacions en l'ús d'eines col·laboratives, el 2016 es van posar en marxa les metodologies àgils d'organització del treball. L'ús del gestor de tasques es va complementar amb metodologies de treball per a objectius a curt termini, reavaluació contínua de l'estratègia, objectius i mètodes, metodologia basada en les persones i presa de decisions en equip.

Innovació en l'ús de maquinari i programari lliure

En línia amb els principis d'interoperabilitat, col·laboració i transparència que han de caracteritzar el treball de la DRDI, es va optar per assumir el sistema operatiu GNU / Linux com a sistema operatiu oficial d'aquesta direcció.

Els ordinadors de la direcció han estat els primers de l'Ajuntament a utilitzar aquest sistema operatiu, i han estat el germen i l'experiència pilot del canvi cap al model Open Source i programari lliure que actualment està adoptant l'IMI de manera progressiva.

Cal sumar-hi, també, l'experimentació amb maquinari lliure. Des de la DRDI es creu fonamental prestar atenció a l'estandardització d'infraestructures tecnològiques de programari lliure, segures i obertes, que assegurin:

- El respecte als estàndards oberts i lliures que no depenguin de patents o impediments tecnològics o legals que puguin obstaculitzar la participació a les ciutadanes, treballadores o agents socials o econòmics que interactuen amb l'Ajuntament.
- La privacitat de les comunicacions i en concret de la participació ciutadana en els assumptes de la ciutat (votacions, referèndums, consultes i altres formes d'expressió lliure i anònima de la seva voluntat política i social), per a la compravenda de les seves decisions en els processos de participació, així com la influència i la coacció en la mateixa decisió.
- Garantir que les infraestructures de comunicació, digitals o innovadores de qualsevol tipus, dins els marges d'operativitat raonables, siguin el més justos possibles amb les condicions de vida allà on es produeixen, així com garantir que les infraestructures esmentades siguin reutilitzables i permetin abaratir costos econòmics i ambientals.
- Els equips «homologats» per l'Institut Municipal d'Informàtica, que impedeixen l'adopció d'estàndards oberts, interoperables i de baix cost.

- Amb l'objecte de prototipar formes de treball dins l'Ajuntament, així com facilitar la interoperabilitat participativa a escala tecnològica amb altres agents socials i amb la ciutadania en conjunt, es va sol·licitar la compra d'equips que maximitzin:
 - La llibertat d'ús de programari lliure.
 - El respecte de la privacitat de l'usuari.
 - La reutilització de components.
 - El màxim respecte al medi ambient i la justícia global.

Concretament, es va sol·licitar la compra del maquinari següent:

- Portàtil Libreboot Thinkpad X200: ordinador corporatiu reciclat, la BIOS del qual és lliure i garanteix privacitat i interoperabilitat completa amb el sistema operatiu GNU / Linux.
- Telèfon mòbil FairPhone: compatible amb Android, els components del qual són modulars i amb matèries primeres que passen controls rigorosos de justícia social en els llocs d'extracció i elaboració.

Breu anàlisi d'interaccions digitals de la direcció

A falta d'un estudi més detallat que hauria d'acompanyar les memòries dels serveis públics, presentem a continuació una breu anàlisi de les interaccions digitals fetes pel servei a través del correu electrònic. Un total de 9.071 correus electrònics enviats i rebuts a la direcció (entre el 27 d'abril de 2016 i el 31 de desembre de 2016). La figura 1 (vegeu més avall) mostra un diagrama d'interaccions de correu electrònic de la DRDI (centre) amb altres agents. Es distingeix una constel·lació d'emissors i destinataris de correu electrònic al voltant del nucli central (aquí s'inclou personal de direcció de l'àrea, gerència, personal tècnic i col·laboradors). Es distingeix immediatament després un cinturó de personal proper a les activitats de la DRDI, i un marcat cinturó exterior de col·laboradors secundaris. La perifèria recull agents dispersos que s'han posat en contacte amb la direcció de manera puntual. El tractament estadístic de les interaccions revela una distribució lliure d'escala a la freqüència de missatges i destinataris o emissors de correus, resultat que concorda amb l'organicitat i la participació fractal a les tasques del servei.

■ Activitats

El projecte principal de la Direcció d'Innovació és Decidim, un programari per a una plataforma de presa de decisions i participació transparent i traçable que permet dur a terme un seguiment de propostes, saber-ne el resultat o conèixer les respostes de les entitats o les institucions que la utilitzin.

Decidim és una infraestructura democràtica digital i pública dissenyada amb programari lliure i codi obert. A partir de les col·laboracions ciutadanes, a més, l'eina pot créixer i millorar el seu desenvolupament. Qualsevol ciutadà pot veure com està construïda, reutilitzar-la i millorar-la. Preveu processos participatius, espais de participació, trobades presencials, debats, propostes i comentaris.

El reajustament estratègic obligat per l'escassetat de recursos i personal va exigir prioritzar el compliment mínim d'algunes de les línies d'actuació marcades per l'equip de govern i el manteniment dels projectes en curs, principalment, la plataforma **decidim.barcelona**; es van ajustar les

nombroses possibilitats que oferia a la satisfacció de les funcionalitats mínimes requerides per sostenir la majoria dels processos participatius previstos per la regidoria. Es mantenen algunes investigacions menors i un projecte pilot de capacitat digital per a la participació.

Adjuntem el calendari de l'evolució dels objectius de les línies d'actuació durant el 2016.

Calendari 2016	Juny	Juliol	Agost	Setembre	Octubre	Novembre	Desembre
1. decidim.barcelona							
V 0.3 Tancament del PAM							
V 0.4 Model del Procés Participatiu							
V 0.5 Pressupostos							
V 0.6 Metadecidim							
V 0.9 Privacitat							
2. Ciutat democràtica							
Workshop 2017							
3. Laboratori							
Disseny							
4. Inclusió, privacitat							
Pilots de capacitat digital							
5. Investigacions específiques							
Disseny de pressupostos participatius							

■ Investigació o disseny ■ Desenvolupament o planificació
■ Desplegament / execució ■ Sense especificar

Desenvolupament de la plataforma decidim.barcelona (creació)

La plataforma **decidim.barcelona** va ser la primera a fer servir el domini .barcelona, extensió impulsada per l'Ajuntament de Barcelona amb l'objectiu de fer-la servir com a domini de referència per als barcelonins en els llocs web amb continguts vinculats a Barcelona.

Amb el **decidim.barcelona** es va obrir per primera vegada el repositori oficial de Github de l'Ajuntament, on es pot trobar tota la documentació i els informes tecnopolítics que s'han fet servir per construir Decidim.

Durant aquest any 2016, es va externalitzar el desenvolupament de la plataforma per poder utilitzar-la en els processos de participació sol·licitats per les àrees, tinències o direccions a càrrec d'aquests mateixos processos.

Concretament, durant el 2016, es van executar les tasques que es mostren a continuació.

Projecte de disseny i maquetació de la plataforma

El febrer del 2016 es va presentar el projecte **decidim.barcelona** amb l'objectiu inicial d'articular el procés participatiu per a l'elaboració del Pla d'actuació municipal. La plataforma tenia un disseny i un conjunt de funcionalitats que permetien als usuaris iniciar i votar propostes d'actuació, par-

participar en els debats, veure les trobades presencials organitzades i obtenir informació dels processos participatius.

La DRDI va considerar necessari millorar l'experiència d'usuari de la plataforma per satisfer les necessitats d'una inclusió i participació més intensa per part de la ciutadania.

Es va desenvolupar un procés de canvi d'imatge del **decidim.barcelona**, i se'n va redissenyar la pàgina principal, així com els menús i les pàgines d'interacció.

Aquest projecte també pretenia millorar la coordinació i l'articulació de futurs processos de participació a la ciutat, modificant la navegació i facilitant-ne el desplegament en altres ajuntaments i entitats, amb la creació d'un disseny que es pogués adaptar a diferents imatges corporatives amb rapidesa.

Desplegament digital de la plataforma

Durant el 2016, es va fer una transformació radical de la interfície i del disseny de la plataforma original que va allotjar el procés del PAM, en la qual es va afegir un configurador de processos de participació per començar la coordinació i articulació dels futurs processos a través de la plataforma. Paral·lelament, per aconseguir un sistema altament configurable, escalable i modular de la plataforma, es va procedir a la reescriptura del codi per desenvolupar-ne els mòduls o funcionalitats.

En aquest sentit, es va contractar l'estudi, la gestió i la coordinació del desplegament digital de tres tipologies de processos de participació ciutadana: de barris, d'urbanisme i de legislació col·laborativa.

En aquestes tres tipologies de processos es fa una tasca d'identificació dels elements compartits amb l'objectiu de sistematitzar-ne el desplegament digital mitjançant els elements comuns i els elements particulars.

També s'elaborarà un marc teòric i crític per fer pedagogia de la participació tecnopolítica i la democràcia digital.

En data 31 de desembre de 2016, les dades de la plataforma eren les següents: 25.717 usuaris que han presentat 11.247 propostes, 19.111 comentaris a aquestes propostes i es van registrar un volum de suports de 184.380. La major part d'aquestes xifres es van registrar arran del procés del PAM (90% aproximadament).

Anàlisi de vulnerabilitats sociotècniques de la plataforma

decidim.barcelona, com a plataforma de participació política de la ciutadania i oberta a tothom, té riscos importants per a l'ús d'internet de tipus sociotècnic, que van des de la utilització de comptes falsos fins a l'abús dels mecanismes de comunicació per a usos comercials o la coordinació d'accions de sabotatge.

La importància estratègica de la plataforma web i la seva sensibilitat política ha fet extremar la necessitat d'estudiar de manera sistemàtica qualsevol ús indegut o manipulació de les xarxes socials mitjançant una anàlisi sistemàtica de la plataforma.

S'han analitzat els principals problemes de vulnerabilitat sociotècnica, més enllà de la mera seguretat informàtica, s'han explorat les funcionalitats de la plataforma i s'han formulat una sèrie de

recomanacions tècniques; també s'han proposat millores metodològiques i d'usabilitat, o encaminades a desplegar amb més aprofitament el potencial que tenen.

Resultats: X-net (12/2016) «Recomendaciones entorno a las vulnerabilidades socio-técnicas de la herramienta **decidim.barcelona**» (pendent de publicació).

Elaboració del pla de privacitat de la plataforma

La DRDI considera d'importància cabdal assegurar la privacitat i la seguretat de les dades personals dels usuaris i les usuàries que fan aportacions a la plataforma, de manera que tinguin la màxima seguretat i privacitat possible i no sigui de fàcil accés per a tercers. Així mateix, interessa dotar la plataforma d'una millor usabilitat i facilitat d'ús.

S'ha dut a terme un pla de privacitat, seguretat i amigabilitat per a la plataforma amb l'objectiu de millorar la privacitat i la seguretat de les dades dels usuaris, així com la seva consciència i competència en temes de privacitat, minimitzant els efectes sobre la possibilitat d'analitzar i publicar dades i mitgant els efectes sobre la usabilitat de la plataforma. El pla inclou els elements següents:

- Pla d'interacció pedagògica amb usuaris: registre, informació addicional requerida, ús de la plataforma, perfil personal, resum condicions d'ús, etcètera. Es proporcionen principis generals i també una guia detallada de com desplegar-los a la plataforma, incloses les funcionalitats, els textos i *mockups*.
- Anàlisi i propostes de com fer l'analítica de dades respectant la privacitat, amb programari lliure, criteris de transparència i dades obertes. Dades de visites web (Google Analytics) i dades de participació internes de la plataforma.

Resultats: Eticas Research & Consulting S.L. (12/2016) «Plan de Privacidad de la plataforma decidim.barcelona» (pendent de publicació).

Estudi de l'anonimat amb identitats verificades

El suport a accions, processos participatius i consultes ciutadanes mitjançant l'ús d'internet i les xarxes socials que ofereix la plataforma requereix un sistema que garanteixi l'anonimat dels usuaris i la verificació de la seva identitat al padró d'habitants de Barcelona.

Aquest és un procés complex, que exigeix uns coneixements criptogràfics sofisticats en l'àrea de la verificació d'identitat i de la protecció de l'anonimat.

Es va elaborar un estudi sobre privacitat i anonimat que inclou l'estudi i desplegament d'un sistema de gestió d'identitats verificades i anònimes, així com la compatibilitat amb els sistemes d'identificació digital oficials de l'Ajuntament de Barcelona i la recomanació i la identificació dels diferents escenaris on desenvolupar les diferents solucions proposades.

Resultats: Ruescas, D. & Robles, E. (nVotes) (12/2016) «User Anonymization for decidim.barcelona» (pendent de publicació).

Seguiment de processos participatius

El seguiment dels processos participatius de la plataforma digital ha permès veure com s'ha anat construint un espai de trobada i relacions entre l'Administració, els diferents col·lectius i les persones.

Durant l'any 2016, han començat set processos participatius a través de la plataforma **decidim.barcelona**.

Pla d'actuació municipal

En el procés participatiu del PAM s'ha produït l'exemple més clar d'hibridació de les esferes de participació digital i presencial en què el paper de **decidim.barcelona** en aquest procés ha tingut tres vessants:

- El pròpiament informatiu, en el qual la plataforma explicava què era el PAM i com s'hi podia participar. **decidim.barcelona** ha permès visualitzar tot el que passava a l'espai presencial, recollint i donant informació de les convocatòries de les trobades presencials (debats, jornades i participació dels òrgans de participació), per exemple, ubicació, dates, temes... i s'hi exportaven totes les propostes i el resum de les trobades presencials. A més, permetia filtrar els continguts en funció de variables com el districte, els temes (eixos o línies estratègiques) o les etiquetes.
- Un altre vessant era l'ús de la plataforma com a espai de participació, on els ciutadans i les entitats podien formular noves proposicions, comentar propostes de la plataforma o provinents de les trobades presencials, oferir arguments a favor i en contra, donar suport a les propostes i participar en els cinc debats en línia en què els usuaris podien interactuar amb els polítics (alcaldessa, tinent d'alcaldia, regidora...i els referents dels cinc eixos temàtics del PAM).
- El tercer vessant va ser la plataforma com a eina de treball de revisió tècnica i política, ja que permetia agrupar propostes semblants per a la construcció d'actuacions del PAM, així com per a la revisió i validació política de les propostes fetes per la ciutadania en la part final del procés, la creació de les mateixes actuacions i l'espai on es va generar el document del PAM, i fer el retorn a la ciutadania.

En el procés participatiu del pla municipal, es van comptabilitzar més de 220.000 interaccions presencials i digitals entre propostes, comentaris, debats, suports, vots i intervencions presencials. Es va aconseguir la participació d'uns 35.000 usuaris, un 67% dels quals (aproximadament 24.028 altes) ho van fer a través del portal decidim.barcelona. El 68,3% de les altes eren usuaris empadronats a la ciutat. Es van presentar 10.860 propostes, 9.560 de les quals han estat ciutadanes i un 53% de les quals (5.062) s'han fet a la plataforma. Aquestes propostes van rebre 165.087 suports i 18.191 comentaris. Es van fer un 42% de propostes de ciutat i un 58% de propostes de districte. Per eixos, se'n van presentar més a l'espai digital de «transició ecològica» i de «bon govern».

El fet de poder ser usuari o usuària a nivell d'organització és molt important, perquè tots els agents van assumir la plataforma com una eina de participació fonamental, amb 177 organitzacions registrades i validades amb un grau de propostes molt elevat. Dels 1.555 usuaris que han fet ús de la plataforma per presentar propostes, un 11% les han fet arribar d'organitzacions.

decidim.barcelona ha permès l'amplificació del procés en volum, relacions i interaccions sense precedents mitjançant una eina nova per a una nova necessitat, més adaptable, més transparent amb retorn i una visualització contínua.

Normes de participació

Aquest procés, juntament amb el següent, Metadecidim, tindran efectes directes en les especificacions finals de la plataforma i serviran per definir les necessitats de la ciutadania per a la par-

ticipació democràtica, i identificarà i prioritzarà les funcionalitats i els serveis que s'esperen del **decidim.barcelona**. La revisió de la normativa de participació es planteja com un procés obert, amb capacitat d'innovar i pensar en noves formes i mecanismes que permetin una democràcia millor i més àmplia i que respongui a les necessitats i les demandes de la ciutadania del segle XXI. Es van dur a terme sessions de treball en tres eixos (òrgans de participació, processos participatius i democràcia directa) i sessions de debat en l'àmbit de districte per reformular els canals i mecanismes de participació a l'entorn d'aquests eixos.

Metadecidim

És un procés participatiu en què la ciutadania pot pensar i (re)dissenyar les funcionalitats de la plataforma **decidim.barcelona**, prioritzar les línies de desenvolupament, decidir projectes de millora i deliberar sobre els usos que ha de tenir i possibilitats futures. El procés està encaminat a donar poder a la ciutadania per fer-se seva l'eina, contribuir al seu desenvolupament i ser copartícips en la seva construcció. És molt important que la ciutadania no només pugui participar-hi a través de la plataforma (**decidim.barcelona**), sinó que també pugui decidir i participar col·laborativament en el procés de pensar com ha de ser aquesta mateixa eina. Es tracta de «decidir com decidim», de dissenyar democràticament la infraestructura democràtica del futur. Es recullen propostes (presentades per l'equip Decidim, per la ciutadania i per l'Ajuntament) de noves funcionalitats, millores de la plataforma (disseny, navegació, usabilitat), desenvolupaments nous, components nous, processos i espais de participació.

El mes de desembre del 2016 s'ha iniciat la fase de priorització de les propostes, en la qual qualsevol persona empadronada a Barcelona pot participar en la decisió sobre quines han de ser les propostes prioritàries i quines cal desenvolupar en primer lloc. Cada proposta només pot tenir un suport per persona participant, i el nombre de propostes a les quals es pot donar suport és il·limitat. Passaran a la fase d'estudi i valoració econòmica com a mínim les cinc propostes amb més suports i quinze de les 30 propostes amb més suports. A més, les 30 propostes amb més suport i que siguin tècnicament viables, però que no passen a la fase de votació, s'inclouen en el *backlog* del projecte de *github* del **decidim.barcelona**. Al primer trimestre del 2017 s'anunciaran els resultats, s'estudiarà la viabilitat tècnica de les propostes, es farà la valoració econòmica i s'establirà un calendari de desenvolupament de les propostes. Durant el 2017, es durà a terme una avaluació del procés de participació a través d'una sèrie de debats a la plataforma i de trobades presencials, les SOM Metadecidim (sessions operatives Metadecidim) i els LAB Metadecidim, i es continuaran fent les jornades anuals del Metadecidim (JAM).

Teatre Arnau

Procés amb l'objectiu de definir el model d'equipament per a aquest edifici històric. La plataforma ha permès, com a resultat de les fases executades, disposar d'un projecte comunitari en construcció en què es definiran els usos i les activitats que es volen destinar al Teatre Arnau.

Coproducció de projectes a Gràcia

Procés per posar en marxa un seguit de projectes estratègics per al barri, als quals es destinarà una part del pressupost del Districte. Es tracta d'una prova pilot per explorar fórmules encaminades a la coproducció de polítiques públiques en què la ciutadania té capacitat de decidir, no només d'opinar, sobre com s'executa part del pressupost del Districte. El 2017 està previst que totes les persones empadronades al districte de Gràcia i més grans de setze anys puguin escollir

quins dels projectes de cada àmbit volen que es desenvolupi al seu districte, votant de manera presencial o en línia a la plataforma **decidim.barcelona**.

Donar forma a l'Eixample

Procés pilot per trobar un model de pressupostos participatius municipals. S'ha obert una part del pressupost a la ciutadania per proposar i decidir quines actuacions prioritzem que s'executin, durant l'any 2017, al districte de l'Eixample. El dia 28 de novembre de 2016 va començar el procés de priorització que es va desenvolupar exclusivament en línia. Les persones empadronades a Barcelona van disposar de deu suports per repartir entre totes les propostes. Les 50 que van rebre més suports van passar a la fase d'estudi de viabilitat.

Mercat de Sant Antoni

Procés anomenat «Omplim de barri el mercat. Decidim els espais d'ús veïnal que hi haurà al nou Mercat de Sant Antoni» en el qual el veïnat de Sant Antoni va diagnosticar, debatre i decidir sobre els usos i la funció dels espais veïnals del Mercat de Sant Antoni i els voltants.

1a Jornada Participativa / Hackató del Decidim.barcelona

El 25 i 26 de novembre del 2016 al Macba es van celebrar les primeres jornades participatives presencials per millorar la plataforma **decidim.barcelona**, eix de connexió de totes les accions participatives de l'Ajuntament de Barcelona, sempre orientades a la millora de la ciutat. Aquestes jornades van registrar 277 participants, el perfil dels quals va ser molt variat, des d'un percentatge alt de tècnics municipals i de participació fins a persones anònimes interessades en processos de participació. Es van recollir un centenar de propostes en aquestes primeres jornades que s'organitzen amb un objectiu doble:

- Definir un conjunt d'accions (propostes) per millorar el procés participatiu articulat al voltant de la plataforma **decidim.barcelona**. Aquest objectiu es va treballar en sis tallers, cadascun focalitzat en un aspecte diferent del procés, dels quals s'esperava una sèrie de propostes concretes treballades col·lectivament.
- Millorar els aspectes funcionals de la plataforma informàtica. Per fer-ho es va dur a terme una hackató en la qual es van proposar correccions i millores en el programari. En aquest cas, els resultats finals serien més «variats» però tots centrats en la plataforma digital.

Abans d'aquests dos processos de treball, en la primera part de les jornades, s'oferien, en primer lloc, conferències sobre experiències internacionals i, en segon, una sèrie de ponències de curta durada, anomenades píndoles, que aportaven informació i coneixement sobre el context general de la participació ciutadana, la seva evolució a Barcelona i aspectes concrets que ajudaven a entendre i dimensionar el projecte i la plataforma decidim.barcelona.

Per tenir més informació d'aquesta jornada o veure els vídeos de les xerrades es pot consultar l'enllaç següent <https://bcnparticipa.cat/JornadesMetadecidim/ca/materials.php>

Pla d'investigació «De l'Smart City a la Ciutat Democràtica» (investigació)

L'objectiu és impulsar una xarxa coordinada de projectes per a la millora de la qualitat democràtica.

El pla d'investigació «De l'Smart City a la Ciutat Democràtica» es va concretar en un informe per orientar les directrius de la direcció i pot suggerir, per a alguns dels espais de coordinació de polítiques de ciutat, que es posi en marxa, des de la primera tinència, la importància d'incloure processos participatius en el seu desenvolupament.

El 2016 es va concretar l'encàrrec d'aquest informe que s'elaborarà l'any 2017 per definir-ne l'abast i planificar-ne la contractació.

Creació d'un laboratori ciutadà d'innovació democràtica i col·laborativa (experimentació)

L'abast d'aquest projecte durant el 2016 va ser l'elaboració d'un informe d'anàlisi i disseny d'un laboratori d'innovació democràtica i col·laborativa, incloent-hi una anàlisi de necessitats a través d'entrevistes i reunions, i l'elaboració i l'entrega d'un informe final que detalli els objectius, l'estructura i les funcions del laboratori.

Els canvis actuals en la innovació digital han acabat desplegant nous vessants de democràcia, com la democràcia distribuïda i deliberativa, que prepondera el rol del ciutadà i descentralitza i (re)distribueix el poder cap a la ciutadania, de manera que la presa de decisions es fa de manera col·lectiva, cocreada, codissenyada i amb efectes vinculants, cosa que augmenta considerablement la qualitat democràtica de qualsevol ciutat i estableix un precedent de com articular necessitats i accions col·lectives en clau comunitària. Un dels artefactes que ha permès la descentralització de la innovació són els *labs*, en els quals es planteja la idea que les ciutats es nodreixin dels nodes on s'estimula, es cristal·litza, s'assaja i s'experimenta la innovació.

Aquest informe el que planteja, doncs, és la necessitat imprescindible que Barcelona es doti d'un espai *lab* que treballi en els àmbits de la democràcia ciutadana. Aquest espai és fonamental perquè permetrà abordar problemàtiques complexes, com ara l'urbanisme, el desenvolupament sostenible, l'exclusió social, la massificació turística, l'especulació immobiliària, etcètera, treballant amb la ciutadania i per a la ciutadania, a banda de permetre espais nous d'evolució en la gestió del poder polític i comunitari.

L'informe defineix les característiques que ha tenir el laboratori d'innovació democràtica de la ciutat de Barcelona per esdevenir el primer espai públic, obert a tothom sense distinció de color polític, social o de gènere, que ofereixi a cada ciutadà la possibilitat d'innovar i aprendre a innovar en el camp de la política municipal i per convertir-se en una eina útil i funcional per a la democràcia participativa, distribuïda i deliberativa.

Així, es preveu l'estudi de nous processos i òrgans de participació, a més del desplegament d'un repositori digital de pràctiques i experiències de participació ciutadana a diverses àrees d'actuació.

Resultats: Barandiaran, X., Calleja-López, A., Serra, A., Jiménez, V. & Adelantado, P. (10/2016) «Laboratori ciutadà d'innovació democràtica i col·laborativa de Barcelona» (pendent de publicació).

Pla d'infraestructures i dispositius de capacitació per a la participació (capacitació)

Aquest pla el va motivar l'interès de l'Ajuntament de Barcelona d'estimular una participació informada i apoderar la ciutadania en la presa de decisions a través de la plataforma mitjançant la capacitació ciutadana que garanteixi una participació segura, inclusiva i transformadora.

L'objectiu de la direcció era promoure la provisió d'infraestructures territorials que garantissin l'accés a la participació digital, dissenyant cursos i materials que promoguessin les competències i les disposicions necessàries (visió crítica, apoderament, coneixements, etcètera) per la seva qualitat, i definir els tipus de mediació que calguessin per potenciar els dos punts anteriors.

La primera fase d'aquest pla d'infraestructures va consistir en el desenvolupament d'unes formacions amb continguts curriculars experimentals i un estudi d'impacte dels cursos en els participants.

Es van dur a terme quatre formacions (tallers escola), impartides durant els mesos d'octubre del 2016, i es va establir el prototip dels cursos futurs mitjançant l'anàlisi dels resultats. Van representar 40 hores de formació experimental en una mostra àmplia de 58 persones, distribuïdes en quatre tipus de públic diferents (representants de la societat civil, persones que treballen en equipaments socioculturals, persones joves cursant una formació professional, així com persones grans jubilades). D'aquesta manera es volia ampliar l'espectre de grups socials actius quant al foment de processos de participació ciutadana fins a grups menys actius en aquestes temàtiques.

Aquest estudi analitzava l'impacte de les formacions impartides en relació amb l'increment de la comprensió del que significa la privacitat i la seguretat digital per als seus participants i incloïa un desglossament de bones pràctiques per adaptar, escalar i desenvolupar en formacions futures orientades cap a la ciutadania i els diferents grups i col·lectius socials que la componen.

Es van definir formats i continguts curriculars per a formacions futures considerant dues temàtiques formatives: les de creació de consciència i altres de capacitació, amb un total de deu tipologies de sessions.

Es va concloure que caldria dur a terme una feina de facilitació prèvia a les formacions futures, és a dir, que seria important formar un equip de formadors que es dediquessin a formar altres agents de la ciutadania amb potencial per replicar i transferir els nous coneixements als seus entorns.

Resultats: Tactical Technology Collective (11/2016) «Estudio de impacto. Formaciones para una Ciudadanía Digital Segura» (pendent de publicació).

Gestió, edició i divulgació d'investigacions específiques

Les investigacions específiques previstes s'han posposat a excepció del disseny d'unes proves pilot de pressupostos participatius.

Amb la finalitat de donar un impuls a eines per apropar els conceptes pressupostaris a la ciutadania, es va encarregar el disseny i l'anàlisi d'una prova pilot dels pressupostos participatius. El disseny va incloure la definició d'objectius d'aquest tipus d'iniciativa i la tria metodològica per assolir-los.

En aquesta prova pilot de dos barris (Gràcia i l'Eixample), els ciutadans podien decidir una part de la despesa municipal mitjançant la participació ciutadana a través de la plataforma.

R+D+i en mecanismes i infraestructures de participació interna a l'Ajuntament

Els projectes d'investigació o innovació específiques a les altres direccions de la regidoria o línies d'actuació previstes en el pla de govern també es van ajornar fins que es resolgui la falta de re-

cursos de la direcció per evitar investigacions descoordinades i sense supervisió de la mateixa direcció.

Impacte als mitjans i activitats públiques

Recull de premsa

Relació de notícies publicades o emeses als mitjans de comunicació (premsa, internet, etcètera).

Data	Enllaç	Mitjà
01/02/2016	El Ayuntamiento estrena el dominio '.barcelona' con la web ... http://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20160201/301820216550/web-pam-pad-decidim-barcelona.html	<i>La Vanguardia</i>
01/02/2016	El Ayuntamiento de Barcelona instala el software libre desarrollado ... http://www.teinteresa.es/comunidad-de-madrid/madrid/Ayuntamiento-Barcelona-software-desarrollado-Madrid_0_1514849303.html	<i>Te interesa</i>
12/03/2016	Las ciudades del cambio dan el paso a la democracia participativa http://www.publico.es/politica/ciudades-del-cambio-dan-paso.html	<i>Público</i>
12/03/2016	«La rendición de cuentas no puede depender de la buena voluntad...» http://www.publico.es/politica/rendicion-cuentas-no-depender-buena.html	<i>Público</i>
31/03/2016	El '.barcelona' activa casi 4.000 dominios en tres meses http://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20160331/40777116887/dominio-barcelona-balance-tres-meses.html	<i>La Vanguardia</i>
09/04/2016	Barcelona cierra el proceso participativo del PAM con 9.000 ... http://www.elperiodico.com/es/noticias/barcelona/barcelona-cierra-proceso-participativo-del-pam-con-9000-propuestas-5041286	<i>El Periódico</i>
09/04/2016	El procés participatiu Decidim.Barcelona es tanca amb més de nou ... http://www.vilaweb.cat/noticies/el-proces-participatiu-decidim-barcelona-es-tanca-amb-mes-de-nou-mil-propostes-ciutadanes/	<i>El Punt Digital</i>
09/04/2016	El procés participatiu Decidim.Barcelona es tanca amb més de 22.600 ... http://beteve.cat/proces-participatiu-decidim-barcelona-tanca-22-600-usuaris-plataforma-digital-pam-pad/	<i>Betevé</i>
10/04/2016	Carta blanca para Barcelona http://www.abc.es/espana/catalunya/barcelona/abci-carta-blanca-para-barcelona-201604101153_noticia.html	<i>ABC</i>
29/04/2016	No hay participación sin redistribución del poder https://www.diagonalperiodico.net/movimientos/30226-no-hay-participacion-sin-redistribucion-del-poder.html	<i>Periódico Diagonal</i>
26/07/2016	«Hay que apostar por una remunicipalización de la información» http://www.eldiario.es/catalunya/barcelona/tecnologia_0_539296519.html	<i>Eldiario</i>
29/07/2016	Cómo mejorar Barcelona con la participación de sus ciudadanos http://www.yorokobu.es/barcelona-participacion/	<i>Yorokobu</i>
11/09/2016	Nieuwe democratie is nodig én mogelijk http://www.volkskrant.nl/opinie/nieuwe-democratie-is-nodig-en-mogelijk-a4374722/	<i>Volkskrant</i>
29/09/2016	Voorbij de Optima-commissie_ https://www.apache.be/gastbijdragen/2016/09/29/62355/	<i>Apache</i>

26/10/2016	Barcelona impulsa un proceso participativo para diseñar la ... http://www.lavanguardia.com/vida/20161126/412183336575/barcelona-impulsa-un-proceso-participativo-para-disenar-la-plataforma-decidimbarcelona.html	La Vanguardia
27/10/2016	Barcelona impulsará procesos participativos en el Eixample y ... http://www.lavanguardia.com/vida/20161027/411376484625/barcelona-impulsara-procesos-participativos-en-el-eixample-y-gracia-para-los-presupuestos.html	La Vanguardia
07/11/2016	La ciudadanía toma partido http://www.elperiodico.com/es/noticias/mas-barcelona/ciudadania-toma-partido-5614199	El Periódico
07/11/2016	Fernando Pindado, comisionado de Participación y Democracia ... http://www.elperiodico.com/es/noticias/mas-barcelona/fernando-pindado-comisionado-participacion-democracia-activa-participacion-esencia-democracia-5614240	El Periódico
11/11/2016	Els ciutadans prenen la paraula http://www.ara.cat/premium/ciutadans-participacio-ciudadana-Teatre-Arnau_O_1685831424.html	Ara
22/11/2016	Cómo se convierte una ciudad 'tonta' en inteligente https://www.idealista.com/news/especiales/evolucion-urbanistica/2016/11/21/744350-como-convertir-una-ciudad-en-inteligente	Idealista News
12/12/2016	Can open source and open systems really open the door to ... http://www.zdnet.com/article/can-open-source-and-open-systems-really-open-the-door-to-healthier-democracies/	ZDNet

Xerrades

Durant el 2016 es va presentar la plataforma Decidim en diferents actes. Aquí incorporem un recull dels més significatius.

Data	Enllaç	Acte
24/05/2016	Decidim.Barcelona, el inicio de un nuevo modelo de participación http://augacbcn.upc.edu/resumen-de-la-ponencias/	(AUGAC-UPC)
26/10/2016	Afrontando la brecha digital y la apatía participativa: inclusión y participación ciudadana https://ouisharefest2016b.sched.com/event/8Ydm	Ouishare Fest BCN 2016
15/11/2016	Enhancing Civic Engagement in the Digital Age http://www.smartcityexpo.com/ca/program-2016/-/gaagenda/actividad/18/123/1105	Smart City Expo World Congress
15/11/2016	Decidim.barcelona http://www.smartcityexpo.com/en/agenda2016p_p_id=GAFullView_WAR_gaagendascportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-	Smart City Expo World Congress
25/11/2016	Sessió oberta a periodistes per conèixer les novetats tecnològiques del Decidim. Barcelona http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2016/11/24/sessio-oberta-a-periodistes-per-coneixer-les-novetats-tecnologiques-del-decidim-barcelona/?hilit=%22DECIDIM%22	Macba

15/06/2016	L'Ajuntament de Barcelona presenta diversos projectes pioners en innovació cultural al Sónar+D_ http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2016/06/15/lajuntament-de-barcelona-presenta-diversos-projectes-pioners-en-innovacio-cultural-al-sonard/	Sónar+D
------------	--	---------

■ Reptes per al proper any 2017

- Estabilitzar el flux de gestió del **decidim.barcelona** en relació amb els processos de participació, incloent-hi l'acompanyament en el disseny de processos i la seva execució.
- Acabar els plecs, executar-los i reforçar-los amb contractes menors per desenvolupar el **decidim.barcelona** d'acord amb l'estratègia digital del Comissionat de Tecnologia i Ciutat, incloent-hi les funcionalitats requerides següents per a finals del 2017:
 - Òrgans.
 - Consultes.
 - Iniciatives ciutadanes.
 - Retorn i seguiment de processos participatius.
- Construir una comunitat participativa al voltant del projecte **decidim.barcelona** que cobreixi els àmbits següents:
 - Coordinació interinstitucional.
 - Coordinació intrainstitucional.
 - Implicació de la ciutadania en el disseny i gestió del Decidim.
 - Ecosistema productiu de pimes i cooperatives de programari.
 - Xarxa d'investigació científica a l'entorn de democràcia i ciutat.
- Desenvolupar i reafirmar un sistema de gestió d'entitats digitals administrativament vàlid per a la realització de tràmits, vots i signatures digitals integrades al **decidim.barcelona**.
- Desenvolupar els resultats dels pilots de capacitat digital en un currículum modular de capacitat digital i coordinar aquest currículum a través de cursos de capacitat a diferents àrees de l'Ajuntament.
- Desenvolupar un sistema de mediació digital.
- Establir un sistema de publicació oberta, seguint els estàndards d'Open Science.
- Desplegar el projecte de Laboratori d'Innovació Democràtica.

Organismes autònoms: l'Institut Barcelona Esports

L'Institut Barcelona Esports (IBE) té com a missió dissenyar i impulsar polítiques que permetin gestionar de manera eficaç l'esport de Barcelona, com un dels elements protagonistes del desenvolupament i de la projecció de la ciutat.

És funció d'aquest institut promoure l'activitat esportiva a la ciutat de Barcelona, tant mitjançant programes propis com donant suport als projectes associatius, federatius i d'altres agents del sector esportiu que hi desenvolupen la seva activitat.

Les seves funcions s'estructuren en quatre grans àmbits d'acció:

- La dotació i la gestió dels equipaments esportius municipals.
- La promoció de l'activitat esportiva entre tota la ciutadania.
- L'organització directa o en col·laboració amb altres organitzacions d'esdeveniments de tots els nivells, tant pròpiament esportius com amb continguts més teòrics i d'anàlisi i reflexió sobre el fet esportiu en general.
- La relació amb altres organismes i institucions, nacionals i internacionals, per captar noves activitats per a Barcelona i per fer xarxa amb altres ciutats del món.

Per tant, l'IBE dona suport i participa en la gestió de l'esport i l'activitat física de manera innovadora i eficaç per contribuir al desenvolupament de la ciutat i la seva projecció internacional des de la pràctica esportiva, així com al seu augment entre els ciutadans i les ciutadanes i a l'adquisició d'hàbits de vida saludables.

■ Recursos humans

El Consell Rector de l'Institut, en la sessió del 6 de setembre de 2013, va aprovar la seva estructura bàsica, en la qual es definien tres direccions:

- Direcció de Planificació i Serveis Generals, que inclou:
 - El Departament d'Administració.
 - El Departament de Comunicació.
 - La Secretaria Jurídica.
- Direcció d'Instal·lacions i Obres.
- Direcció de Promoció Esportiva i Esdeveniments Esportius.

Recursos humans 2016 (el 31 de desembre)			
	Homes	Dones	Total
Directius/directives	4	3	7
Tècnics/tècniques	9	19	28
Administratius i auxiliars	6	10	16
Altres	2	1	3
Total	21	29	50

■ Recursos econòmics

Els recursos de l'IBE s'han dedicat a fomentar la promoció esportiva entre tots els col·lectius de la ciutat, organitzar i donar suport a esdeveniments esportius, fer el seguiment de la gestió dels equipaments adscrits a l'institut i donar suport als adscrits als districtes, i invertir en obres de millora i condicionament en instal·lacions esportives.

Pressupost executat 2016. Despeses		
Capítols de despesa	Euros	%
Personal	3.159.092,83	10,25
Béns i serveis	7.175.259,24	23,28
Transferències corrents	14.032.884,70	45,53
Inversions	2.439.403,01	7,92
Transferències de capital	4.012.662,49	13,02
Total	30.819.302,27	100,00

Pressupost executat 2016. Ingressos		
Fons de finançament	Euros	%
Ajuntament de Barcelona	25.419.362,04	91,92
Altres fons	9.220.023,05	8,08
Ingressos afectats a despeses futures	-2.695.981,88	
Total	31.943.403,21	100,00

■ Instal·lacions esportives adscrites a l'IBE

L'IBE té adscrites 69 instal·lacions esportives municipals distribuïdes per tots els districtes de la ciutat, de les quals 41 són complexos esportius municipals i 28 són instal·lacions especialitzades.

■ Serveis i activitats

Direcció de Serveis d'Instal·lacions i Obres

Actuacions relacionades amb la planificació i el control de la gestió de les instal·lacions esportives

Aquesta direcció assumeix el control i el seguiment de la gestió de les instal·lacions esportives municipals (IEM) adscrites a l'IBE, mitjançant la relació directa i continuada amb els seus concessionaris, per supervisar-ne i analitzar-ne la gestió, la conservació i la millora.

Les IEM es classifiquen en 41 centres esportius municipals (CEM), 23 instal·lacions esportives singulars i cinc instal·lacions d'ús lliure situades a l'espai públic. Les 69 instal·lacions donen servei a més de 630.000 persones usuàries (individuals, escoles, clubs, associacions, etcètera). A més, els centres esportius municipals han tancat l'any amb 187.721 persones abonades.

A les instal·lacions esportives s'ofereixen activitats esportives i de salut per als ciutadans i espais de pràctica esportiva per als clubs i les entitats de les diferents modalitats esportives, així com cursos d'iniciació i pràctica de tota mena de modalitats i activitats físiques.

Des de l'IBE també es promou la pràctica esportiva de diversos col·lectius específics mitjançant una política de tarifació social que els facilita l'accés als equipaments. L'any 2016 s'ha consolidat el programa d'ajuts per a persones en situació d'atur i s'ha avançat en l'ampliació de les tarifes familiars i monoparentals en la majoria dels centres esportius municipals (el 87,18%).

Algunes de les eines que permeten dur a terme la supervisió i analitzar el funcionament dels 64 equipaments esportius amb gestió, així com vetllar per la seva conservació i proposar accions de millora són: les comissions tècniques de gestió, les comissions de seguiment, els consells d'equipament, així com l'avaluació constant dels indicadors relacionats amb el funcionament d'aquests equipaments.

A més d'aquesta tasca continuada i quotidiana de supervisió del funcionament de les instal·lacions adscrites a l'IBE, durant el 2016 s'han dut a terme algunes actuacions concretes, entre les quals cal destacar:

- Licitació i adjudicació de la gestió dels CEM Can Ricart - CEM Colom (dos centres de cost diferenciats en una unitat de gestió que compartirà inversions i promoció esportiva), per una durada de deu anys a C. E. Lleuresport.
- S'ha fet efectiva la pròrroga del contracte de cessió del Velòdrom Municipal d'Horta per dos anys més (fins al 2018), en els termes i condicions previstos al plec.
- Resolució de mutu acord del contracte de gestió del CEM Trinitat Vella. Actualment està a punt de sortir publicat el plec de condicions per a la nova concessió.
- Signatura de la continuïtat del contracte de gestió del CEM Olímpics-Vall d'Hebron fins a l'adjudicació de la nova concessió (licitat el mes de gener del 2017 i formalitzat el contracte al mes de maig).

Projectes i obres

L'Ajuntament de Barcelona, mitjançant l'IBE i Barcelona d'Infraestructures Municipals, SA (BIMSA), ha executat durant l'any 2016 obres de millora i manteniment en equipaments esportius municipals per un total de 10.306.407,78 euros en diferents instal·lacions, més 298.393,44 euros del

conveni de la Diputació de Barcelona per a actuacions a la Piscina Sant Jordi i Escola Industrial. La taula següent mostra els projectes més destacats.

En aquest apartat també cal tenir present que BIMSA ha executat 6.203.306,29 euros en instal·lacions esportives adscrites als districtes de la ciutat.

Projectes i obres		
Descripció	Pressupost (euros)	Òrgan executor
Redacció de projectes i estudis previs (CEM i IEM diverses)	374.190,59	IBE
Gran manteniment (CEM i IEM diverses)	1.005.761,78	IBE
Adequació a normativa (CEM i IEM diverses)	446.290,76	IBE
Adequació del Frontó CEM Olímpics Vall d'Hebron	99.990,30	IBE
Subvencions per a obres en IEM	3.826.163,87	IBE
CEM Bon Pastor: eficiència energètica	71.710,98	IBE
CEM Trinitat Vella: consolidació del tancament exterior	44.478,28	IBE
CEM Horta Fase 2	172.281,00	BIMSA
CEM Carmel. Millores	953.600,00	BIMSA
Piscina Turó: projecte executiu i reforma	2.810.898,00	BIMSA
Rehabilitació del Velòdrom Municipal d'Horta	190.799,00	BIMSA
CEM: adequació de la llicència ambiental	310.243,22	BIMSA

De les actuacions executades el 2016 a les instal·lacions esportives adscrites a l'IBE destaquem les següents:

- **Grans actuacions de l'IBE:**

- Urbanització dels entorns del Camp Municipal de Rugbi La Foixarda.
- Adequació a la normativa i rehabilitació dels vestidors de les instal·lacions esportives de l'Escola Industrial.
- Substitució de les cobertes dels panyols de magatzem d'embarcacions de la Base Nàutica Municipal de la Mar Bella.
- Substitució de la bomba de calor (deshumidificadora) de la piscina del CEM Bon Pastor.
- Consolidació dels fonaments i altres actuacions al CEM Trinitat Vella.
- Adequació dels frontons del CEM Olímpics Vall d'Hebron per als Campionats Mundials de Pilota 2018.

- **Obres executades per BIMSA:**

- Obres d'enderroc de la Piscina Municipal Turó de la Peira i inici de l'obra del nou CEM Turó de la Peira (piscina i pista poliesportiva).
- Nou Parc Esportiu Urbà Baró de Viver.
- Millora de les instal·lacions del Velòdrom Municipal d'Horta (segona fase).
- Millores de la ventilació sota pista del Velòdrom Municipal d'Horta.
- Obres d'enderroc de la segona fase del CEM Horta.
- Obres d'adequació per a la llicència ambiental del CEM Estació del Nord.

- **Transferències de capital. Subvenció capítol 7** (obra executada el 2016 amb transferència de pressupost del 2015):

- Substitució del paviment esportiu del pavelló del CEM Verneda.
- Substitució del paviment esportiu de la pista d'atletisme del CEM Mar Bella.
- Substitució del paviment esportiu de la pista d'atletisme del CEM Can Dragó.
- Obres d'adequació per a la llicència ambiental del CEM Aiguajoc Borrell.
- **Transferències de capital. Subvenció capítol 7** (obra pendent d'executar el 2017 amb transferència de pressupost del 2016):
 - Obres d'adequació per a la llicència ambiental del CEM Colom.
 - Obres d'adequació per a la llicència ambiental del CEM Sant Sebastià.
 - Actuacions de millora al CEM Piscina Sant Jordi.
 - Substitució del tancament de la façana del carrer de la Diputació del CEM Joan Miró.
 - Obres d'adequació per a la llicència ambiental del CEM Sagrada Família.
 - Vestidors del pavelló i vestidors per al camp de futbol 7 del CEM Guinardó.
 - Paviment del pavelló i climatització del CEM Mundet.
 - Actuacions a la coberta i deshumidificadora del CEM Nova Icària.
 - Actuacions en el drenatge i la gespa artificial al CEM Mar Bella.

Redacció d'auditories d'accessibilitat de les instal·lacions esportives municipals no adaptades

El 2016 es va encarregar un estudi per conèixer el grau d'accessibilitat de les instal·lacions esportives adscrites a l'IBE. L'objectiu de l'estudi era disposar de les auditories d'accessibilitat de les IEMS que no estan adaptades per conèixer les accions necessàries que cal executar a fi d'eliminar les barreres físiques existents, d'acord amb la normativa vigent d'accessibilitat de referència.

Les auditories de les 22 instal·lacions, que en aquell moment no havien assolit la categoria d'adaptades, ens han servit per conèixer les deficiències de cadascuna i per disposar d'una proposta d'accions i un pressupost estimat perquè la instal·lació es consideri adaptada.

Indicadors de producció dels serveis			
	2015	2016	% d'increment
Gestió d'equipaments esportius adscrits a l'IBE			
Abonats el 31 de desembre	182.230	187.721	3,01
Programa d'ajuts per a l'accés a les persones en situació d'atur			
Persones beneficiàries de l'ajut al llarg de l'any	9.418	9.033	-4,09
Persones beneficiàries abonades el 21/12	5.698	5.695	-0,05
Nombre de places disponibles als CEM	6.545	6.545	0,00
Import dels ajuts atorgats	1.205.713	1.197.179,75	-0,71

Direcció de Promoció Esportiva i Esdeveniments Esportius

La Direcció de Promoció Esportiva i Esdeveniments Esportius de l'IBE ha desenvolupat les activitats que es mostren a continuació.

Esdeveniments esportius

Des de l'IBE s'organitzen esdeveniments esportius per promocionar la pràctica de l'esport entre els ciutadans, i també es dona suport a l'organització dels esdeveniments esportius que s'organitzen des del teixit associatiu, federatiu, d'altres agents dinamitzadors de l'esport o des dels gestors de grans esdeveniments esportius. Aquests esdeveniments inclouen des d'activitats populars de participació ciutadana fins a grans competicions internacionals.

L'any 2016 hi ha hagut un descens lleuger en el nombre d'esdeveniments que han rebut suport, tot i que continuen per sobre del centenar d'activitats (108). El nombre de participants també ha disminuït lleugerament, pel descens de les inscripcions en algunes curses i perquè aquest any també s'ha regularitzat el recompte de participants en el Barcelona Extrem, en el qual fins ara també es consideraven participants les persones que hi prenen part com a espectadors.

Finalment, destaquen els trofeus internacionals Ciutat de Barcelona, dels quals enguany s'han revisat els criteris per a l'atorgament d'aquesta modalitat. Un dels factors que cal considerar ha estat la limitació a un esdeveniment per modalitat esportiva. Això ha fet que alguns esdeveniments amb gran participació (com la Cursa Jean Bouin) no es consideressin aquest any en aquesta categoria, fet que explica el descens de participants.

Esdeveniments organitzats o als quals s'ha donat suport			
	2015	2016	% variació
Total d'esdeveniments			
Nombre d'esdeveniments	117	108	-7,69
Participants en els esdeveniments	340.158	305.548	-10,17
Nombre de modalitats esportives	53	51	-3,77
Trofeus Internacionals Ciutat de Barcelona			
Nombre d'esdeveniments	27	24	-11,11
Participants en els esdeveniments	12.893	2.599	-79,84
Nombre de modalitats esportives	27	24	-11,11

Promoció esportiva

En l'àmbit de la promoció de l'activitat esportiva entre tots els ciutadans, des de l'IBE es duen a terme diferents programes i serveis per incidir en diversos col·lectius de la ciutat.

La Direcció de Promoció i Esdeveniments Esportius centra la seva actuació, de manera especial, en la promoció de l'activitat física i l'esport en edat escolar (dins i fora d'horari lectiu), entre col·lectius específics (persones amb discapacitat, nouvingudes o en risc d'exclusió social, gent gran, etcètera) i en el foment de l'activitat física per a la salut i a l'espai públic.

L'escola fa esport a la ciutat

És un programa d'activitats de promoció esportiva que s'ofereix als centres educatius de la ciutat per complementar l'educació física curricular. Les activitats es duen a terme dins de l'horari escolar i hi ha oferta d'activitats per a tot l'alumnat d'educació infantil, primària i secundària.

El programa inclou:

- **Activitats d'interès per al professorat:**
 - Presentació de «L'escola fa esport» i de les jornades «L'esport fa escola».
 - Premi Joan Serra a la dansa educativa.
 - Servei de préstec de material esportiu i didàctic a les escoles.
- **Activitats per a l'alumnat:**
 - **L'esport en curs**, amb l'objectiu de transmetre valors com la companyonia, la solidaritat o el treball en equip amb experiències esportives a diversos espais de la ciutat.
 - **L'esport... fa per tu!** Per donar a conèixer esports poc practicats per l'alumnat. Aquestes activitats es fan de manera coordinada amb les federacions per oferir propostes educatives de qualitat i facilitar l'apropament i el coneixement de la modalitat esportiva a l'alumnat, a més d'acostar-los a la pràctica d'aquell esport en horari extraescolar.
 - **Escala de valors**, per adquirir valors positius com la solidaritat, el treball en equip i l'esforç, així com la sensibilització vers les persones amb diferents capacitats.
 - **Reptes esportius de ciutat**, per donar a conèixer els grans esdeveniments que es disputen a Barcelona i les disciplines implicades, s'ofereix a l'alumnat la possibilitat d'apropar-se a aquests esdeveniments.

L'escola fa esport a la ciutat. Activitats

L'esport en curs	L'esport... fa per tu!	Escala de valors	Reptes esportius de ciutat
<ul style="list-style-type: none"> • Joc perdut • Ja nedo • Dansa Ara • Espectacles IT • Dansa • Curses d'orientació • Flic Flac Circ • Raid Atlètic • Biatló • Triatló • Coneix el pentatló • Pedala • Aprèn a pedalar 	<ul style="list-style-type: none"> • Gimnàstica • Hoquei sobre patins • Judo • Handbol • Corfbol • Waterpolo • Esgrima • Escacs • Escalada • Tamborí • Rugbi • Voleibol • Rem • Beisbol 	<ul style="list-style-type: none"> • A la grada, passió i seny, • De marxa... Fent esport! • Esports adaptats • Esports de pel·lícula • La competició en + • Olimpisme i Montjuïc 	<ul style="list-style-type: none"> • Esport d'acció • Barcelona Extrem • Esports d'Hivern. Barcelona - Pirineus 2026 • Golf a l'escola. Open d'Espanya de Golf 2015 Barcelona - el Prat • L'esport i el cavall. Barcelona Equestrian Challenge • La Laia juga a tennis • Vela a la Barcelona World Race

Pel que fa a les activitats per a l'alumnat, el conjunt de programes i activitats que configuren el programa «L'escola fa esport a la ciutat» ha registrat 71.414 participacions. Per la seva banda, a la presentació de les activitats del programa hi van assistir 186 professors dels centres educatius de la ciutat.

Els 317 centres participants representen el 70,92% dels centres educatius de primària, secundària obligatòria i educació especial que té Barcelona. Entre aquests centres cal destacar la presència de 26 escoles d'educació especial, que han format del programa amb un total de 1.960 participacions d'alumnat amb necessitats especials.

L'escola fa esport a la ciutat. Indicadors			
	2014-15	2015-16	% variació
Participants a les activitats organitzades	60.052	71.414	18,92
Total de centres participants	295	317	7,46
Activitats ofertades	39	42	7,69

Homologació d'entitats organitzadores d'activitats en horari no lectiu

Aquest procés significa el reconeixement qualitatiu de les entitats organitzadores d'activitats esportives adreçades a infants i joves fora d'horari escolar (clubs, entitats, AMPA, centres docents, empreses de gestió esportiva...), que vetlla pel compliment d'uns estàndards mínims de qualitat en la seva oferta d'activitats, així com pel que fa a la seva aportació a la cohesió social, la qualitat de vida i el benestar de la ciutadania de Barcelona.

Pel que fa al primer projecte, 235 entitats han complert els requisits d'homologació i han vist recollida la seva oferta d'activitats esportives proposades a la ciutadania a la *Guia d'oferta esportiva per a infants i joves*, que es pública i difon cada setembre.

Cal tenir en compte que aquest programa té una periodicitat de curs escolar, per la qual cosa en aquesta memòria incorporem les dades corresponents al curs 2015-16. Tanmateix, el procés d'homologació de les entitats organitzadores és continu i el setembre del 2016, a l'inici del curs següent, ja hi havia 265 entitats homologades per al curs vinent.

Homologació d'entitats organitzadores d'activitats en horari no lectiu. Indicadors			
	2014-15	2015-16	% variació
Entitats homologades	149	235	57,72
Punts d'activitat	385	495	28,57
Infants i joves inscrits a les activitats homologades	112.684	138.449	22,86
Percentatge de noies i joves inscrites	47,19%	47,05%	-0,14pp

Pp: punts percentuals. En els indicadors expressats en percentatge, la variació s'indica com a diferència de punts percentuals entre un any i l'altre.

Subvencions per als participants de les activitats de promoció esportiva

L'Ajuntament disposa d'un sistema de subvencions adreçades a les famílies que té com a objectiu facilitar l'accés dels infants i els joves a la pràctica física o esportiva fora de l'horari escolar. La subvenció cobreix una part de la despesa corresponent a les activitats esportives recollides en el programa d'homologació de les famílies que ho sol·licitin i compleixin els requisits.

Cal destacar l'increment de sol·licituds, de subvencions atorgades i de l'import assignat a aquest servei que es produeix any rere any. Enguany, aquest increment ha estat de prop del 60% en tots els indicadors.

Subvencions per als participants d'activitats de promoció esportiva. Indicadors			
	2015-16	2016-17	% variació
Sol·licituds de subvenció presentades	8.307	13.538	62,97
Subvencions atorgades	7.601	12.186	60,32
Import de les subvencions atorgades (en euros)	1.593.233	2.626.327	64,84

Campus Olímpia i casals esportius

En la campanya de vacances d'estiu de l'Ajuntament de Barcelona hi ha dos programes d'activitats esportives en els quals l'IBE, les seves instal·lacions adscrites i les entitats esportives de la ciutat tenen un rol important.

Campus Olímpia

Segons les edats a qui s'ofereixen i l'especificitat dels continguts de la pràctica, es diferencien les modalitats següents de Campus Olímpia:

- **Precampus.** Iniciació a diferents esports, sense cap especialització.
- **Campus específic.** Pràctica d'un esport preferent, combinat amb altres esports complementaris.
- **Campus poliesportiu.** Combinació de diferents esports.
- **Campus especial.** Esports adaptats per a persones amb discapacitat intel·lectual o psíquica.
- **Campus de natura.** Pràctica d'un esport preferent o bé una combinació d'esports i d'activitats a la natura.
- **Campus jove.** Incorporació de pràctiques noves o alternatives a l'esport tradicional.

L'estiu del 2016 s'han fet més de 22.000 inscripcions a les 147 activitats que s'han homologat com a Campus Olímpia, amb una participació del 40,46% de noies. Aquestes dades signifiquen un increment significatiu en relació amb l'any 2015, tant pel que fa al nombre d'activitats homologades (125 l'any 2015) com a inscripcions (18.761).

Casals esportius

Els casals esportius combinen la pràctica d'una o dues modalitats esportives amb altres pràctiques lúdiques, amb un tractament més generalista que els Campus Olímpia.

L'any 2016 ha disminuït lleugerament el nombre de participants en aquesta modalitat d'activitats d'estiu, i s'ha passat de 15.383 places ocupades l'any 2015 a les 13.969 de l'any 2016, tot i que el nombre d'activitats ofertes s'ha mantingut similar (han passat de 55 a 57 el 2016). Caldrà valorar aquesta tendència en les properes campanyes.

Campus Olímpia i casals esportius. Indicadors			
	2015	2016	% variació
Campus Olímpia			
Activitats homologades	125	147	17,60
Places ocupades	18.761	22.301	18,87
Percentatge de participació de noies	40,31%	40,46%	0,15pp
Casals esportius			
Activitats homologades	55	57	3,64
Places ocupades	15.383	13.969	-9,19
Percentatge de participació de noies	-	38,21%	-

Pp: punts percentuals. En els indicadors expressats en percentatge, la variació s'indica com a diferència de punts percentuals entre un any i l'altre.

Activa't als parcs

El programa «Activa't» ha estat un cop més l'acció més destacada en relació amb la promoció esportiva entre el col·lectiu de gent gran. Al llarg del curs 2015-16 s'ha assolit la xifra de 1.489 persones inscrites en el conjunt de setze punts de prestació a tota la ciutat i amb una assistència mitjana mensual de 400 persones durant el curs.

Aquest programa fomenta la pràctica d'activitat física a l'aire lliure amb l'objectiu de dur una vida activa en l'àmbit psicològic i social, trobar-se en millors condicions i disminuir el risc de malalties, mentre es gaudeix dels espais verds de la ciutat. Es duu a terme dos dies a la setmana a cada espai i ofereix dos tipus d'activitats: caminades suaus pels parcs i places combinades amb propostes d'exercicis de memòria i gimnàstiques orientals (tai-txi i txi-kung).

Programa Activa't. Punts de prestació i inscripcions 2015-16		
Punt de prestació	Districte	Inscripcions
Parc de la Ciutadella	Ciutat Vella	94
Espai de Mar	Ciutat Vella	191
Parc de Joan Miró	L'Eixample	207
Jardins de la Indústria	L'Eixample	55
Jardins dels Drets Humans	Sants-Montjuïc	43
Parc del Mirador del Poble-sec	Sants-Montjuïc	24
Jardins de la Maternitat	Les Corts	62
Jardins de la Vila Amèlia	Sarrià-Sant Gervasi	81
Plaça de les Dones del 36	Gràcia	70
Jardins de Rosa Luxemburg	Horta-Guinardó	87
Plaça de l'Aqüeducte	Nou Barris	59
Parc de la Guineueta	Nou Barris	162
Plaça del Baró de Viver	Sant Andreu	22
Parc de la Pegaso	Sant Andreu	177
Parc del Clot	Sant Martí	112
Rambla de Prim	Sant Martí	43
Total de la ciutat		1.489

Activa't als parcs. Indicadors			
	2014-15	2015-16	% variació
Punts de prestació	16	16	-
Persones inscrites el 31 de juliol	1.453	1.489	2,48
Percentatge de dones participants	86,91%	87,58%	0,67pp
Pressupost (en euros)	56.605,10	56.138,00	-0,83

Pp: punts percentuals. En els indicadors expressats en percentatge, la variació s'indica com a diferència de punts percentuals entre un any i l'altre.

L'esport inclou

En el marc de la promoció esportiva entre el col·lectiu de persones amb diversitat funcional s'ha continuat amb la implantació de «L'esport inclou» amb la voluntat de fer que l'accés a la pràctica esportiva sigui un fet normalitzat i universal per a totes les persones amb discapacitat.

El programa inclou diferents serveis per donar resposta a les diverses necessitats que tenen les persones que pateixen alguna discapacitat a l'hora d'integrar-se a fer activitat esportiva:

- **Auxiliars de vestidor.** S'han prestat un total de 4.057 hores de servei d'auxiliar de vestidor, amb 27 persones usuàries.
- **Monitors de suport.** divuit monitors han dut a terme 1.119 hores de monitoratge directe durant el 2016.
- **Informació i assessorament.**
- **Formació específica per intervenir en esport adaptat.** S'han organitzat dues accions formatives: La inclusió com a oportunitat en l'educació física. L'aprenentatge cooperatiu i l'estimulació sensorial, un curs adreçat al personal d'atenció al públic dels centres esportius municipals, amb una participació de 61 persones.

Relacionat amb el programa «L'esport inclou», també s'han dut a terme algunes actuacions transversals:

- Jornada inclusiva. Conjunt d'activitats obertes a la ciutadania amb l'objectiu de divulgar l'esport adaptat. Celebrat el mes de novembre, va tenir més de 300 participants.
- Dins dels programes escolars del pla «L'escola fa esport a la ciutat», hi han participat:
 - 1.169 nois i noies de centres d'educació especial en el programa «Ja nedo», a l'aigua.
 - 133 participants, alumnes també de centres d'educació especial en el programa «Aprèn a pedalar».
- En el programa de subvencions ordinàries, s'han atorgat 184.950 euros a 87 projectes o activitats que promouen específicament la inclusió de les persones amb discapacitats a l'activitat física o l'esport.

Subvencions

Des de l'IBE es dona suport als agents que promocionen i generen pràctica esportiva i activitats físiques a la ciutat mitjançant l'atorgament d'ajuts econòmics als projectes que coincideixen o reforcen les línies plantejades en el Programa d'acció municipal.

L'increment de la quantitat atorgada a la convocatòria de les subvencions ordinàries ha estat el resultat d'incorporar projectes als quals l'IBE havia donat suport anteriorment mitjançant subven-

cions extraordinàries; però com que han esdevingut projectes de periodicitat anual, han sol·licitat l'ajut econòmic mitjançant la convocatòria anual ordinària.

Subvencions ordinàries. Indicadors			
	2015	2016	% variació
Sol·licituds de subvenció atorgades	376	391	3,99
Sol·licituds de subvenció rebudes	440	536	21,82
Entitats que han sol·licitat subvenció	215	219	1,86
Import de les subvencions atorgades (en euros)	2.001.890,00	3.325.965,87	66,14

Premis i reconeixements

Relacionats amb la promoció esportiva, l'IBE ha continuat organitzant aquests actes de reconeixement de la tasca de promoció esportiva a la ciutat.

Premi Dona i Esport

Aquest premi té com a finalitat fer visible el paper de les dones en l'àmbit de l'esport i destacar aquelles persones i entitats que han tingut un paper destacat en la difusió de la dona en el món de l'esport.

El 2016 hi ha hagut un gran nombre de candidatures en les diferents modalitats (5, 16, 2 i 15, respectivament), les guanyadores de les quals, en cada modalitat, han estat les següents:

- Premi Mireia Tapiador: **Núria Puig i Barata**.
- Premi a la dona esportista: **Laia Talarn**.
- Premi al mitjà de comunicació: **Maria Guixà Solé**.
- Premi al club esportiu de la ciutat: **Club Natació Sant Andreu, amb menció al grup Mou-te Les Corts**.

Córrer per Compromís

Els premis Córrer per Compromís es van crear l'any 2015 per destacar el vessant més solidari dels grans esdeveniments esportius de Barcelona. Les aportacions dels participants a algunes de les curses organitzades per l'Ajuntament (Cursa de la Mercè, eDreams Mitja Marató i Zurich Marató de Barcelona) contribueixen a tirar endavant projectes que fomenten la cohesió social i la integració de determinats col·lectius a través de l'esport.

Enguany s'ha doblat la dotació econòmica als projectes (150.000 euros), la qual cosa també ha permès incrementar el nombre de projectes guardonats, que han estat disset:

- **Sumant capacitats**, de l'Associació Esportiva i Cultural del Cos de Bombers de Barcelona i la Fundació Cromo Suma.
- **A punt per córrer i créixer com a persona**, de l'Associació de Famílies i Nens i Nenes d'Etiòpia (AFNE).
- **La Marina fa atletisme**, de l'Agrupació Atlètica Catalunya.
- **La vida és moviment**, d'Aspaym Catalunya.
- **Rettem la Rett sobre rodes**, de l'Associació Catalana de Síndrome de Rett.

- **Activitat mensual d'expressió corporal per a persones amb patologies de creixement a Barcelona**, de l'Associació de Familiars i Afectats de Patologies del Creixement (AFAPAC).
- **Triatló per a la inserció social de joves en risc d'exclusió**, d'Associació Superacció.
- **Rugbi social**, de Barcelona Universitari Club (BUC).
- **L'esport adaptat, lleure i salut: eines d'inclusió i reconeixement social i d'autorealització i autoreconeixement personal, per aconseguir la integració social i laboral**. Per a persones amb paràlisi cerebral, traumatismes cranioencefàlics i altres discapacitats físiques afins, de CEAB.
- **Tennis Salut Mental**, de Federació Salut Mental de Catalunya.
- **Serveis integrals d'inclusió per a persones afectades de paràlisi cerebral**, de la Fundació Catalana per la Paràlisi Cerebral.
- **Esport per a la inclusió**, de la Fundació Centre Obert Joan Salvador Gavina.
- **Fes esport contra les addiccions**, de la Fundació Gresol Projecte Home.
- **Bicicletes per a l'Educació al Senegal**, de la Fundació Privada Utopia.
- **Millora de l'autonomia i la integració social de 51 joves amb discapacitat intel·lectual a través de l'esport i la formació al centre especial de RDT/WDT a Bathalapalli (Anantapur, Índia)**, de la Fundació Vicente Ferrer.
- **Magic Line**, de l'Ordre Hospitalari de Sant Joan de Déu.
- **Inser-Sport: Formació i inserció per a joves en risc d'exclusió social**, de la Unió de Federacions Esportives de Catalunya.

Compta fins a tres

A partir del Congrés de l'Educació Física i l'Esport en Edat Escolar a la ciutat de Barcelona, va néixer aquesta campanya per difondre els valors implícits en les activitats esportives en edat escolar.

Els premiats en categoria col·lectius a l'edició corresponent al curs 2015-16 han estat els següents:

- Equip de futbol 5 cadet masculí «A» del Col·legi Madres Concepcionistes.
- Equip de futbol 5 cadet femení «A» de l'Associació Esportiva Escolar Montserrat.
- Equip de bàsquet prebenjamí masculí «A» de l'Escola L'Arenal de Llevant.
- Equip de bàsquet aleví femení «A» del Col·legi Immaculada Concepció.
- Equip d'handbol aleví «A» del Club Esportiu Handbol BCN - Sants - UBAE.
- Equips de voleibol benjamí mixt «A» de l'Escola Joan Roca.
- Equip de voleibol 5 preinfantil femení «A» de l'Associació Esportiva Escola Institut Montserrat.
- Equip de futbol 5 infantil femení «A» de l'Associació Esportiva Escolar Institut Montserrat.
- Equip d'hoquei patins prebenjamí mixt del Club Patí Independent La Sagrera.
- Equip de futbol 7 benjamí masculí «A» de l'Escola Thau.
- Equip de bàsquet juvenil mixt de l'Escola de Bàsquet Ciutat Vella.
- Equip de bàsquet cadet de l'Institut Josep Comas i Solà.
- Associació Esportiva Babar.

I els premis individuals han estat per a:

- Yolanda Carreño, tutora de joc de voleibol.
- Alfredo Guillermo, tutor de joc de futbol 5.
- David Dalmau, comitè de patinatge del CEEB.
- Diego Dunjó, responsable del rugbi del Barcelona Universitari Club.
- Adrià Pérez, monitor de judo de l'Escola del Mar.
- David Rosa, coordinador del programa «Convivim esportivament».

Finalment, el Premi Especial Josep Sardà es va atorgar a la Fundació Johan Cruyff.

En relació amb la campanya «Compta fins a tres», cal destacar la continuïtat i l'evolució del programa «**Semàfor dels Valors**», que es desenvolupa a totes les competicions d'esports d'equip del CEEB. Aquest programa ha permès incentivar l'esportivitat de la conducta dels diversos agents que han participat a les competicions de la segona fase i ha conclòs amb l'atorgament dels premis anuals «Compta fins a tres».

Direcció de Planificació i Serveis Generals

El 2016, l'IBE s'ha incorporat al procés de sistematització dels seus serveis i productes d'acord amb la metodologia determinada des de l'Oficina per la Transparència i les Bones Pràctiques. L'exercici ha permès qüestionar i distribuir la totalitat de les tasques, els processos i les activitats que es desenvolupen des de cada direcció de l'IBE i organitzar-les a partir de la concreció com a serveis que cal prestar a tercers. Fruit d'aquest procés s'ha publicat al web de Transparència la

Carta de serveis de l'IBE.

També s'ha continuat definint el model objectiu en relació amb els sistemes d'informació i el **pla de sistemes** corresponent per al conjunt de l'organització, a fi de dur-ne a terme la implantació en els propers anys. A començaments de l'any 2017 es preveu que surti a concurs la construcció de la primera fase del pla.

Al mateix temps, s'ha continuat exercint el rol de difusió de les principals activitats esportives que tenen lloc a la ciutat.

Comunicació

- El Departament de Comunicació i Premsa ha gestionat accions publicitàries o informatives vinculades a 600 actes l'any 2016. S'ha incidit en les campanyes de publicitat i informatives de 80 activitats d'aquest calendari, de les quals també s'han gestionat 50 permisos de publicitat a la via pública (banderoles o opis). En la mateixa línia, la carpa informativa institucional ha estat present en 28 actes esportius.
- S'ha fet el seguiment del contracte de patrocini del Barcelona Open Banc Sabadell - Trofeu Conde de Godó de l'edició 2016. En els actes de producció pròpia (eDreams Mitja Marató, Zurich Marató, Cursa de la Mercè, Festa del Fitnes, Cursa dels Nassos), s'ha coordinat el compliment de les contraprestacions previstes en els diferents acords i convenis per part dels operadors externs a l'IBE.
- La comunicació en línia ha estat un altre dels grans fonaments de l'acció del departament l'any 2016. S'ha consolidat el consell de redacció setmanal, en el qual es debaten els principals temes de la setmana en clau d'actualitat i es distribueixen els continguts per a cada canal.

- La comunitat de @bcn_esports en els diferents canals (Twitter, Facebook i Instagram) ha arribat als 13.642 seguidors i s'ha fet una cobertura en directe de 50 activitats anuals. La pàgina web barcelona.cat/esports ha publicat una mitjana de vint notícies setmanals i també s'han enviat 30 butlletins d'informació, tant genèrics com sobre activitats puntuals.
- Pel que fa a l'activitat relacionada amb els mitjans de comunicació, el departament ha intervingut en l'elaboració de 35 dossiers de premsa, ha emès un total de 216 notes informatives (incloent-hi convocatòries i agenda de cap de setmana) i ha gestionat vint presentacions de premsa.
- Les publicacions produïdes al llarg de l'any han estat els *Quaderns d'Exercicis per a Gent Gran*; el *Quadern Dona i Esport*; la *Guia de l'esport escolar* i el document *Programació escolar*.

Formació, estudis, ponències, seminaris, congressos

Durant l'any 2016 l'IBE ha coordinat accions de formació, així com l'edició de materials de suport. Les accions principals, emmarcades en els plans i programes de l'IBE l'any 2016, han estat les següents:

- Participació de 557 mestres en les Jornades d'Educació Física celebrades per proporcionar formació continuada al professorat d'educació física (curs 2015-16).
- Participació de 69 directors, tècnics i personal d'atenció al públic dels equipaments esportius municipals en els seminaris de formació del programa «L'esport inclou», a fi de millorar la qualitat en la prestació del servei a les persones amb discapacitat que s'ofereix des d'aquests equipaments.
- L'Oficina d'Atenció als Clubs ha impartit vuit càpsules formatives adreçades als clubs de la ciutat.
- Formacions als tècnics i els monitors de les activitats esportives que organitzen les activitats extraescolars: 102 formats (curs 2015-16).
- El BCN Sports Film Festival va arribar a la 7a edició, i va reunir novament una representació selecta de les millors produccions de documentals, curtmetratges i pel·lícules de temàtica esportiva que es fan arreu del món.

Relacions internacionals i institucionals

- Barcelona, representada pel comissionat d'Esports, Sr. David Escudé, ha assistit a l'assemblea anual de l'Associació Mundial de Ciutats Olímpiques, en la qual la Ciutat Comtal és membre del Comitè Executiu.
- Dins de la iniciativa que, conjuntament amb les ciutats de Buenos Aires i Medellín, Barcelona desenvolupa en el marc de l'Associació Mundial de Grans Ciutats Metròpolis, que té com a objectiu compartir experiències en l'ús de l'esport com a eina de cohesió i d'inclusió social de la població adolescent d'entre 14 i 18 anys. S'ha fet un concurs de projectes emmarcats en la mateixa assemblea per reconèixer i dotar de recursos econòmics projectes existents o iniciatives noves en aquest camp.
- Amb la fundació Ubae, la ciutat de Barcelona s'ha incorporat a un projecte finançat per la Comissió Europea, que, coordinat per la Internacional Sport and Cultural Association (ISCA),

pretén estudiar i difondre a l'àmbit europeu les bones pràctiques en l'ús per a la promoció esportiva per a tota la població dels espais oberts, naturals i urbans de les ciutats. En aquest projecte també hi participen les ciutats de Plovdiv (Bulgària), Wroclaw (Polònia), Birmingham (Anglaterra) i París (França).

Participació

L'espai principal de participació municipal en l'àmbit de l'esport a la ciutat és el Consell Municipal de l'Esport de Barcelona (CME), constituït, novament,¹ el 10 de juliol de 2013.

El compon de 89 persones en representació de la corporació municipal, de federacions esportives, d'associacions, clubs i entitats esportives, d'entitats i empreses gestores d'equipaments públics i privats, de l'àmbit universitari de les ciències de l'esport i de l'activitat física, dels col·legis professionals de periodistes, metges i llicenciats en educació física i esport, de les federacions d'associacions de pares i mares d'alumnes, i de persones esportistes, exesportistes o persones de vàlua reconeguda en el món de l'esport.

Consell Plenari i Comissió Permanent

Durant el mes de gener del 2016 es va tancar la renovació i la ratificació dels nous membres del Consell Municipal de l'Esport de Barcelona. Així, el 5 de febrer es va celebrar la **primera sessió plenària**, amb tots els membres renovats, i el dia 6 de febrer va tenir lloc una sessió de treball sobre el tema Propostes per al PAD d'Esports, amb una assistència de més de 250 persones.

A partir d'aquesta sessió plenària, es van dur a terme els processos d'elecció de la Vicepresidència associativa del Consell (Sr. Gerard Esteva) i la renovació i l'elecció de les persones components de la **Comissió Permanent** que, un cop constituïda, s'ha reunit en dues ocasions, els mesos de juliol i d'octubre.

El 17 de novembre es va fer la **segona sessió plenària** del Consell.

Grups de treball

En el si del Consell Municipal de l'Esport de Barcelona s'han constituït sis grups de treball. Aquests grups s'han configurat convidant tots els membres del Consell a formar-ne part i, posteriorment, completant els grups amb professionals i persones expertes en cadascuna de les temàtiques objecte del treball de cada grup.

Els grups de treball inicials són els següents:

- Esport i activitat física en edat escolar.
- Dona i esport.
- Drets socials i esport.
- Esport i espai públic.
- Esport i hàbits saludables.

1. La nova composició del CME no s'ha completat fins a principis del 2016.

En la sessió plenària del mes de novembre es va aprovar la creació d'un sisè grup de treball sobre la temàtica: **Barcelona al món**. Tots els grups ja s'han reunit dues vegades en sessions molt dinàmiques i participatives.

■ Esdeveniments i activitats rellevants

De tots els fets rellevants del 2016 que s'han presentat en aquesta memòria, volem destacar els següents:

- 71.414 participants en els programes i les activitats organitzades per l'IBE en horari lectiu.
- Ja són 265 les entitats i els clubs homologats per l'Ajuntament per oferir activitats esportives a nois i noies de 3 a 17 anys.
- 2.600.000 euros dedicats a les 12.186 ajudes econòmiques atorgades a les famílies per facilitar l'accés dels infants i els joves a la pràctica física o esportiva fora de l'horari escolar per a nois i noies de 6 a 17 anys.
- Els Campus Olímpia, l'estiu del 2016, van arribar a la xifra de 22.301 participants.
- S'ha continuat incrementant el nombre de persones abonades a les instal·lacions esportives municipals. S'ha passat de 182.000 a més de 192.000 persones que a dia d'avui estan abonades als centres esportius municipals.
- Aplicació de les noves tarifes socials: tarifa per a famílies monoparentals i nombroses.
- L'any 2016 s'ha consolidat el programa d'ajuts per a persones en situació d'atur, 9.033 persones se n'han beneficiat durant el temps que fa que estem al govern municipal.
- S'ha augmentat la dotació pressupostària per a la convocatòria anual ordinària de subvencions per a projectes esportius fins a 3.300.000 euros.
- S'ha executat, entre l'IBE i BIMSA, una inversió de 10.300.000 euros en projectes de millora i manteniment en diferents equipaments de la xarxa d'instal·lacions esportives municipals.
- La ciutat s'ha tornat a projectar internacionalment amb un ampli calendari de competicions d'àmbit estatal i internacional, entre les quals destaquen:
 - Campionat Europeu de Vela Classe Finn.
 - Final Furusiyya de la Copa de les Nacions de Salts d'Hípica.
 - Final Four de l'European Hockey League.
 - Copa del Món de Tennis de Platja.
 - Campionat d'Europa de Vela de les classes 49er i 49er Fx.
 - Trofeu Internacional Ciutat de Barcelona de Gimnàstica Memorial Joaquin Blume.

A més, dels grans esdeveniments que configuren el calendari anual de la ciutat destaquen: la Zurich Marató de Barcelona, la eDreams Mitja Marató de Barcelona, la Sortida del Ral·li RACC Catalunya Costa Daurada, el Barcelona Open Banc Sabadell, Trofeu Conde de Godó, els Barcelona Extrem, el Trial Indoor, la Volta Ciclista a Catalunya, la Down Urban Barcelona, l'Estrella DAMM Master 2016 de Pàdel, la Copa Potter i la Regata Godó de Vela, el Miting Internacional d'Atletisme o la Garmin Triatló de Barcelona.

■ Reptes de futur per a l'any 2017

El reptes principals de l'IBE previstos per al 2017 són els següents:

- Posada en marxa de la primera fase del Pla de sistemes de l'IBE.
- Continuar amb les mesures econòmiques per garantir l'accés universal a la pràctica esportiva:
 - Ajudes per a les famílies per a la pràctica esportiva de nois i noies de 6 a 17 anys.
 - Aplicació de tarifes socials per a les famílies monoparentals i nombroses.
 - Subvencions de suport per a entitats i organitzacions que desenvolupen programes adreçats a col·lectius amb dificultats d'accés a l'esport.
- Desenvolupar un pla continuat de comunicació de promoció de l'esport a la ciutat com a instrument per obtenir salut personal.
- Definició de la futura xarxa d'equipaments esportius de Barcelona i correcció dels dèficits més prioritaris:
 - Elaboració i aprovació del Mapa d'Instal·lacions Esportives Municipals de Barcelona, com a eina de planificació per als propers 20 anys.
 - Principals obres que s'han d'executar durant el 2017:
 - Execució de la segona fase del CEM Horta.
 - Construcció del nou CEM Camp del Ferro (amb tres pavellons).
 - Rehabilitació dels frontons del CEM Olímpics - Vall d'Hebron.
 - Redacció dels projectes del Pavelló Artesania i del nou CEM Can Felipa.
 - Millores al CEM Can Cuyàs.
- Actualització del model de gestió dels equipaments esportius municipals.
- Establiment de nous criteris i àmbits d'actuació en l'acollida i l'organització de grans esdeveniments esportius a la ciutat, i també per reforçar les estratègies de projecció internacional del sector esportiu de Barcelona.
 - Planificar a mitjà i llarg termini els esdeveniments esportius i prioritzar els que ajudin a millorar o modernitzar el parc de les nostres instal·lacions esportives.
 - Elaborar un calendari global de les grans competicions i fer-ne una anàlisi de l'impacte en clau de sostenibilitat ambiental i retorn social.
- Desenvolupar la resta del programa commemoratiu del 25è aniversari dels Jocs Olímpics de Barcelona 92.

**Ajuntament
de Barcelona**